

DOCTRINE .III.

Sistem de partide -

1932- 1933

DOCTRINE .III.....	1
Sistem de partide -.....	1
1932- 1933.....	1
-----	5
Guvern Iuliu Maniu . Legislatura II. Sesiunea ordinară . 15 nov.- dec.'32.....	5
-----	6
1.) Mesajul Regal , Camerele reunite , 15 nov.'32.....	6
[România- stat agrar –țăărănesc].....	6
[Politica externă].....	6
[Fiscalitate, buget].....	6
[Producția economică].....	7
[Agricultură].....	7
[Industrie, comerț].....	7
[Transport, Comunicații].....	8
[Administrație locală].....	8
[Poliție , Jandarmerie].....	8
[Regim electoral].....	9
[Justiție].....	9
[Învățământ, cultură].....	9
[Sănătatea].....	9
[Legislația muncii].....	10
[Armata].....	10
[Parlamentul].....	10
2.)Adresa de Răspuns la Mesaj, raportor V.Rădulescu.....	10
3.)Victor Eftimiu (ziarist, francmason, PNȚ) , discurs la Mesaj, 22 nov.'32.....	10
▣ Parlamentarism.....	10
▣ Departamentul Finanțelor.....	11
▣ Rusia Sovietică.....	11
▣ Francmasoneria	11
▣ Bolșevismul.....	11
4.)Gh.Tătărescu (PNL-1) , discurs la mesaj, 23 nov.'32.....	12
▣ Iuliu Maniu.....	12
▣ Vaida Voevod.....	13
▣ Conflictul Vaida-Titulescu Vezi la fișier Politică externă	13
▣ Guvernul Maniu +Titulescu.....	13
▣ Nicolae Titulescu.....	13
▣ Guvernarea Vaida.....	14
"Acordul" de la Geneva.....	14
Expertii străini.....	14
▣ Conversiunea.....	14
-CICBrătianu (dir.la CFRrural) (intervenție în discurs , 22nov.'32).....	14
▣ Creditul Funciar Rural.....	15
▣ Conversiunea.....	15
Lupu / 23 nov.'32.....	15
▣ Procesul Conversiunii.....	15
▣ Înalta Curte de Casație.....	15
Tătărescu /23 nov.'32.....	16
▣ Agricultura.....	16

▣ Legislație „electorală”.....	16
▣ PNȚ.....	16
▣ PRȚ-Gr.Iunian.....	16
▣ PNL *.....	17
Notă * Împăcare duciști - georgiști ?, 26 oct.'32.....	17
▣ Degringolada din PNȚ.....	18
▣ Politica externă.....	18
▣ „Ciclul” Maniu.....	18
4b.) IGDuca , discurs la mesaj , ? nov, dec.?’.....	19
5.) C.Radovici (Un.Agrară-Argetoianu *) , discurs la mesaj, 24 nov.'32.....	20
Notă *-Programul „ Uniunii Agrare „ , ? dec.'32.....	20
6.) Gr.Filipescu (Liga „Vlad Țepeș „ ,) , discurs la mesaj, Senat, 29 nov.'32.....	20
▣ Prestigiul Dinastiei	20
▣ Războiul, întregirea neamului.....	21
▣ Chestiuni economice.....	21
7.) Omagierea lui 1 dec.1918, Cameră, Senat , 1 dec.'32.....	21
prof.N.Corodeanu / Senat , 1 dec.'32.....	21
Nicolae Iorga / Senat , 1 dec.1932.....	22
▣ Biserica românească.....	22
▣ Armata românească.....	23
▣ Rostul partidelor politice in război ?.....	23
▣ Politica în Provinciile unite.....	24
▣ Ardealul.....	24
▣ Vechiul Regat.....	25
I.Lugosianu (ministr.Industrie și comerț) / 1 dec.'32.....	25
8.) PPSuciu (PNȚ) , discurs la mesaj, 2 dec.'32.....	26
9.) Anibal Teodorescu (PP) , discurs la mesaj, Cameră, 7 dec.'32.....	26
▣ Politica externă.....	26
▣ Guvernul Maniu.....	26
10.) mareșal Al. Averescu (PP) , la mesaj, Senat , 8 dec.'32.....	26
▣ Guv.Maniu.....	26
11.) I.Th.Florescu *(PLD) , discurs la mesaj, Senat , 13 dec.'32.....	27
Notă * Congresul Partidului Liberal Democrat , 20 iun.'32.....	27
▣ Liberalii.....	27
▣ Cît mai multe partide.....	28
▣ Democrație reală.....	28
▣ Guvernul de „alegeri” Vaida.....	28
▣ Pulverizarea partidelor.....	29
▣ pro- Guvern de concentrare Titulescu !.....	30
▣ Guvernul Vaida.....	30
▣ Țărănimea -ca forță !.....	30
▣ Guvernul Maniu.....	30
▣ Ideile lui	30
12.) Ștefan Ion (PNL-1) discurs la mesaj, Senat , ? dec.'32.....	31
13.)C.Rădulescu - Motru (PNȚ) , (raport) intervenție , Senat ,13 dec.'32.....	31
▣ PNL - PNȚ - partide burgheze.....	31
▣ PNȚ - PRȚ -Iunian.....	31
▣ „ stat democrat „ - „ stat țărănesc”.....	31
14.) ACCuza (LANC) , discurs la mesaj,Cameră, 14-15 dec.'3.....	32
▣ Himeră tratatelor.....	33
▣ Societatea Națiunilor.....	33
▣ Dezarmarea	34
▣ Realitatea 1 : Ungaria.....	35
▣ Realitatea 2: Bulgaria.....	35
▣ Realitatea 3 : Rusia Sovietică.....	35
15.)G-Ștefănescu -Goiceanu (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj, Cameră, 15, 16 dec.'32.....	36

▣ LANC , cuziștii.....	36
▣ Corporatismul fascist italian.....	37
▣ Corporatismul manoilescian.....	37
▣ Stat țărănesc.....	38
▣ Statul liberal.....	39
▣ Partidul Liberal.....	39
▣ Concluzii : statul liberal.....	44
▣ Conversiunea liberală.....	44
▣ Curentul Conservator.....	45
▣ Frontul „bancarilor „.....	46
▣ Stat țărănesc.....	46
▣ Statul țărănesc.....	47
▣ Regimul național-țărănesc.....	47
▣ Concepția „capitalistă” , „liberală „ a PNȚ.....	49
▣ Specific „țărănesc” !?.....	50
▣ Restabilizarea – inflația limitată.....	51
▣ Stat țărănesc-concluzie.....	52
16.) Gr.Iunian* (PRT) , Cameră, 16 dec.'32.....	53
Notă * Declarația de la TG Jiu -desprinderea , 20 oct.'32.....	53
▣ Dezacordurile esențiale.....	53
▣ Regența.....	54
Legea presei.....	54
▣ Împrumut extern.....	54
▣ Cramponarea de putere.....	54
▣ Revalorizarea leului.....	54
▣ PT –PNR – PNȚ.....	54
▣ Un nou PNȚ ?.....	55
▣ Răspunsul la Mesjul Regal.....	55
▣ Echivocurile lui Maniu.....	55
▣ Răspunderile lui Maniu.....	55
▣ Coroana , Regele Carol.....	55
▣ Armata	56
▣ Politica externă.....	56
▣ Reforma electorală.....	56
▣ Legislație.....	56
▣ Economie, finanțe.....	56
▣ Agricultură.....	56
▣ Ajutorul Genevei.....	56
▣ Cuponul extern.....	56
▣ Conversiunea.....	57
Soluția Conversiunii : restabilizarea.....	57
▣ Efectele pozitive ale restabilizării.....	57
▣ Programul PT.....	57
▣ Realitatea guvernării.....	57
▣ Fuziunea PT – PNR.....	58
▣ Îndepărtarea PNȚ de la rosturile inițiale	58
▣ Conducerea PNȚ , la fuziune.....	59
▣ Revenirea la crezul P-Ț.....	59
17.) Eug.Titeanu (PNL) , discurs la mesaj, 16 dec.'32.....	60
▣ Situația din PNȚ.....	60
▣ Mesajul Tronului.....	60
▣ Răspunsul la Mesaj.....	60
▣ PNȚ în primul deceniu.....	60
▣ Joaca de-a constituționalismul.....	61
▣ Statul țărănesc.....	61

18.) Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj, 17 dec.'32.....	62
▣ Criza capitalistă.....	62
▣ Biruința socialismului.....	62
▣ Problema agrar -țărănească.....	62
▣ Politica externă.....	62
▣ Regimul politic.....	63
▣ "Stânga" - "Dreapta ".....	63
19.) I.Z.Codreanu (G de F) , la mesaj, 18 dec.'32.....	63
▣ Monarhia.....	64
▣ Politica externă.....	64
20.) Partidele minorităților naționale : maghiari, germani, ucraineni, evrei etc	64
20 a).....	64
21.) Ed.Mirto (PNȚ) discurs -concluzie , Cameră, 19 dec.'32.....	64
▣ Discuțiile la Mesaj.....	64
▣ Consens parlamentar.....	64
▣ Monarhia.....	64
▣ Consens parlamentar.....	65
▣ Politica externă.....	65
▣ Rotativa guvernamentală.....	65
▣ Guvern Iorga / Vaida Vezi pe larg la fișier PNȚ.....	65
▣ Guvernul de alegeri Vaida	65
▣ Alegeri, prima , legea. Vezi pe larg la fișier PNȚ.....	65
▣ Instabilitatea parlamentară.....	65
▣ Instabilitate politică Vezi pe larg la fișier PNȚ.....	65
▣ Sistemul de partide.....	65
▣ Pulverizarea partidelor.....	65
▣ Sistemul de partide.....	66
▣ Pulverizarea partidelor.....	66
▣ Plecarea lui Vaida.....	66
▣ Guvernul Maniu.....	67
▣ Situația din PNȚ.....	67
▣ Ardeleni –Regățeni.....	67
▣ Atmosfera de pesimism și descurajare Vezi la fișier PNȚ.....	67
22.) V.Rădulescu (PNȚ) , discurs -concluzie , la mesaj, 19 dec.'32.....	68
▣ Răspunsul la Mesaj.....	68
▣ Programul PNȚ.....	68
-----	68
Guvern Al.Vaida . Legislatura II. Sesiunea ordinară . ian-15 apr.'33.....	68
-----	68
23.) Demisia lui Maniu, Mihalache ; numirea lui Vaida ; dezbateri ,31 ian.'33.....	68
a) Lupu -Vaida / 31 ian.'33.....	68
▣ Pulverizarea partidelor.....	68
▣ Discontinuitatea guvernărilor.....	68
Lupu / 31 ian.'33.....	69
▣ Debarcarea lui Maniu.....	69
▣ Regimul monarhic constituțional.....	70
▣ Cine și cum schimbă guvernele ?.....	70
▣ Șah la Carol II : camarila !.....	70
▣ Rolul Parlamentului.....	70
▣ Greșala gov.Vaida.....	71
▣ Favoriții regali.....	71
b) Gr.Iunian / 31 ian.'33.....	72
▣ Guvernele PNȚ.....	72
▣ Maniu, Vaida și ... Monarhia.....	72
▣ Problema constituțională.....	72
lamandi / 31 ian.'33.....	73

▣ Prerogative regale.....	73
▣ Camarila.....	73
lunian / 31 ian.'33.....	74
▣ Partidele- ca reprezentante ale opiniei publice.....	74
c) O.Goga / 31 ian.'33.....	75
▣ Tăcerea gov.Vaida.....	75
▣ Politica externă.....	75
▣ Conflictul Carol – Maniu.....	75
▣ Primul conflict Maniu-Carol	76
▣ Al doilea conflict Maniu –Carol.....	76
▣ Balansările în PNȚ.....	77
▣ Între Carol și Maniu.....	77
Madgearu, Popovici – Goga, Lupu/ 31 ian.'33.....	78
▣ Situația în PNȚ.....	78
d) IGDuca* / 31 ian.'33.....	79
▣ Criză constituțională ?.....	79
▣ Oportunismul majorității.....	80
▣ Politici contrarii, concomitente.....	80
▣ Politica lui „pentru-contră”.....	80
▣ Nocivitatea politicii incoerente, paralele.....	80
▣ Compromiterea legitimității partidelor politice.....	80
Șantajul cu Carol !.....	81
▣ Guvernele Vaida / Maniu / Vaida.....	81
▣ Plecați de la guvern !.....	82
Notă* / Richard Franasovici (PNL-1) , la Sumar, 1 febr.'33.....	82
▣ Situația echivocă a gov.PNȚ.....	82
e) Lot.Rădăceanu / 31 ian.'33.....	82
▣ Guvernele PNȚ.....	82
▣ Căderea societății capitaliste !.....	83
▣ Trecerea la societatea socialistă !.....	83
▣ Regim de dictatură, neconstituțional.....	83
▣ "Puterea ocultă " , camarila.....	83
▣ Responsabilitatea PNȚ.....	84
▣ Viciu constituțional.....	84
▣ Regim electoral " fascist ".....	84
f) GACuza / 31 ian.'33.....	85
▣ Hitler la putere în Germania.....	85
▣ Victoria hitlerismului – mișcarea cuzistă.....	85
▣ Sfârșitul partidismului.....	85
g) Anibal Teodorescu / 1 febr.'33.....	86
▣ Cadrilul prim-miniștrilor.....	86
▣ Guvernul Vaida/ Maniu / Vaida.....	86
h) Al.Vaida-Voevod / 31 ian.'33.....	87
▣ Problema constituțională.....	87
i.) V.Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) / 1 febr.'33.....	88
▣ Replici la discursuri : demisia lui Maniu.....	88
▣ Moravuri, Mentalități	88

1.) **Mesajul Regal , Camerele reunite , 15 nov.'32**

(DS, MO 1, partea a III –a, dezbateri parlamentare , șed. din 15 nov.'32, pag. 1-4)

La ora 12, MSRegele Carol al II-lea, însoțit de MSMihai, Mare Voevod de Alba Iulia, și urmat de guvern, pășește în sala Adunării Deputaților , unde se află întruniți d-nii senatori și d-nii deputați.

Maiestatea Sa Regele este întâmpinat cu aplauze prelungite , îndelung repetate, ovațiuni furtunoase, urale puternice și aclamațiuni care durează mai multe minute.

MSRegele dă citire următorului Mesajiu Regal :

” Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

[**România- stat agrar –țăărănesc**]

” Sunt fericit de a Mă găsi în mijlocul reprezentanților națiunii , întruniți astăzi în prima sesiune ordinară a legislaturii actuale a Corpurilor Legiuitoare .

” Prin activitatea Domniilor Voastre , veți avea să faceți față unor împrejurări excepțional de grele „Criza economică și financiară a avut o repercusiune adâncă asupra economiei naționale și a întregului aparat de Stat .

„În activitatea Domniilor Voastre veți urmări refacerea economică a țării prin îndrumarea rațională a producțiunii și prin punerea în valoare ,

în cele mai bune condițiuni , a bogățiilor ei , **având în vedere în deosebi caracterul agricol al țării noastre și în consecință necesitatea de a ridica clasa țărăneasă**

(**apaluze prelungite, strigăte de bravo**)

„De asemenea , în împrejurările de astăzi , adaptarea serviciilor publice la posibilitățile financiare de astăzi , va forma de sigur obiectul preocupărilor dvs.

„Funcționarea normală a regimului nostru constituțional , va fi o cheazășie a realizării operei ce aveți de întreprins .(**apaluze**)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[**Politica externă**]

„ În politica externă , România va urmări cu demnitate și fără șovăială realizarea țelurilor , cari singure pot călăuzi acțiunea noastră de Stat : respectul scrupulos al tratatelor ;

menținerea neclintită a alianțelor ; intensificarea relațiunilor de prietenie cu toate Statele , fără deosebire (**apaluze**) colaborarea strânsă cu Societatea Națiunilor ,

ale cărei idealuri pacifice sunt împărțășite de întreg poporul român. (**apaluze**)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[**Fiscalitate, buget**]

„Guvernul Meu va lua toate măsurile necesare în vederea stabilirii echilibrului bugetar .

În acest scop, continuând politica de economii , va proceda la simplificarea aparatului de Stat, și va întări controlul asupra finanțelor publice.

În același timp se va urmări sporirea veniturilor , în primul rând , printr-o reformă radicală a organizării actuale a metodelor de constatare , control și percepere

a tuturor impozitelor și taxelor, precum și reorganizarea administrației fiscale .

„Scopul reformei fiscale ce trebuie făcută va fi să se sporească randamentul impozitelor , nu prin urcarea cotelor de impunere, ci mai ales prin schimbarea modului de așezare a impozitelor și taxelor , astfel încât să se împiedice evaziunea fiscală.

În afară de modificările ce se vor aduce legii contribuțiilor directe și taxei de timbru,

se vor așeza pe noi baze Monopolul Alcoolului , taxele pe produsele petroliere , taxa pe lux și cifra de afaceri , taxa pe spectacole și automobile.

De asemenea , se va face o reformă adâncă în administrarea vămilor.

„Îndată ce se vor echilibra încasările și cheltuielile lunare,
Guvernul va propune măsuri în vederea lichidării arieratelor.
„ Se va reforma Casa Generală de Pensiuni , pentru a-i crea noi baze financiare ,
precum și regimul pensionărilor.
„ Odată cu aceste măsuri interne, menite să echilibreze bugetul Statului,
prin normalizarea încasărilor și reducerea cheltuielilor,
Guvernul va duce tratative pentru ușurarea pe cale de acord, a datoriilor Statului.
În vederea accelerării operei de refacere economică și financiară,
Guvernul precedent [Iorga-Argetoianu] a solicitat colaborarea tehnică a Societății Națiunilor ,
Guvernul Meu va continua tratativele pentru a obține o soluțiune conformă cu interesele țării .
(aplauze prelungite)
„ Întreaga politică financiară se va întemeia pe stabilitatea monedei naționale ,
realizată cu grele sacrificii.” (aplauze îndelung prelungite, strigăte de bravo)
Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Producția economică]

„ Paralel cu măsurile financiare, menite să pună ordine deplină în gospodăria financiară a Statului, Guvernul Meu va continua acțiunea pentru punerea în valoare a bogățiilor noastre naționale, urmărind a crea noi izvoare de producțiune și de venituri pentru Stat și particulari, a mări randamentul celor în exploatare și a spori astfel veniturile Statului .(aplauze) Față de diminuarea venitului nostru național , în urma scăderii prețurilor mondiale ale tuturor produselor noastre de export, se impune intensificarea fără stânjenire a întregii activități de producție a națiunii. „ (aplauze)
În acest scop, cu toate dificultățile actuale de finanțare , se vor căuta mijloacele potrivite pentru a se face toate investițiunile de Stat, și a se încuraja inițiativele particulare indispensabile pentru reducerea costului , sporirea și ameliorarea calitativă a produselor și pentru valorificarea lor în cele mai bune condițiuni.
Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Agricultură]

„ Pentru a se asigura o sporire calitativă și cantitativă a producțiunii agricole,
Guvernul Meu va prezenta legea pentru îndrumarea și încurajarea agriculturii precum și proiectul pentru modificarea legii Camerelor de Agricultură ,
în scopul regrupării acestor instituțiuni. „ (aplauze)
Generalizarea regimului Cărții Funduare , chiar înainte de terminarea lucrărilor cadastrale ,
va contribui la consolidarea proprietății agricole. (aplauze mult prelungite)
Pentru a veni în ajutorul agricultorilor, Guvernul Meu va lua toate măsurile necesare pentru asigurarea , chiar în campania agricolă a anului viitor, a unui credit ieftin , pe termen scurt și mijlociu, în așteptarea îndreptării împrejurărilor economice generale, care vor face cu puțință funcționarea creditului funciar agricol pe termen mai îndelungat. „ (aplauze prelungite)
Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Industrie, comerț]

„În actuala depresiune economică generală, agravată în fiecare zi prin înăsprirea restricțiilor de tot felul în schimbul internațional de mărfuri și în plățile internaționale ,
colaborarea economică internațională este indispensabilă pentru a meliora situației.
Ca urmare a acestei convingeri, România a participat la lucrările Conferinței de la Laussane și, alături de Statele agricole din estul și sud-estul Europei ,
a luat parte activă la lucrările Conferinței de la Stressa. (aplauze prelungite)
solidară cu Statele agricole exportatoare din Europa răsăriteană ,
România va continua să conlucreze la această operă internațională de îndreptare economică
și, în acest scop, va participa la Conferința economică internațională de la Londra,

de la care are dreptul să aștepte măsuri practice și eficiente , menite să amelioreze situația economică și financiară generală de azi. (aplauze)

„Între timp, România este obligată să-și adapteze neîncetat politica ei comercială la toate fluctuațiile comerțului exterior al celorlalte state, și să-și apere interesele ei vitale , folosind mijloacele impuse de împrejurări. Prin regelementarea regimului de devize prin aranjamente de plăți și prin măsuri privitoare la comerțul ei exterior, România nu urmărește însă restrângerea importului din alte țări, [LD : porți deschise ? ușor protecționism !] ci numai raționalizarea importului și a mijloacelor de plată externe de care dispune, în scopul de a însănătoși schimbul internațional de mărfuri și a apăra debușeurile produselor ei de export .

„În hotărârea lui de a asigura stabilizarea monetară și de a determina un just echilibru între diferitele clase sociale, Guvernul va da toată atențiunea

problemei adaptării prețurilor produselor industriale la situația economică actuală .

[LD : antiindustrialism ? proagrarian ?]

În acest scop, pentru a-și asigura o posibilitate serioasă de control asupra prețurilor articolelor produse de întreprinderile cartelate,

Guvernul va aduce în discuție o lege a cartelurilor și a acordurilor industriale „ (aplauze)

În afară de diferitele măsuri care se vor lua pentru o valorificare cât mai rațională a producției minieră și a industriei mari, Guvernul va propune Corpurilor Legiuitoare o lege pentru ocrotirea și dezvoltarea meseriilor.

„ De asemenea , în legătură cu politica de simplificare a aparatului de Stat ,

Guvernul va examina înlăturarea tuturor formelor de procedură din legislația economică ,

dovedite de experiență ca inutile [LD : descentralizarea ! măsuri anti-liberale ?] ,

supunând discuțiunii Adunărilor Legiuitoare , modificarea legii minelor și a energiei

și regruparea Camerelor de comerț și industrie , cu scopul de a le lega mai strâns de viața economică regională și a le pune în situațiunea de a-și îndeplini într-adevăr misiunea lor economică . (aplauze)

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

[Transport, Comunicații]

„ Normalizarea vieții noastre economice nu poate fi asigurată decât prin refacerea și întregirea rețelelor de comunicații și adaptarea tarifelor de transport la împrejurările economice actuale . (aplauze mult prelungite)

Pentru o cât mai bună organizare a administrării drumurilor și căilor noastre ferate ,

ținând seama de realitățile economice și de progresele tehnice ,

veți avea de deliberat asupra problemei administrării drumurilor , a căilor ferate , a poștelor și

telegrafelor , asupra legiferării statutelor funcționărilor acestor instituții ,

precum și asupra organizării Ministerului Lucrărilor Publice și Comunicațiilor .

De asemeni, în cadrul reorganizării Departamentului de Lucrări Publice și Comunicațiilor,

dvs. veți mai avea de examinat și următoarele probleme importante: reglementarea titlului și exercitării profesiei de inginer, precum și reorganizarea corpului nostru tehnic. (aplauze)

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

[Administrație locală]

„ Legea Administrației Locale va trebui modificată pentru a ține seama de experiențele făcute până acum și de posibilitățile economice de azi.

Ea va menține principiul fundamental al unei reale descentralizări și al autonomiei administrative locale , dar totodată va întări controlul și va simplifica aparatul administrativ .

(aplauze îndelung prelungite) Fără finanțe locale așezate pe o bază largă și solidă ,

nu se poate realiza însă o bună gospodărie locală. De aceea Guvernul va avea să propună debaterilor dvs. un proiect de lege răspunzând acestei necesități.

[Poliție , Jandarmerie]

„De asemenea legile speciale de organizare a Polițiilor și a Jandarmeriei , vor fi armonizate pentru a asigura o colaborare mai strânsă a aparatului administrativ cu organele însărcinate cu menținerea ordinii în Stat .

„ În ce privește minoritățile , Guvernul Meu va continua să le ocrotească și să le asigure interesele lor culturale, sociale și religioase. (aplauze)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Regim electoral]

Guvernul Meu va prezenta un proiect de lege electorală , care se va întemeia pe principiul reprezentării proporționale pe județe .

(aplauze îndelung repetate, strigăte de bravo)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Justiție]

„ Unirea pentru totdeauna a tuturor provinciilor românești într-un singur Stat național , impune ca o necesitate de primă ordine , unificarea tuturor legilor care guvernează pe cetățenii aceluiaș Stat. (aplauze prelungite, strigăte îndelungi de bravo)

Pentru realizarea unității legislative, Guvernul Meu va supune deliberărilor dvs.

proiectul părții I-a a Codului civil , privitoare la persoane și familie , proiectul Codului penal , al Codului comercial , inclusiv dreptul cambial, al Codului de procedură civilă, al codului de procedură Penală, și proiectul modificării penitenciarelor .

„Ministerul Justiției nu are nici până astăzi, legea de organizare.

Pentru a împlini această lacună, vi se va propune o lege de organizare a Ministerului de Justiție, care va cuprinde și organizarea pe baze unitare a Contenciosul Statului.

În sfârșit, se vor aduce unele modificări legii de organizare judecătorească , ținându-se seama de necesitățile și cerințele apărute în cursul aplicării ei.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Învățământ, cultură]

Ministerul Instrucțiunii Publice , al Cultelor și Artelor, va organiza o acțiune puternică a Statului și a societății pentru împușinarea neștiutorilor de carte , și pentru răspândirea culturii la sate și orașe. . (aplauze mult prelungite)

În acest scop, vi se va prezenta un proiect de lege pentru adâncirea și întărirea învățământului primar, complementar și normal încadrat în viața locală și pus pe baze practice , precum și un proiect de lege de organizare culturală prin conlucrarea Statului , a societăților, și a personalităților culturale și prin crearea de școli superioare țărănești.

care să pregătească pătura conducătoare a satelor. (aplauze prelungite)

Guvernul va aduce o reformă a învățământului profesioanal , înțeles ca o școală productivă și ca o dezvoltare a învățământului complementar , îndreptat la țară spre o pregătire agricolă , iar la orașe spre o pregătire industrială.

Totodată , în același timp cu o îmbunătățire a bacalaureatului,

se va reforma învățământul secundar , pentru a-l pune în măsură să pregătească elementele capabile de a folosi cu succes cursurile învățământului superior, și de a îndeplini un rol pozitiv în viața de creație culturală a țării. (aplauze mult prelungite)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Sănătatea]

„Situția invalizilor de război a fost aranjată prin legea votată în sesiunea extraordinară și prin centralizarea tuturor serviciilor I.O.V. Guvernul Meu va face tot ceea ce este posibil în actualele împrejurări și în limitele posibilităților bugetare pentru a le croți soarta .

(aplauze prelungite)

„ Sănătatea publică trebuie să fie una din cele mai de seamă preocupări ale Domniilor Voastre .Pentru o bună organizare a serviciilor sanitare este necesar ca instituțiile spitalicești să fie reorganizate. **Va fi una din principalele griji ale Guvernului , de a asigura o cât mai largă asistență la sate .**

[Legislația muncii]

„ După înființarea Camerelor de Muncă, prin care se asigură echilibrul între elementul salariat și cel patronal, răspunzându-se, astfel, prevederilor constituționale , este nevoie de completarea legislației muncitorești. În acest scop, se va proceda la unificarea regimurilor asigurărilor sociale și la înființarea jurisdicției profesionale.
Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Armata]

„În preocupările noastre permanente de marile interese de Stat, Guvernul Meu e deplin pătruns de gija necesităților scumpei Mele oștiri și organizării apărării naționale.
(**Aplauze îndelung prelungite, strigăte de Trăiască armata !**)
În acest scop Guvernul Meu va supune deliberării Dvs. proiectul de lege pentru organizarea națiunii și a teritoriului național, un proiect de lege pentru organizarea Marinei Regale Române , proiectul legii de Stat-Major, al Învățământului militar și va aduce totodată modificările necesare actualei legi de administrare din armată.
Gândul meu se îndreaptă ca întotdeauna cu dragoste către scumpa Mea armată și sunt convins că reprezentanții națiunii sunt animați de aceleași sentimente pentru cei cari au fost și sunt pavăza țării . (**aplauze prelungite, repetate, strigăte Trăiacă armata !**)
Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

[Parlamentul]

„ În împrejurările de astăzi, îndatoririle dvs. pentru refacerea țării sunt mai grele ca oricând. Încredințat că le veți îndeplini cu conștiința întregă a importanței deosebite a operei legislative pe care națiunea o așteaptă dela Domniile Voastre, vă urez muncă rodnică și rog pe cel Atotputernic să bunecuvânteze lucrările Domniilor Voastre „
(**ovațiuni prelungite, urale puternice, strigăte repetate de Trăiască Regele ! , Trăiască Marele Voevod !**)
-**Iuliu Maniu** : declară deschisă sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare
(**Adunarea ovaționează prelung pe Rege și pe Marele Voevod**)
Mesajul Regal / 15 nov.'32

2.)Adresa de Răspuns la Mesaj, raportor V.Rădulescu,

3.)**Victor Eftimiu** (ziarist, francmason, PNT) , discurs la Mesaj, 22 nov.'32

(DAD, MO 5 , 22 nov.'32, p. 38-)

[**LD : discurs mediocru, partizan, slab și ca formă și ca fond;**
câteva discrete simpatii bolșevice , afișate sub ideile francmasoneriei .]

▣ **Parlamentarism**

” Dlor deputați, vorbesc întâia oară de la această tribună și nu pot să-mi încep cuvântarea înainte de a aduce omagiul meu parlamentarismului , acestei instituțiuni în afară de care statul nostru nu poate merge pe căile de progres. Se spune acest lucru mereu, și trebuie repetat neconținut , pentru că dacă am aprins aseară lămpile , când s-a făcut întuneric,

nu este motiv ca astă seară , când s-o întuneca, să nu le mai aprindem.

"Parlamentarismul este atăcat, ironizat , chiar de către unii dintre noi.Trebuie să-l apărăm, și afară de aici, și dvs înșivă să vă aduceți aminte totdeauna de el, pentru că, fără el, fără discuțiunile de aici, cari unora le par lungi și inutile, fără protestul de la tribună, toți potentății, mici și mari, care împănează administrațiunile țării , și—ar transforma micile lor abuzuri , în abuzuri monstruoase. (aplauze la PȚ –Lupu)
Aduc omagiul meu nu numai majorității , din care am onoarea să fac parte, dar și celorlalți aleși ai națiunii, care și-au trimis aici pe cei mai distinși reprezentanți ai partidelor de opoziție.
" Împotriva actualului Parlament , cum de altfel împotriva tuturor Camerelor de după război, s-a ridicat obiecțiunea că nu este la înălțimea Parlamentelor dinainte.
Ni s-au arătat toate aceste imense busturi de oameni iluștri , admirabili oratori, admirabili patrioți, fără îndoială. Un orator, cât de mare ar fi, **dacă** nu spune ceva nou, dacă nu ridică privirea spre alte orizonturi, nu-și va putea interesa nici auditoriul său, nici pe cei care îl vor citi mâine, nu va putea interesa tineretul, care gândește într-altfel, într-un ritm mult mai vioi, mai contemporan decât mulți dintre noi.

Eftimiu / nov.'32

▣ Departamentul Finanțelor

GGMironescu / Virg.Madgearu

S-a întrebat onoratul deputat care m-a precedat [**Inculeț**]ce a făcut acest guvern până acum.Să vă aduceți aminte ce era anul trecut și cum este acum.

Anul trecut am cutreierat 48 de capitale de județ, și am găsit peste tot sărăcie și deprimare; lefurile nu erau plătite de luni întregi...

- **I.Inculeț** : Așa este !

- **Eftimiu** : Dle Inculeț, eu fac apel la onestitatea dvs. ; duceți-vă în țară și vă asigur că veți vedea , cu toată criza care s-a agravat, că astăzi nu mai este situația de anul trecut.

Fără îndoială, nu e belșug și strălucire, dar nu este ca anul trecut când n-am văzut în 48 de orașe, o față veselă ; la fel restaurantele erau goale, prăvăliile la fel.

Funcționarii și pensionarii neplătiți de luni întregi.Un prieten colonel mi-a spus cu lacrimi în ochi, că a fost nevoit să-și vândă calul ca să dea la soldați de mâncare.

Tot așa este acum ? Are cineva curajul să spună că nu e mai bine astăzi , după un an de criză agravată ? Toate aceste îndreptări , nu vă spun dvs , liniștea unei țări întregi, nu înseamnă nimic?

Cu această ocazie vreau să aduc omagiul meu unui alt domn ministru, absent pentru moment de pe banca ministerială, dlui GGMironescu (**aplauze la majoritate**) care a îndeplinit această operă. A nu mai vedea pretutindeni cortegiul de flămânzi, pe aceste vremuri de prăbușire generală, nu e puțin lucru, d-lor ! Lăudând pe d. Mironescu , urez succes succesului său de la Finanțe, dlui Virgil Madgearu, care și-a luat greua sarcină de a conduce , în vremuri grele , acest departament, și și-a pus toată voința, toată energia , în slujba unui program financiar dureros, îi urez să păstreze această liniște , s-o sporească.

De altfel, dlui Madgearu trebuie să-i arătăm și admirația noastră pentru curajul civic cu care, cu riscul pierderii oricărei popularități, s-a dedicat unei munci atât de grele , atât de penibile.

Vict.Eftimiu / nov.'32

▣ Rusia Sovietică

▣ Francmasoneria .

▣ Bolșevismul

- **Eftimiu** : Vrea să știe real ce se întâmplă cu Rusia.

- **VTPrelipceanu** (LANC) : „Este prea spre stânga”

- **Eftimiu**„dreapta” – „stânga” -.Vorbe mari și fără senz.

Asta nu înseamnă să nu știm ce este în Rusia.

- **Oct.Goga** (PNA) : Ei vor Basarabia!

- **Eftimiu** : Avem armată s-o apere .Să aducem din Rusia lucrurile bune.

Francezii laudă școala sovietică.

- **VTPrelipceanu** : Ca reprezentant al intelectualității românești, nu ar trebui să luați Rusia drept pildă.
- **Eftimiu** : Să nu i se facă procese de intenție.El este patriot în fapte , nu în vorbe. Vrea să vorbească despre URSS , fără să-i facă apologia.
- **M.Stelescu** (G de F) : ați spus că nu sunteți pus de nimeni ! În str.Câmpineanu , nr 45, nu aveți nici o legătură ?
- **Eftimiu** : Acolo sunt francmasonii și țările ce-i persecută sunt Rusia extremistă și Italia Fascistă.

Voci : Sunteți francmason ?

- **Eftimiu** : "Da.Și nu mi-i rușine să o spun. Mai bine să luăm „roadele bolșevice” , decât s-o luăm de la capăt, și să intrăm în bolșevism nepregătiți Reforma agrară, Conversiunea , sunt semne de ... bolșevism. În orice caz, el a preferat să dea mâna cu comuniștii în campania electorală. [**ACCuza, Al.Cuza, M.Stelescu, CZCodreanu** îl atacă.]
- **ACCuza** : Anul trecut când au fost aleși cei 4 comuniști în Cameră, nici ei n—au cutezat să spună ce spui d-ta.
- **Eftimiu** : Eu nu sunt comunist .Dar fac apologia comunismului care ne poate fi folositor. Noi practicăm un comunism neorganizat .Pilda Franței trebuie ascultată .

Vict.Eftimiu / 22nov.'32

4.)**Gh.Tătărescu (PNL-1) , discurs la mesaj, 23 nov.'32**

(DAD, MO 5, șed. din 22 nov.'32, p. 29-38)

[**LD : un Tătărescu sarcastic, insidios, provocator, discutând subiecte „tabu „ , știind că interlocutorul nu poate să răspundă la ele !**

O satisfacție răutăcioasă , mușcătoare , că și el, Maniu, s-a înclinat în fața lui Carol ! Că și el se vedește un politician gata la compromis !]

Gh.Tătărescu / 23 nov.'32

▣ **Iuliu Maniu**

" Un guvern care se bucură de desăvârșita încredere a Coroanei, nu părăsește frânele guvernului fără grave motive. De ce a plecat d.Vaida așa de timpuriu ; de ce ne-a revenit d.Maniu așa de târziu; cred că sunt întrebări pe care Parlamentul are dreptul și datoria să și le pună.(aplauze la PNL) [în acest moment Maniu intră în incinta Parlamentului ... este întâmpinat cu vii aplauze] Sunt fericit că în acest moment se așează pe banca ministerială dl primministru Maniu, fiindcă țin să declar că ridicând această întrebare tulburătoare— de ce a plecat d.Vaida Voevod ? - n-o fac din năzuințe agresive, față de persoana dlui Maniu. Dimpotrivă , cred că toți, cari ținem la normalizarea vieții noastre politice, trebuie să ne felicităm de hotărârea , de data aceasta așa de rapidă, a d-lui prim ministru Maniu , de a veni să ia directa conducere a guvernului său. Să ne felicităm, în primul rând, fiindcă hotărârile dlui Maniu sunt totdeauna dificile , și totdeauna precedate de ingenioase și minuțioase cercetări a situațiilor, și de lungi și de scrupuloase examene de conștiință. Să ne felicităm, apoi, pentru că de astăzi înainte, dl Maniu nu va mai practica politica misterelor ,și a rezervelor enigmatice, și pentru că ,de astăzi înainte, nu mai constituie un mare semn de întrebare , care se profila la orizontul politiceii noastre interne. De astăzi înainte , pelerinii nu vor mai merge la Bădăcin, pentru ca să caute să deslușească privirile pline de înțeles ale sfinxului îngropat în nimicurile politicianismului român, căci d.Maniu , iată, s-a reîntors pe această bancă, lut omenesc, și amestec de duh și de taină, prezidează la destinele acestui guvern! (**aplauze la PNL**) Să ne mai felicităm ,apoi, fiindcă d.Maniu , precum este cunoscut, părăsise arena noastră politică sub povara a grave aprehensiuni interesând viața noastră constituțională și viața Statului însăși,și fiindcă d. Maniu făcuse anumite rezerve și precizase anumite condițiuni. [!!!] pentru ca

să se întoarcă la locul de răspundere .

De sigur că în clipa în care a depus legiuitul jurământ , toate aceste aprehensiuni s-au evaporat și conștiința d-lui Maniu , este astăzi calmă și netulburată ! [!!!]

Cât privește condițiunile , desigur ele au fost fie acceptate, fie că , poate – cine știe ?! -

în drumul dintre Bădăcini și Sinaia, ele au fost aruncate peste bord,

ca un lest inutil și împovărător, pentru practica puterii ! [!?!]

În orice caz, și într-un fel și într-altul,să ne felicităm că de astăzi înainte , d.Luliu Maniu ,

nu se va mai putea prezenta în fața țării în atitudinea paladinului care s-a jertfit

pentru idealurile intangibile, și nici într-aceea a profetului ,

al cărui glas a răsunat în pustiul conștiinței generației sale.

"Aparținând unui partid care va face acestui guvern o necruțătoare opoziție, să-mi îngăduiți ,

totuși, dlor, să aduc d-lui Maniu expresiunea unei recunoștințe fără margini ,

pentru marele serviciu pe care l-a făcut politicii românești ,

abandonând o politică de vag și de tenebre,

și practicând o politică pozitivă, în care și-a angajat întreaga răspundere personală !"

Gh.Tătărescu / 22 nov.'32

▣ **Vaida Voevod.**

"Prin urmare , vedeți, nu din năzuinți agresive , față de d.Maniu , pun această turburătoare

problemă : de ce a plecat de la locul de președinte al Consiliului d.Vaida –Voevod,

și nici din dorința de a fi agreabil amatorilor de senzațional din această țară ;

dar pentru prestigiul acestui Parlament , și pentru respectul , pe care îl datorăm țării legale,

pe care o reprezentăm astăzi cu toții , oricare ar fi convingerile noastre ,

suntem datori să elucidăm misterul acestei ultime crize ministeriale.

-**Aurel Buteanu** : Începeți cu declarațiunea d-lui Duca de la 8 iunie 1930 (proteste la PNL-1)

-**Tătărescu** : Dlor deputați, ziceam criză ministerială și plină de confuziuni , care are nevoie

să fie definită și lămurită de autorii ei, care are nevoie, mai ales, să fie definită și lămurită

de autorul ei, principal, d.Vaida –Voevod. D.Vaida –Voevod , cred eu, trebuie să vină în acest

Parlament, să se lămurească și să se explice.Lămuririle și explicațiunile d-sale, date prin

conversațiuni particulare și prin presă, nu pot mulțumi pe nimeni. Aceste explicațiuni trebuiesc

date aici, în Parlament, fiindcă aceasta o cere și practicile parlamentare și însuș principiul de bază

al regimului parlamentar , și o cere și țara întreagă.

O cere țara întreagă , fiindcă țara întreagă nu știe până astăzi de ce s-a retras dlui Vaida.

Ceea ce știe țara este cu totul altceva ." [.....]

Gh.Tătărescu /

▣ **Conflictul Vaida-Titulescu** **Vezi la fișier Politică externă .**

[LD plictisitoare și speculative toate aceste divagații ale lui Tătărescu. Grijă mare să nu cumva să supere sensibilitatea lui Titulescu ! Politicianism ieftin pe un subiect atât de serios !]

▣ **Guvernul Maniu +Titulescu**

▣ **Nicolae Titulescu**

[LD : am mai spus-o și o repet : dorința lui Titulescu de a juca un rol-cheie în guvernarea României, a fost mistuitoare; ea i-a dominat actele de moft și șantaj ; ea a provocat câteva crize de guvern inutile ; ea va încuraja , direct și indirect, la Carol, tendința guvernării cu garnituri „ de personalități” ... și tot ea îi va aduce, finalmente, dizgrația...]

D.Nicolae Titulescu intră în guvern aducând, în primul rând, în sensul său capitol de competență , o înrăurire unică, un prestigiu covârșitor în lumea internațională , și intră mai ales încărcat de recunoștința noastră a tuturor , pentru imensele servicii pe care le-a adus țării în atâtea lupte, în care s-au dezbătut interesele și s-au jucat destinele ei.

De cât, d.Nicolae Titulescu intră în acest guvern ca funcționar - a declarat-o - un funcționar superior care conduce un departament , un tehnician .În această guvern , situațiunea d-sale este specială.În această guvern , d.Titulescu nu reprezintă o personalitate politică ; în această guvern, d.Titulescu nu este om politic ;[...] pe acea bancă ministerială există un colț care beneficiază de

privilegiile exteriorității politice , (aplauze la PNL)

-Titulescu : Concepția d-voastră !

-**Tătărescu** : Pe departamentul pe care-l conduce, flutură, din p.d.v.politic, un pavilion neutral.

-Titulescu : Așa ar trebui să fie sub toate guvernele ! (aplauze)

-**Tătărescu** : Luăm act .

Pompiliu Ioanițescu : Așa a fost și în guvernul Ionel Brătianu ?

-**Tătărescu** : Nu știu ce a fost ieri ; constat cece este astăzi.

Am luat act de această situațiune specială și răspund :

cu guvernul înțelegem să ne războim, cu d.Nicolae Titulescu , nu ;

iar când vom trage asupra băncii ministeriale, vom căuta să-l ferim de focurile noastre.

Titulescu : Vă rog, nu vă cer această indulgență !

-**Tătărescu** : Dacă însă totuși câteva din loviturile noastre , vor cădea și asupra pozițiunii ocupate de d.Titulescu, cred, că va avea amabilitatea să atribuie aceasta riscului profesional , și nu unor năzuințe agresive, care nu există, fiindcă noi, d-le ministru de externe, înțelegem să respectăm dreptul ginților și uzanțele internaționale.

-Titulescu : Am înțeles, este omor prin imprudență!(aplauze prelungite , ilaritate, la majoritate)

-**Tătărescu** : Eu unul vă urez viață îndelungată , pentru binele țării.

Tătărescu /'32

▣ Guvernarea Vaida

"Acordul" de la Geneva

Expertii străini.

Am crezut, la un moment dat, că veți introna politica dvs financiară ,

într-un plan de ansamblu, când ați mers la Geneva.[-----]

-**Tătărescu** : Iar în împrejurările de față , nu trebuie să uitați că dvs. erați autorii bugetelor inflaționiste ale Caselor autonome, autorii atâtor măsuri nechibzuite , autorii atâtor acte de anarhizare a vieții noastre financiare, pe care însăși experții străini , care au cercetat situația noastră interioară și financiară, au pus-o în lumină în rapoartele lor . (aplauze la PNL)

Prin urmare, nu dvs. ați fi putut reprezenta țara în această acțiune , care se ducea în fața acestui for superior al străinătății. Dar așa a voit destinul, așa a voit zarul, așa a fost să fie : v-ați dus la dvs. la Geneva .Ce ați făcut la Geneva ?[-----]

Dar ce comedie s-a jucat pe malurile Lemanelui !

Ca delegații guvernului să trateze un acord, cu reprezentanții Genevei,

ca acest acord să fie aproape parafat , ca el să fie comunicat guvernului și

să fie trâmbițat de acest guvern ca un succes , dătător de cele mai bune nădejdi pentru ziua de mâine.... și pentru ca , 24 de ore mai târziu , după ce se citesc scrisorile anexe și celele conexe,

acest succes să fie transformat imediat într-o mare înfrângere ,

și pentru ca acest ordin transmis delegaților săi de la Geneva , să fie transformat imediat ,

în interviurile făcute de d-nii Madgearu și Lugosianu , împotriva guvernului de la București și

,de la Geneva , să se dea lecții guvernului de la București ,

de înțelepciune și de cumintenie ! [-----]

Ceea ce știm însă, pentru moment este că delegații noștri de la Geneva s-au înapoiat cu o amenințare nouă : control străin !

Că acest control străin este păgubitor intereselor statului ,

că el este incompatibil cu demnitatea și cu prestigiul statului nostru ,

nu o știu decât după atitudinea luată de către guvernul dlui Vaida –Voevod,

care a respins cererea dlor Madgearu și Lugosianu ca să parafeze acordul de la Geneva.

Nici până azi nu știm care p.d.v. a triumfat ! [-----]

Tătărescu /'32

▣ Conversiunea

-**CICBrătianu (dir.la CFRural) (intervenție în discurs , 22nov.'32)**

▣ **Creditul Funciar Rural**

▣ **Conversiunea.**

Nu vrea să domnească nici un echivoc. Totdeauna a fost contra echivocurilor .

„ Eu am fost totdeauna pentru legea conversiunii. Sunt cel dintâiu care am propus-o , sunt cel care am susținut-o în mod practic, și în mod absolut dezinteresat, nu în interes de partid.

Întotdeauna am despărțit partidul de instituția Creditului Funciar Rural.

Absolut totdeauna. Niciodată nu am adus chestiunea Creditului Rural, nu numai în dezbaterile parlamentului, când i se făcea o nedreptate flagrantă, căutându-se să fie distrus printr-o lege , dar nici în forurile interioare ale partidului.

Toți cei care sunt în Partidul Liberal pot să spună dacă vreodată am adus chestiunea Creditului în conciliabulele și sfaturile noastre. ” (**înteruperi la PNȚ**)

Deasupra chestiunii acestei instituții , oricât de interesantă ar fi ea pentru economia noastră națională , este interesul general al țării ca această lege să fie votată.

Însă această lege trebuia amendată, trebuia îndreptată, trebuia făcută aplicabilă.

[-----]

- **Pomp.Ioanițescu** : Nu pot tolera ca d.Brătianu să spuie că eu am contestat dreptul Curții de Casație ! eu sunt unul care , acum 20 de ani, am susținut dreptul Curții de a pipăi constituționalitatea legilor... „ Dar, în partea politică, este știut , oricât ați lupta să separați Creditul de partid, Creditul Funciar Rural este al partidului” (**aplauze la PNȚ**)

[-----]

-**Tătărescu** : Noi v-am atras atențiunea că trebuie amendată legea...găsită finanțarea ..

-**IGDuca** :... nu noi suntem aceia care am declarat că legea conversiunii este inaplicabilă; noi avem meritul, și-l revendicăm, că am spus cinstit țării , în momentul votării , și că am dat un vot condițional.(**exclamări la PNȚ**) [-----]

-**G.Ștefănescu –Goiceanu** (PT-Lupu) : În ce privește preciziunea dlui Duca, el are informația că votul PNL a fost condiționat de art. 54 din lege , care privea Creditul Rural.

IGDuca : Este o infamie !

-**Goiceanu** : Știm mai mult de atât ! La art.54 , Duca ar fi intervenit pe lângă Lupu, ca Goiceanu să se potolească ...

-**IGDuca** : este o infamie !

Șt.Cicio –Pop : îi atrage atenția că „ infamie” este cuvânt neparlamentar !

IGDuca : cît privește intervenția pe lângă Lupu , el nu neagă că i-a spus acestuia că nu putea să fie părtaș la distrugerea unei instituții economice naționale care avea aproape 60 de ani activitate rodnică pentru țară.[...] Privind legea, PNL a combătut formulele d-lui Argetoianu, pe care le-a socotit nepractice și inoperabile.

PNL a fost cinstit , făcând acea declarație.Pe când PNȚ a votat-o , i-a cântat osanale. Echivocul și totala contradicție este la PNȚ !

Lupu / 23 nov.'32

▣ **Procesul Conversiunii**

▣ **Înalta Curte de Casație**

/ Nu-și aduce aminte când Duca i-a spus acele cuvinte privind Creditul Rural...

dar între Goiceanu și Duca, el crede pe primul ! Când s-a votat legea, el a spus liberalilor că votează „de frică” și din „calcul electoral” . ”Nu este nici o dezonoare pentru PNL , dacă el socotește că legea aceasta a conversiunii , omoară creditul.

Ceea ce este dezonorant, este că, deși crede că omoară creditul, o votează totuși și el, alături de toți ceilalți.” Oamenii nu pot fi amăgiți ca înainte de război !

Și ultimul cetățean și-a dat seama că respingerea legii de către Curtea de Casație, în urma procesului înaintat ... este opera PNL . Numai că , prin asta,

PNL a salvat creditul , dar "a omorât" partidul !

A rămas cu cei 60.000 creditori, dar are contra sa 18 milioane de debitori .

[-----]

Gh.Tătărescu : reafirmă afirmațiile lui Brătianu și Duca , că la PNL nu s-au discutat probleme de interes personal. „Interesele băncilor trebuiesc apărate de aceia care le conduc.

Este dreptul lor.Nu putem să facem o categorie specială de cetățeni în această țară , cari să nu beneficieze de drepturile conferite de lege. Dar, iarăși, nu cred să existe un singur prieten politic, care să fi admis imixtiunea instituțiilor bancare în discuțiile partidului nostru.”

... Dacă dr Lupu ar fi fost director de bancă, ce ar fi făcut !? Nu ar fi apărat o instituție care funcționează de 59 de ani !?

dr.Lupu : [reântors !] :De ce ați votat-o ?

-**Tătărescu** : Am votat principiile .De aceea credem că suntem adevărații autori ai conversiunii.Am susținut, însă, că și creditul trebuie apărat , mai ales creditul țărănesc.

Și PNȚ a susținut interesele creditului, mai ales al băncilor populare, care astăzi sunt distruse.Dacă în locul Creditului Rural , ar fi înaintat proces o bancă populară..

ce ar fi spus dr Lupu ? De ce vrea să facă din această coincidență , o chestiune politică !?

”Țin să declar că Partidul Liberal -dacă guvernul acesta nu va veni cu o lege de modificare , pentru ca o lege de asanre agricolă să fie imediat aplicată – PNL își ia obligația , ca cel dintâi act de guvernământ pe care-l va face mâine, să fie făurirea și votarea unei asemenea legi.” (aplauze la PNL)

Tătărescu /23 nov.'32

▣ **Agricultura**

▣ **Legislație „electorală”.**

În schimb, ați votat în sesiunea extraordinară câteva legi modificatoare , legi cu caracter electoral, izvorâte din dorințele cluburilor și organizațiilor PNȚ : modificarea legii plantării viilor ;

a legii drumurilor ; legea administrativă ; amânarea votării bugetului .

” Ați aplicat și aici principiile dvs.diriguitoare în materie de guvernare : amânare, temporizare, agravare.< Nu fă astăzi , ceea ce altul poate face în locul tău, mâine > , iată-vă deviza !”

Politică de preocupări mărunte, de agentură electorală...

Tătărescu / 23 nov.'32

▣ **PNȚ**

▣ **PRT-Gr.Iunian**

Toate acestea au declanșat începutul de criză internă în PNȚ, care se zbate în tendințe contrare , care se neutralizează : majoritatea este subminată de curente divergente .

Din guvern pleacă d.Vaida ; din partid, se răzlețesc prieteni, șefi, grupări întregi ;

alții stau pe bănci , cu pumnii încleștați. „ **Vă părăsesc prietenii** și, ceea ce este mai grav, vă părăsesc șefii .Și nu vă părăsesc pentru motive personale, sau pentru ambiții nejustificate ori maladive, ci vă părăsesc toți pentru divergențe de principii , **vă părăsesc pentru că v-ați trădat programul și ideologia PNȚ”**

Autorii acestor dezertări, nu evită să dea în vileag unele lucruri rămase până astăzi neclare .

Colegul din Gorj, Grigore Iunian, într-un acces de sinceră violență,

„a tras draperiile grele, care separau țara de scena unde marii conducători ai PNȚ sunt considerați că luptă pentru democrație și pentru binele obștesc

Vai, dlor deputați, câte lucruri surprinzătoare am putut vedea numai în câteva clipe de

indiscrețiune și ce lumină crudă cade asupra onora dintre conducătorii PNȚ

și cât de triști apar ei , când li s-a luat de pe obraz poighița democrației, a libertății și al altor mixtiuni , cu care au apărut până acum , fardați în fața maselor!

Cât de falși răsună astăzi la lumina destăinuirilor d-lui Iunian declarația făcută pe vremuri pentru libertățile publice; cât de falș , mai ales, răsună declarațiile pentru libertățile publice;

cât de falș , mai ales, răsună declarațiile pentru libertatea presei , după ce d.Lunian a arătat că celbrul proiect de gătuire a acestei libertăți a fost făcut din îndemnul însuș al domnului Maniu și al colegilor săi de pe banca ministerială ! Și, în acelaș timp, cât de interesanți , dar , în același timp, cât de inestetici - o spun aceasta și pentru d.ministru Popovici – apăreți astăzi , când vă lepădați de acest proiect , așa cum se leapădă unii părinți de fructul turpitudinii și al păcatului „! (**aplauze la PNL**)

Țara se simte guvernată de un regim lipsit de unitate de acțiune și de omogenitate ; de un regim unde un antagonism organic devine din ce în ce mai vizibil, **antagonismul dintre cele două ramuri**, care constituie partidul d-voastră : **ramura ardeleană și ramura țărănistă**.

Frământările și disensiunile dovedesc că nu suntem în fața unui singur partid, ci a două partide.Fuziunea de acum 6 ani este încă o chestiune de viitor...

-**M.Popovici** : Die Tătărescu, astfel de intrigi , nu mai prind astăzi...

Tătărescu / '32

▣ PNL *

Se poate întâmpla ca din trunchiul PNL să se desprindă crengi . Ceea ce interesează nu este creanga care a căzut, ceea ce interesează sănătatea și vigoarea trunchiului care a rămas.”

(**aplauze, strigăte de bravo, la PNL-1**) La noi, unitate , disciplină, tărie;

la dvs.[**PNȚ**] : confuziune, anarhie, slăbiciune.Iată deosebirea !

(**aplauze, strigăte de bravo, la PNL-1**)

Notă * Împăcare duciști - georgiști ?, 26 oct.'32

(„Dimineața” , 26 oct.'32)

[LD : cât de intransigent , cât de înrăit și cât de nedrept a fost Gh.Brătianu față de Duca !

Cât rău a făcut partidului, țării, familiei , și , implicit, lui Duca !

Câtă ură și câtă patimă ... manipulată și de Carol ... până la trezire !

Dar în istorie nu se lucrează cu „ dacă”]

La o întrunire a familiei Brătianu s-ar fi pus la cale reîntregirea partidului liberal.

Ziarul ce publică știrea , spune că s-ar fi hotărât ca PNL să fie condus de un triumvirat

Duca- Gheorghe- Dinu Brătianu .

Știrea a dat naștere la tot felul de comentarii .Pe cale oficială, a fost desmințită de duciști.

„Mișcarea” a publicat următorul Comunicat : < Ziarele înregistrează din nou versiuni senzaționale cu privire la dorința prietenilor d-lui Duca de a se împăca cu partidul național liberal. Înțelegem desigur cât de explicabilă este această dorință .

În ce ne privește , punctul nostru de vedere este în deajuns de cunoscut.Am afirmat în repetate rânduri că suntem pentru o integrare a forțelor liberale, înlăturând cu hotărâre o conducere care nu reprezintă nici tradiția de demnitate și de patriotism pe care o revendicăm cu mândrie , nici puțința de a face față grelelor împrejurări prin care trecem .>

„ Cu toată nota polemică cam excesivă, reese din acest comunicat că cercurile georgiste sunt preocupate de problema reîntregirii partidului.

De altfel, în general, în rândurile liberalilor – fie georgiști fie duciști – a început să se întărească convingerea că atâta vreme cât acele două tabere nu se vor reconcilia ,

va fi greu pentru partid să-și recapete rolul și poziția politică pe care a avut-o în trecut.

Deși comunicatul georgiștilor e atât de agresiv, în lumea politică se știe că fruntașii georgiști sunt convinși că lucrurile trebuie să ducă la această reconciliere și că în caest scop au găsit că e bine să reia , deocamdată... „

Polemică „Mișcarea” – „ Viitorul „

(„Dimineața „ , 29 oct.'32)

”Mișcarea” -foaie care servește pentru exercițiile polemice ale tinerilor răzvrătiți

grupați în jurul d-lui George Brătianu - strecoară în numărul de aseară,

o necuviință la adresa „ Dimineții”.Ce spusesem noi ?

Că procesul intentat de către George Brătianu d-lui Duca personal, pentru o acuzație publicată în

„Viitorul” , devine prin însăși persoana reclamantului , un proces politic ,

și în acest caz el nu cade în competența unei instanțe de judecată ,

ci deadreptul în fața corpului electoral.

Fiindcă , altfel , d.Brătianu ar fi tras înaintea judecății nu pe Duca, ci pe autorul Notiței respective...

D.Brătianu este acela care a refuzat să se bată în duel cu d.Sturdza ,

pentru un articol publicat în „Mișcarea” ...

/ Tinerii de la „Mișcarea ” se fac că nu pricep și , puținel enervați că nu ne asociem la ieftina șmecherie inventată de dumnealor, ne denunță –vai nouă ! – că acordăm asistență d-lui Duca! Dacă tinerii de la „Mișcarea” cred că pot substitui șolțicăria propriuzisă unei discuții propriuzisă, asta ne scutește de a-i mai lua în seamă

Precizare : Ziarul liberal „Glasul Bucovinei” , a afirmat că d-nii George Brătianu și Dinu Brătianu au fost văzuți plimbându-se braț-la-braț prin Cișmigiu

”Viitorul” desminte știrea , considerând-o de domeniul fanteziei .

Sârșitul Notei / oct.'32

Tătărescu /23 nov.' 32

▣ Degringolada din PNT

Nu este un gest inteligent de a mă ocupa de destrămările și de certurile dvs.

Dar ele privesc țara întregă, când împiedică și paralizează guvernarea.

Nu vă puteți împlini misiunea și grație acestor certuri și acestor disensiuni.

Conversiunea, politica de zig-zag în tratativele cu Sovietele, tratativele de la Geneva,
se datoresc lipsei de unitate, de coeziune.

Și acum, având pe d.Vaida-Voevod la Valea Seacă , unde, de sigur, își meditează răzbunarea,

și pe d. Grigore Iunian la Tg.Jiu, unde și-a instalat un amvon permanent,

de unde vă anatimizează permanent, dvs. veniți cu candoare și, iertați-mă, și cu mult curaj,

să trântiți la această tribună , în fața Parlamentului și a țării,

un Mesaj cu 50 de proiecte de legi !

Mesajul acesta va rămâne un mesaj de pomină ! [-----]

Toate bazele statului sunt atăcate și schimbate ;

toate legile de organizare , schimbate sau înlocuite .

Norocul acestei țări este că tot acest ciclone de distrugere nu este decât pe hârtie ,

și că nimeni, dar absolut nimeni, nu ia în serios acest acut acces de legiferomanie .

Erați ieri tari, și nu ați soluționat nimic, sunteți astăzi în agonie și vreți să soluționați tot !

Cum vreți să vă ia țara în serios ? (**apluze la PNL**) [-----]

Tătărescu / nov'32

▣ Politica externă

[**LD : după opinia mea, Tătărescu este printre primii care , în mod serios, atrage atenția asupra crizei de alianțe, a pericolului iminent revizionist, a pericolului revanșismului ityalo-german, și a pericolului de izolare a României , pe plan extern.**

Și asta , în 1932, înainte de venirea lui Hitler la putere !] Vezi fișier Politică externă

[-----]

Dlor deputați, cu această criză de neîncredere în puterea alianțelor noastre ,

și nu criza de alianță - și de aceea mulțumesc dlui Gafencu că mi-a dat prilejul să rectific dacă

am făcut o inadvertență , să precizez dacă nu am fost înțeles - prin urmare, cu prilejul acesta

trebuie să constatăm că cu această criză de neîncredere în alianțele noastre ,

se închide ciclul unei întregi politici , inaugurate de d.Iuliu Maniu

încă de acum patru ani .

Tătărescu / nov.'32

▣ „Ciclul” Maniu

Ciclul acesta - și este bine să vorbim de el în pragul dezbaterilor la Mesaj -

ciclul acesta se încheie astăzi.V-ați îndeplinit misiunea. Putem , din punctul acesta de vedere

culminant al tuturor nevoilor și dezastrelor noastre , să privim în urmă pentru a-l rezuma.

Sunt patru ani de când am plecat de la guvern și de cînd **Vintilă Brătianu** ,

care avea intuiția marilor dificultăți cari trebuiau să se abată asupra țării , a propus Înaltei Regenței un guvern național.

DI. Iuliu Maniu a răspuns mândru și solemn : < avem soluții pentru toate problemele și ne luăm în fața țării toată răspunderea . >

- **CCGiurescu (PNL-2)** : Aceeași propunere a făcut-o d.Titulescu acum un an.

De ce nu ați primit-o ?

- **Tătărescu** : La timp, vom vorbi și de acea propunere , deocamdată vorbesc cu adversarii din față, nu cu cei din dreapta.

D.Maniu a spus : < avem soluții pentru toate problemele și ne luăm în fața țării toată răspunderea . > Efectiv , astăzi, prin urmare, în fața țării aveți toată răspunderea.

Ați venit singuri, ați guvernat în liniște și pace, fiindcă nu v-am făcut nici o agitație și nici o campanie împotriva d.voastră, ați guvernat în numele principiilor dvs., pe care le considerați mântuitoare ; ați guvernat în numele programului dvs., pe care îl decretați în vremea aceea salvator ;

ați guvernat pentru a înfăptui ideologia național-țărănistă :

democrația integrală , statul țărănesc , promovarea tuturor claselor producătoare , înflorirea tuturor claselor muncitoare , dreptate și mulțumire pentru toți !"

Iată ce era programul dvs.Ce ați înfăptuit din acest program ?

Priviți în jurul dvs. și cercetați situația finanțelor publice , distrugerea creditului public , priviți instabilitatea și anarhizarea vieții administrative , dezorganizarea serviciilor publice , luați și cercetați situația tuturor claselor, tuturor profesiunilor, tuturor tagmelor, pentru ca să constatați și să vă convingeți d-voastră înșivă , că în acești 4 ani în cari , în afară de interregnumul tehnicienilor , ați guvernat fără întreruperi , în acești 4 ani s-a năruit și s-a prăbușit tot ce s-a consolidat și s-a durat în această țară. (**aplauze la PNL**) Rămăsese un singur lucru nesfârșit. Era prestigiul statului nostru în afară , și era cercul de fier la alianțelor noastre. Târnăcopul a izbit și aici !

Și acum treceți granițele ; luați contact cu toate cercurile de înrăurire ale opiniei publice străine și ascultați ecoul comentariilor defavorabile , al tuturor încredințării dureroase , cum se ridică în cor împotriva țării noastre și ascultați cum bate tot mai mult valul desconsiderării și al nencrederii la hotarele țării noastre „ (**întreruperi la majoritate**)

Iată ce constatăm patru ani de la plecarea noastră de la guvern.

Și acum ne cereți să vă votăm Mesajul, ne cereți un vot de încredere .Pretenție absurdă !

Când guvernul nu are nici încrederea propriei sale majorități, cum puteți să cereți încrederea Parlamentului și a țării. (**aplauze la PNL**)

În orice țară cu adevărat regim parlamentar, destrămarea majorității care dă guvernul , atrage după sine plecarea guvernului și dizolvarea . În alegerile generale, deabia ați avut coeficient legal din care a ieșit această majoritate.

Rupți, sfărâmați, ciunțiți, cum vă prezentați în fața Părlamentului , nu mai aveți astăzi nici acest coeficient ; majoritatea aceasta , astăzi, nu mai are substratul legal și , din acest p.d.v. , guvernul acesta este un guvern anticonstituțional. (**exclamații ironice la PNL, aplauze la PNL**)

Iar dvs., care timp de 10 ani ați frământat țara aceasta pentru ceea ce ați numit triumful principiilor constituționale, dvs v-a hărăzit destinul și această soartă , ca să vă palmuiți singuri, cu acceptarea unei situațiuni care este în contradicție și cu principiile parlamentare și cu principiile constituționale ! Dacă dvs acceptați această situațiune, țara nu o acceptă.

În cel mai critic moment de la Unire și până astăzi, țara este guvernată astăzi de un regim care , neavând nici inițial majoritatea încrederii maselor, este astăzi un regim în descompunere , și care constituie un adevărat regim de uzurpare și silnicie !

De aceea, drept răspuns la proiectul la Mesaj, noi vă strigăm : plecați !

E singurul serviciu pe care puteți să-l mai faceți Coroanei, e singurul serviciu pe care mai puteți să-l faceți țării ! (**Vii aplauze , strigăte de bravo , la PNL**)

Gh.Tătărescu / 23 nov.'32

4b.) **IGDuca** , **discurs la mesaj, ? nov, dec.?**

LD : trebuie obligatoriu să-l recuperezi !

5.) **C.Radovici (Un.Agrară-Argetoianu *) , discurs la mesaj, 24 nov.'32**

C.Radovici (Un.Agrară) , discurs la mesaj, 24 nov.'32

(DAD, MO 7, 24 nov.'32)

[LD : unii se miră când aud că șeful „ Uniunii Agrare „ este Argetoianu !]

/ Este necesară o politică de ridicare a economiei rurale , la nivelul prețurilor industriale , și nu o coborâre a tuturor categoriilor producătoare .

/ Se va abține de la votul R la Mesaj, pentru a contribui la destinderea raporturilor dintre partide ;

Notă *-Programul „ Uniunii Agrare „ , ? dec.'32

(Rev. „Parlamentul românesc „ , an III , 4 / 44, 31 dec.'32 , pag.35 .Ion Hâncu)

[LD : folosește această mărturisire a lui Argetoianu , la propriile lui „ Memorii „]

- De ce s-a dedicat politicii ?

- „Mai întâi ți-aș spune că conturul și viața omului politic , sunt fără interes.

Interesante sunt numai ideile pe care le slujește .

La noi se abuzează cu preocuparea fiecăruia de omul politica ca om , și nu ca ideolog.

E o mare greșeală .

Ar fi mai bine să vorbim mai puțin de oamenii politici și mai mult de ideile lor.[...]

M-ai întrebat de ce m-am consacrat politicii .

Iată : am trăit 10 ani în străinătate ca student și 17 ani ca diplomat.

Și după acești 27 de ani trăiți în pibegie, dorul de țară m-a adus înapoi.

M-am întors acasă.Când am ajuns în România ...

D.Argetoianu ezită puțin , apoi se decide :

- Ca tot Românul ... am făcut politică .Ce era să fac ? „

La reuniunea unui banchet, șeful partidului „ Uniunea Agrară „ și-a expus programul.

C.Argetoianu este un om inteligent , un om curajos la manifestarea credințelor sale politice. Păcat numai că , aceste credințe, suferă variațiuni.

De la conservatorismul autocrat și până la conversiunea care a lovit însăși baza organizării capitalisto-burghize , d.C.Argetoianu a crezut , pe rând, în toate. Sincer întotdeauna.

Pe calea înfăptuirilor reale, Argetoianu nu se împiedică

nici de Constituție (din prima parte a programului) , dar , atunci când a ajuns la capitolul intitulat sugestiv „măsuri radicale” ... preciziunile lipsesc aproape cu desăvârșire .

Explicabil.C.Argetoianu nu este omul programelor .D-sa are deviza „ Văzând și făcând „

Potrivit ei, vede și face .Ceea ce face și , mai ales , ceea ce are de gând să facă ,

nu ne-o spune .O bănuim. Depinde numai dacă are cu cine să o facă „

D-sa e un om al faptelor .Cu o singură condiție : să fie lăsat să facă ,

fără ca mâinile să-i fie legate nici de reticențele ideologico-fanteziste ale d-lui Iorga , nici de Trugheit -ul pus în mișcare al partidului liberal de azi.

D. Argetoianu lasă „cui vrea „ ziua de azi, rezervându-și -o pe cea de mâine.

Uniunea Agrară -Argetoianu / nov-dec.'32

6.) **Gr.Filipescu (Liga „Vlad Țepeș „) , discurs la mesaj, Senat, 29 nov.'32**

(DS, MO 6, șed. din 29 nov.'32, p. 80-86)

[LD : cred că nu-l am xeroxat nici fișat ; poate ceva fișe la probleme....]

Filipescu / 29 nov.'32

▣ **Prestigiul Dinastiei .**

/ Sprijină monarhia constituțională , în spiritul și tradiția conservatoare.

/ Regele, își exercită puterile prevăzute în Constituție.
/ Partidele, bărbații politici, trebuie să atragă atenția Suveranului
asupra actelor ce se fac în numele Său,
unele acte întunecând gloria Dinastiei.

▣ Războiul, întregirea neamului

Vezi în Antologia ISISP

Clarifică poziția față PC față de război, față de unire etc etc..

▣ Chestiuni economice

7.) Omagierea lui 1 dec.1918, Cameră, Senat , 1 dec.'32

Anniversarea unirii Transilvaniei cu România ,Cameră, Senat , 1 dec.'32
(DAD, MO 11, 1 dec.'32 -fișe ; DS, MO 7, 1 dec.'32, -fișe)

În Cameră , iau cuvântul : Ștefan Cicio Pop (președ.), Iuliu Maniu (premier) ,
Victor Iamandi (PNL-1) , Gh.Brătianu (PNL-2) , dr.Lupu (PT) , ACCuza (LANC) ,
AlVasilescu -Valjean (PNA-Goga) , Eft.Gherman (PSD) , CZCodreanu (G de F) ,
Anibal Teodorescu (P.Poporului) , C.Radovici (Liga .Agrară-Argetoianu) ,
M.Gheorghiu (PND-Iorga) , Hans Heidrich (P.German) , Iosef Fischer (P.Evrees) .

În Senat : N.Costăchescu (președ.) , Ion Lugosianu (PNȚ , în numele guvernului)
N.Corodeanu , IPSS Nicolae Bălan (mitropolit al Ardealului , arhiepiscop Alba Iulia și Sibiu) , gral
Gh.Mărdărescu (PNL-1) , gral Arthur Văitoianu (PNL-2) , IThFlorescu (PNL-3) , Gr.N.Filipescu
(P.Conservator) , I.Jauca (P.Poporului) , dr.V.Macoveiu (PNȚ) ,
N.Iorga (PND) , I.Niemirer (șef-rabin) , Emil D.Fagure (ziarist) ,

[LD : nu am xerox, există unanimitate în elogiare , dar eu o gasesc „festivistă „
De aceea, nici nu am scos decât câteva fișe , pentru exemplificare.]

prof.N.Corodeanu / Senat , 1 dec.'32

„ [...] închinăm o clipă de evlavie și preamărire zilei de 1 decembrie , de acum 14 ani,
și o clipă de pomenire a celor viteji , cari și-au dat viața pentru această zi,
și au devenit larii acestei Case Naționale.

„ Se cuvine să o facem cu atât mai mult aici, unde se găsesc
Înalții Păstori duhovnicești , de ambele confesiuni românești,
care au pregătit sufletul poporului pentru această zi,
unde se găsesc marii cărturari care cu vorba și cuvântul au dat înțeleș chemării noastre
naționale, aici unde se găsesc
căpeteniile de oaste , care cu sabia lor au făurit această zi mare.[.....]

„ Un șir întreg de mucenici , parcă și-au trăit viața pentru această zi de 1 decembrie 1918. Oare
care dintre acești mucenici ar putea fi uitați ?

Ar putea fi uitați, oare , Crișan , care își pune capăt zileleor , cu nojițele de la opinci,
în temnițele de la Alba Iulia ?

Ar putea fi uitați , oare, Horia și Cloșca, la moartea și schingiuirea cărora au fost chemați peste
2.000 de săteni , ca să verse lacrimi pentru eroii lor ?

Să uităm , oare , acea intelectualitate ardeleană , să uităm acea întrunire din Câmpia libertății,
prezidată de episcopul ortodox Andrei Șaguna și de cel numit Lemeni ?

Să uităm cuvintele lui Simion Bărnuțiu , ascultate în acea Câmpie a Libertății ,
de Alexandru Ioan Cuza , domnitorul de mai târziu , ascultate de Dumitru Brătianu, Rosetti,
Bălcescu, Vasile Alecsandri ?

Să uităm , oare , deputăția aceea a Memorandului , care în cuvinte demne și drepte , se dusesse
la împăratul Austriei , să arate suferințele neamului românesc ,
pentru ca apoi să intre în temnițe , pentru că nu se dusesse la Budapesta ,
ca să vorbească cu regele Ungariei ?

Dincoace, în acea vreme, copiii cântau doina lui Rațiu „ Seghedine, Seghedine „ !

[-----]

cel mai frumos și măreț episod din Istoria Românilor

Oare momentul acela când **Alexandru Vaida -Voevod** , în Camera ungurească , la 18 octombrie, citește Declarațiunea redactată de **Goldiș** și de ceilalți prieteni , prin care arăta lumii întregi , că de aici înainte poporul românesc trăește de sine stătător ?

Oare să uităm noi că **Iuliu Maniu** , întors după frontul italian, împreună cu Semionovici , se duce să organizeze armata românească la Viena , singurele regimente care mai rămăseseră la ordine ? Și iată, d-lor, pe sublocotenentul de artilerie Iuliu Maniu, calm, hotărât, imperturbabil, urcând treptele Ministerului de Război din Viena, pentru ca să aducă la cunoștința ministrului că oștirea română , de aici înainte, va fi sub comanda lui, și să-i dea în primire o parte din minister, pentru ca să îndeplinească aceste atribuțiuni (**aplauze prelungite**)Ce clipă se poate uita ?

Se poate uita că în casa lui **Cicio Pop** era zbuciumul sufletesc al unui neam, care voia îndrumări noi ? Acolo, în Arad, s-a primit o solie cu scrisoarea

d-lui profesor **Nicolae Iorga** , cu cuvinte de cronicar care înțelege mersul vremurilor , și care au emoționat adânc pe acei care le-au citit (**aplauze prelungite**)

Dlor, cât zbucium a fost pentru pregătirea zilei mărețe !

La 21 noiembrie se lansează un Apel pentru chemarea la Alba -Iulia, acolo unde cu câteva secole înainte ținuse sfat Mihai Viteazul.[-----]

și au venit din toate meleagurile - se spune , peste 150.000 de oameni - și au vorbit acolo, cu înflăcărare **Cicio Pop**, **Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea**, a vorbit **Iuliu Maniu** , și acolo s-a strigat , cu un entuziasm delirant, unirea pentru totdeauna cu țara din regat .[-----]

Atunci când delegația ardeleană a venit cu actul Unirii, la 12 sau 13 decembrie , și l-au înmănat acelui blând dar viteaz ctitor al Unirii Naționale,

care a fost **Regele Ferdinand**, pentru noi s-a încheiat episodul de lupte .

Dar această suferință a făcut o unitate sufletească ,

a făcut ca îndreptările istoriei - a violenței la Apus, a vicleniei , la Răsărit și la Nord- să fie pentru noi cea mai mare sărbătoare a sufletului românesc. „

Nicolae Iorga / Senat , 1 dec.1932

- **N.Costăchescu** : Are cuvântul marele animator care, peste un sfert de veac, a îndrumat generațiile tinere în idealul național și spiritul jertfei , senatorul Nicolae Iorga (**aplauze prelungite**)

-**Iorga** : [-----] „ Mulțumesc d-lui președinte că și-a adus aminte de cultura românească , care are o așa de largă parte , și nu obișnuiește să o spună , în alcătuirea acestui stat românesc întreg

și mie îmi pare rău că din cultura românească n-a fost aici cineva care să se bucure de recunoașterea și de iubirea tuturor,

și care să spună , la o vârstă mai înaintată decât vârsta mea și fără nimic din politică , care , cu voia sau fără voia mea, se ține de mine , să spună acele lucruri pe care cultura trebuie să le spună,

de câte ori ar fi vorba de fericita unire a Ardealului și a părților vecine , din nenorocire , nu până la granița firească din Apus, a poporului românesc, cu acea Românie veche, pe care obișnuiesc a o numi unii Vechiul Regat

- acest regat , dacă ar fi fost vechi , nu făcea minunea - ci eu zic :

sfânta noastră mucenică România , în care cea mai mare parte dintre noi

aici ne-am născut , am trăit, am suferit și am fost gata să dăm ,

pentru celelate Românii , tot ce era în putința noastră „

(**aplauze prelungite** [-----]

Iorga / 1 dec.'32

▣ **Biserica românească**

" Mi-a plăcut că a vorbit , în numele Ardealului, părintele Mitropolit Nicolae Bălan , și abia i-a scăpat o aluzie confesională.

Dumnezeu știe când s-o isprăvi cu lucrurile acestea(**vii aplauze**) într-o țară care are nevoie de o perfectă unitate morală în toate domeniile . Mi-a plăcut că a vorbit în numele bisericii, pe care țăranul nu o deosebește în două. S-a întâmplat să fie aici, s-a întâmplat să fie acolo,

Dumnezeul națiunii noastre se coboară și într-o biserică și în alta , și , în rândul întâi, în biserică în care este mai multă simțire pentru neamul ei . (**aplauze puternice**) Când este în biserică ortodoxă, acolo se duce , când este în biserică legată cu Apusul, se duce dincolo .

Retro *1917 ? 1918 ? - Nicolae Bălan

Mi-a plăcut că a vorbit și fiindcă noi ne cunoaștem de mult .[-----]

Îmi aduc aminte deci de un profesor tânăr, care a venit la Iași, nu stropit de zăpada vârstei mai înaintate, îmi aduc aminte de un blond profesor de seminar, care a venit, zburând pentru prima oară prin văzduhuri, ca să ne cheme pe noi să liberăm Ardealul . Să-l liberăm, nu găesc alt termen .

Cu voia lui [**a Ardealului**] , cu căldura lui vie, dar cu hotărârea noastră de a nu ne duce niciodată de acolo, a doua oară [după Mihai Viteazul] când călcăm pământul lui.

Și știe părintele Nicolae Bălan , ce oaste a intrat atunci în Ardeal :

nu oaste cu fireturi și cu trâmbițe la gură, ci oastea martirilor celui dintâi război al nostru :

goi, desculți, înghețați, așa au intrat în Ardeal, dar cu inima toată.

O mai frumoasă jertfă a unui popor învins, îngenuncheat, despoiat de arme, decât aceea care s-a făcut atunci, eu nu cunosc în istorie. (**aplauze prelungite**)

Decât o cucerire , după toate regulile strategiei și tacticii , eu prefer această cucerire a sufletelor neînvinse. „

lorga / 1 dec.'32

▣ Armata românească

" Îmi pare bine că a vorbit generalul [**Mărdărescu**] care a intrat în fruntea trupelor noastre la Budapesta . Și nu ca să jignească pe cineva . Cel dintâi gând al nostru a fost să nu jignim pe nimeni.Plecați din țara unde nici o jignire , timp de doi ani, nu ne-a fost cruțată , noi am intrat acolo [**în Budapesta**]

cu hotărârea de a arăta toată omenia noastră , toată părerea de rău că între două națiuni nobile [**români , unguri**]

nu se poate ajunge la înțelegere decât cu arma în mână „

(**aplauze puternice, îndelung repetate**)

lorga / 1 dec.'32

▣ Rostul partidelor politice in război ?

„ Dle general [**Mărdărescu**] , ce bine mi-ar fi părut dacă , atât de frumosul d-tale discurs, ar fi fost rostit așa, din obștea românească , pentru obștea românească.

Zău, măcar la zilele acestea mari, să uităm de cinstitele noastre partide .

Să le uităm. Convingerea mea adâncă este că ele sunt utile , dar cu atât mai mult vom simți utilitatea lor ,

cu cât se vor amesteca mai puțin în lucruri care n-au de a face cu dânsese.

N-a făcut războiul partidul cutare sau partidul cutare , partidele care au murit sau partidele care s-au născut pe urmă, care vin , fiecare , la sfârșit, să-și însușească o mică parte dintr-un lucru care este peste noi , peste toți, ci războiul acesta l-a făcut obștea românească.

lorga / 1 dec.'32

▣ **Politica în Provinciile unite**

„Și să-mi dați voie să spun , în această zi și cu sentimentele acestea de emoție , când inimile sunt mai apropiate , și când sufletele se confundă , să spun o mare greșală pe care am făcut-o noi .

„Noi, când am făcut țara aceasta mare și atât de amenințată, cel puțin la trei hotare, când am făcut această țară , trebuia să ne impunem un lucru .

Aici, în România dinaintea de război, voiam să facem neapărat politică ?

S-o fi făcut și s-o fi făcut mai bine decât cum am făcut-o, decât continuăm s-o facem.

Dar acolo, în Ardeal, în Basarabia, în Bucovina ,

în Bucovina cu 300.000 de români și cam toți atâția străini , dacă nu și ceva mai mult ...

-**Teofil Simionovici** : Cava mai mulți...

-**lorga** : Dar aceasta n-are a face , fiindcă nu-i socotim pe acei veniți, ci îi socotim pe cei crescuți acolo (**aplauze puternice, unanime**)

La locul bun , vine multă lume .Și dacă vine pentru muncă, nimeni nu zice nimic ; dar hotărăște întâi acela care a fost acolo, care a tăiat codrul, care a pus cea dintâi sămânță în pământ „ (**aplauze puternice, unanime**) [.....]

... Aș fi dorit să nu facem politică.

Eu n-am călcat acolo , pentru aceea, ani de zile .

Orice ardelean știe că propaganda mea nu s-a zărit pe acolo.

S-a făcut propagandă și de cine se pricepe, și de cine nu se pricepe , și mai ales de cine nu se pricepe, și de cine are interese care se pot mărturisi , și de cine are câte un interes care nu se poate mărturisi.

Sunt fel de fel de oameni acolo. Mai ales când trimiți oameni prin părțile acelea,

trebuie să fii cu mare băgare de seamă. Acolo sunt suflete necăjite de secole

întregi și nu trebuie zgândărite cu adevăruri pe care , acei ce le rostesc,

știu că sunt altceva decât adevăruri. Și nu trebuie să introducem ura ,

acolo unde noi trebuie să fim - după ce am fost marii semănători de jertfe -

să fim în același timp semănători de iubire !” (aplauze)

Vom înțelege , d-lor, aceste lucruri , ne vom râde de orice dușmănie :

nu vom înțelege aceste lucruri , Dumnezeu să mă ia de pe pământ

înaintea de a vedea rezultatul sfâșierii dintre noi înșine (aplauze)

Și eu cred, că trebuie măcar acum, când suntem amenințați -

și suntem amenințați brutal și crud , și cine ne amenință brutal și crud

ni face un bine ; ne adorm cei ce ne ascund și ne măgulesc ;

cei care provoacă și pun mâna pe sabie, ne fac un bine,

căci sabie avem și noi !

lorga / 1 dec.'32

▣ **Ardealul**

Eu, ca istoric, știu un lucru : Ardealul , noi l-am mai avut , și nu o dată.

L-am avut și întreg, în zilele fericitului Voevod Mihai.

L-am avut și în bucăți , la Bistrița, în părțile Hațegului, pe la 1200.

L-am avut noi, ca națiune, la început, tot.

Ceea se numește în documentele ungurești Terra Blaccorum și Silva Blaccorum , aceasta este țara noastră și pădurea noastră.

Ardealul este ce se ocupa de regele Ungariei în dauna țării noastre și a pădurii noastre.

Și astăzi , Ardeleanul care zice că merge „în țară „ , reproduce cuvintele înaintașilor,

adică merge din locul stăpânit de cuceritorii, de stăpânitorii acestui loc,

în locul națiunii sale. (**aplauze puternice**) [-----]

În sufletul lui, Ardeleanul nu a fost niciodată rob. Atunci când statul a fost contra lui,

el a creat biserica , și a stat închis în biserica lui ca într-un stat,

și vlădicii de acolo , aceia au fost domni, domni peste suflete ,

și cine este domn peste suflete , este domn peste trupuri ,

și peste tot ce este în stăpânirea trupurilor.”

lorga / 1 dec.'32

▣ Vechiul Regat

„ S-a zis : <Piemontul românesc > de dincoace de munți .

Nu Piemont ! Piemontul este pentru Italia o țară puțințel de departe ,
o țară care era pe jumătate franceză , dincoace de munți.

Abia la 1550 , Piemontul a fost italianizat, într-adevăr.

Dar în ceea ce privește Vechiul Regat , acesta al nostru-
ca să întrebuițez și eu odată, pentru plăcerea cui poate s-o aibă ,
această designațiune -

în ceea ce privește România mea, România Regelui meu Liberador, a fericitului luptător

Regele Ferdinand I , Regele generației mele, în ce privește această Românie,

ea a însemnat forma politică permanentă , pentru întreg poporul românesc. „

(**aplauze vii, îndelung repetate**)N-a fost o clipă în istoria Vechiului Regat ,

una singură , când Ardeleanul să zică : eu sunt aici și ei sunt acolo !

Și așa va rămâne întotdeauna.O clipă nu s-a stins în sufletul românesc de nicăeri Sfânta candelă
a nădejzii unității românești. (**aplauze puternice**)

[-----] Foarte frumos este ce s-a făcut la Alba Iulia ,

foarte frumos ce au făcut cărturarii înăuntru , mai frumos ce au strigat țărani afară

[.....] Dar nu-i bucată de pământ în Ardeal care să nu fie stropită

de sângele fecund al Românilor de dincoace . (**aplauze**)

Pe țărâna frământată cu sângele nostru s-a proclamat libertatea Ardealului.

[.....] „

I.Lugosianu (ministr.Industrie și comerț) / 1 dec.'32

În numele guvernului, se asociază cu sinceră și adâncă emoție,

la manifestarea Senatului pentru comemorarea zilei de 1 decembrie 1918.

Cu o emoție cu atât mai adâncă cu cât , în rândurile Senatului,

sunt atâția dintre aceia care au contribuit , „dincoace sau dincolo de munți „

la realizarea idealului național secular .

Aici , pe băncile acestea, stă marele istoric , [Iorga] care a întreținut în tineretul de pe vremea
lui , viziunea profetică a României Mari „ ;

aici, în băncile acestea, mareșalii și generalii victorioși,

care au apărat și lărgit frontierele noastre ;

aici, pe băncile acestea , Înalții Prelați, de dincolo și dincoace de Carpați,

care au ținut trează conștiința națională , pentru zilele mari care erau să vină,

și pe care am avut norocul și fericirea să le trăim.” [-----]

se cuvine , în primul rând, să ne aducem aminte cu pietate de aceia cari,

înșiruiți în tranșee, ori în valuri de asalt,

și-au lăsat sângele prețios pe toate câmpurile de luptă ,

pentru ca să contribuie cu jertfa lor modestă la realizarea idealului național .

[-----] se cuvine să ne aducem aminte de acel Rege mare ,

care a fost întâiul rege al unității noastre naționale (**aplauze puternice**) [...]

Regele care a dat pământ țăranilor , dând astfel o nouă înfățișare țării noastre.

Se cuvine să ne amintim de Regina (**aplauze puternice, ovațiuni**)

-N.Iorga : „ Un act de dreptate cu care suntem datori de multă vreme ! „

-Lugosianu : ... care a mângâiat în ultimele lor clipe atâția ostași și care a făcut să fluture pe
buzele lor un surâs palid de nădejde în România mare care trebuia să vină „

” În această zi trebuie să ne aducem aminte și de toți aceia care au pregătit zi de zi,

ceas de ceas, cu scrisul, cu vorba, cu munca lor modestă, marea zi de 1 decembrie ;

de dascălii săraci , care ne-au adus între cei dintâi conștiința latinității noastre ;

de toți acei cari, ardeleni sau de aici de dincoace de munți, au păstrat și au întreținut , peste
graniți, contactul zilnic dintre frați ;

de toți acei oameni politici cari, obligați să tacă, își așteptau totuși atât de deseori privirea spre
culmile albastre ale Carpaților.

În timp ce aici, în Vechiul Regat, o lume întreagă , prin școală, prin armată,

prin biserică, era pregătită pentru ziua măreață a unirii,
o muncă asemănătoare se făcea și dincolo de Carpați.
Acolo preoții țineau trează conștiința națională, alături de modești avocați ,
alături de meseriașii români, ... [-----]
Senat /1 dec / 1932

8.) PPSuciu (PNȚ) , discurs la mesaj, 2 dec.'32

(DAD, MO 12, șed. din 2 dec.'32 , fișă)
/ Elogiază binefacerile cooperăției ;
/ Este împotriva colectivizării agriculturii ;
/ Limitarea puterii și producției industriale ;
/ Pentru economie dirijată - nu în senz socialist ;
/ Nu ne găsim în fața schimbării însăși a regimului capitalist ,
ci în faza schimbării unor metode ale sale ;
/ Noi nu putem părăsi ideea proprietății individuale și a profitului economic ;
/ Dar, prin cooperăție, prin intervenționismul de stat , în favoarea celor slabi,
fără a recurge la idei dictatoriale ...
/ PNȚ are meritul de a promova o atare politică
PPSuciu / 2 dec.'32

9.) Anibal Teodorescu (PP) , discurs la mesaj, Cameră, 7 dec.'32

(DAD, Mo. 13, șed. din 7 dec.'32, p., fișă)

▣ Politica externă

Este alături de guvern în problema politicii externe, **Vezi plic Politică externă**
problema Basarabiei fiind f. complicată.

-**ACCuza** : îl întrerupe, apără poziția lui Titulescu .

(**a doua zi**)

Face un istoric al problemei Basarabiei, accentuând rolul lui Averescu.

Este pentru pact de neagresiune cu URSS.

Teodorescu / 8 dec.'32

▣ Guvernul Maniu

Guvernul PNȚ este „nelegitim „ ; țara , în momentul de față, nu are nevoie de Maniu ;

Adu de la Doctrină de partid.

Teodorescu / 8 dec.'32

10.) mareșal Al. Averescu (PP) , la mesaj, Senat , 8 dec.'32

(D.S. MO 10, 8 dec.'32, p. 164-168)

[**LD : nu-și termină discursul deoarece are o sincopă ... ședința suspendându-se**]

Importanța dezbaterilor la Mesaj (citează largi pasaje)

Averescu / 8 dec.'32

▣ Guv.Manu

PNȚ , care pretinde că a introdus în țară „moravuri occidentale” ,

are obligația de a-și respecta promisiunile ;

presa străină („cumpărabilă „!) a făcut mult caz, încă din 1928, că, în sfârșit,

are și România un „guvern occidental” , că ,

până atunci, a avut doar guverne „bizantine” , „levantine” !

Din iul.'28- 15 nov.'32 , sunt 50 de luni și jumătate :

/ 4 luni guv.PNL

/ 14 luni guv. "tehnicieni"

/ 32 luni și jumătate - PNȚ !

Deci 2/ 3 din timp, țara a fost condusă de PNȚ .

Cum PNȚ a refuzat concursul altor partide, adjuccând pentru el puterea, răspunderea etc. etc. să-și asume răspunderea !

În mesajul din 1928, PNȚ promitea multe (le enumeră)

Promisiunile au fost frumoase, seducătoare, dare realizările au fost ... „oribile”

Mesajul din 1932 , nu este altceva decât restanțele din 1928 !!

Când aceasta este „modul” de a se „respecta” angajamentele luate prin 3 Mesaje consecutive, (1931-1932) ; când acesta este „rezultatul jalnic” la care s-a ajuns ;

ce temei se poate pune pe angajamentele din actualul Mesaj ? :

nici unul, cât de mic ! ; nu sentiment de încredere , ci de uimire !;

cum au curajul să mai promită ?

” În cazul acesta , curajul nu ar putea fi comparat decât cu acela al pruncului Moise , găsit pe malul Nilului de fata lui Faraon, când a dat prima oară de foc.

De pe urma „ignoranței” , Moise a pus cărbunele roșu în gură și a rămas peltic !

De pe urma „cuajului” , PNȚ, suferă întreaga țară ! **suspans.....**

-N.Costăchescu (președ. Senatului) : cere suspendarea ședinței. La reluare :

„S-a întâmplat aci marea nenorocire ca eroul de la Mărășești , mareșalul Averescu, să fie lovit de o sincopă. Îi dorim însănătoșire , omagiu...

[**A doua zi , se citește scrisoarea lui Averescu , care mulțumește pentru simpatie, într-un moment atât de penibil pentru el ... Senatul aplaudă prelungit**)

Averescu / 9 dec.'32

11.) **I.Th.Florescu** * (**PLD**) , **discurs la mesaj, Senat , 13 dec.'32**

(DS , MO 12, șed. Din 13 dec.'32, p. 202 - 211)

[**LD : fișă de mână ; află că , odinioară, a fost la P.Conservator- takist !**

Apoi, a trecut la PNL...Discurs parlamentar exemplar, « clasic » ,

după toate canoanele : despre partide, despre lideri, despre parlamentarism etc etc.

Toate explicate ... doctrinar .

E ste un exemplu concludent asupra intereselor oportuniste

ale oamenilor care vor să ajungă la putere ... a micilor partide...

pentru lovirea guvernărilor de partid ;

este ex.elocvent asupra ipocriziei cu care susținea guvernele « de concentrare » ...

singurele în care, eventual, puteau și partidele mici să pescuiască ceva !]

Notă * Congresul Partidului Liberal Democrat , 20 iun.'32

(„Dimineața”, 21 iun.'32) **Vezi fișier PLD**

Sala „Tomis”, congresul PLD, sub președinția IonTH.Florescu (ex-ministru)

Participă numeroase delegații din toată țara .

I.Th Florescu / 20 iun.'32

▣ Liberalii

“Nu suntem liberalii mugurilor primăvărateci , [**Liberalii georgiști**]

nici liberalii florilor în drum spre vestejire [**Liberalii duciști**] :

suntem liberalii democrației sincere , suntem liberalii frunzelor de stejar,

emblema celor care rezistă și durează, emblema frunzelor veșnic verzi,

cu care se încunună frunțile celor ce luptă, suferă și izbîndesc.

« Înainte ca partidul tînăr al-d-lui George Brătianu să se fi născut,

noi am cunoscut în vechiul partid liberal , suferința pentru o idee,

mîndria persecuțiilor injuste și dorul de a introduce în altarul partidului ,

mai multă libertate și o mai largă discuțiune. N-am izbutit.

“Astăzi, după 3 ani, biserica noastră curată și modestă ,s-a transformat

Într-o spațioasă și mândră catedrală politică a democrației românești.

▣ Cît mai multe partide.

Cei cu gura veșnic la robinetul tradițiilor , și cu ochii bandajați în fața noilor orizonturi , cei care confundă evoluția cu revoluția , cu spaimă sau dispreț , se vor întreba :
Iarăși un partid nou ? Asta ne mai trebuia acum ?

Nimic pe lume nu se naște fără o necesitate.

Partidul este organul pe care îl creiază funcțiunea socială.

El moare dacă nu are de îndeplinit o misiune istorică sau o funcțiune socială.

Cu cît vor fi mai multe partide, cu atît va fi mai bine.

Variatatea ideilor, stimulenta întrecerii la fapte bune și atenția mai mare ce se va da cetățeanului, vor îmbunătăți viața noastră publică și vor desăvîrși selecțiunea.

Conducătorii politici , în sensul cinstit și superior al cuvîntului, sunt profesori de energie,propovăduitori și luminători ai mulțimei obidite și deprimată, sunt apărători și sprijinitori ai drepturilor poporului , în lupta pentru progres și libertate. (**aplauze**)

Putem oare spune că oamenii politici din partidele actuale sunt suficienți pentru a străbate bezna sufletelor și a sta de vorbă cu milioanele de țărani , care uneori nu știu în ce trăesc, și nici cine ne guvernează ?

Grupuri să se formeze cît de multe , dar toate trebuie să aibe cîteva puncte cardinale programatice identice :

iubirea necondiționlă către Rege și salvarea țării , prin unire dezinteresată , atunci cînd ceasurile grele bat la cadranul destinului patriei .(**aplauze**) [.....]

Nepăsarea conducătorilor față de dînșii [cetățenii] , și greșelile de guvernare , mîinate și exagerate de biciul de veleități, a adus discreditul partidelor și ruperea lor în bucăți.Trebuie o refacere pe baze noi.

„ Partidul nostru văzînd gîlia uscată , va ara mai adînc , pentru ca rodul să fiemai îmbelșugat.”[**Soluția și amănuntele - spune el - se găsesc în cărticica votată de comitete, și care formează „actul de botez”]**

I.Th.Florescu / iul.'32

▣ Democrație reală

[**LD: pune accentul pe pedagogia politică, pe educația cetățenească, care ar trebui asumată de partide]**

“ Partidul liberal democrat recunoaște faptele istorice glorioase și reformele sociale importante ale vechiului partid liberal , la care am colaborat și noi.

“Partidul nostru crede că vremea nouă impune revizuirea metodelor de conducere ale acestui vechi partid, azi divizat.

”Autoritarismul exagerat și lipsa de moravuri democratice la conducători, îi depărtează de masse, setoase de o asistență reală și de un contact nemijlocit.

Democrația trebuie să existe și în fapte, nu numai pe hîrtie și în discursuri.

Mulțimea sfîșiată de griji și îndurerată de mizerie, este astăzi dezorientată.

Cetățenii sunt azi ai nimănui !

«Nepăsarea conducătorilor față de dînșii , și greșelile de guvernare , mîinate și exagerate de biciul de veleități, a adus discreditul partidelor și ruperea lor în bucăți.

Trebuie o refacere pe baze noi.”

I.Th.Florescu / iul'32

▣ Guvernul de „alegeri” Vaida

„Singuri sau aliați, vom merge la alegeri.

Guvernul Vaida, care a venit la cîrmă după refuzul imprudent și egoist al partidului liberal vechi, de a lua parte la suprema necesitate a Uniunii Naționale , făgăduiește de a realiza o minune : alegeri libere.

Regele, iubitul nostru Suveran , veghează ca judecător suprem la executarea legământului dat.Către Tron și Rege să îndreptăm încrederea noastră nelimitată.
Lui să-i oferim tot ce înflorește mai frumos în grădina sufletelor noastre .
Trăiască regele ! Trăiască Partidul Liberal democrat ,
I.Th.Florescu , ca parlamentar în 10 legislaturi, a cerut Înaltei Curți de Casație să i se recunoască calitatea de „senator de drept.” I s-a acordat („Dimineața”, 31 iul.'32)

IThFlorescu / 13 dec.'32

▣ Pulverizarea partidelor.

Este reprezentantul unui partid nou, relativ mic , ca proporții, dar vrea să-și expună părerile.

Unii spun < De ce atâtea partide ? Prea multe partide ! >

- Voce : „Capi de partide sunt mulți, nu partide ! „

- Ith Florescu : Într-o țară civilizată, cu presă, cu parlament ...

nu se ironizează oamenii care merg la jertfă ! Nu-și bat joc invidioșii ,
pe cei ce se despart pe principii.

Partide multe sunt, mai ales în țările latine , din cauza individualismului latin,
care este „ nota caracteristică a rasei noastre „ .

(André Siegfred , marele psiholog francez, în vestita lui operă

„ Tableau des Partids „ spune că în Franța sunt multe partide mici ,
datorită „individualismului „ moștenit de la gali !)

De ce vă plângeți că partidele mici fac concurență partidelor mari ?

Este un stimulent ; o întrecere între personalități ...

/ Dacă nu reprezintă vreo idee... vor dispărea !

/ Dacă nu au idei frumoase, ... cu atât mai bine pentru țară !

/ „Acum țara s-a făcut mare, s-a întreit aproape , ei bine, acel spirit latin individualist ,

vine să se afirme, căci vremurile biblice ale unei turme și ale unui păstor , au trecut „
"Dacă ar mai trăi un șef mare ca Ion I.C.Brătianu , atunci am urma povața lui Machiavel , care
zicea : < Să suferim cătușele, să suferim tirania unui geniu ! > ,

dar nu putem suferi sclavia oamenilor obișnuiți , cari vin după geniu ,
în diferite partide.” Stimularea între oamenii politici este bună.

Când va veni vremea, poate vom colabora cu toții pe puncte de program.

- Al.Cănanău (PNȚ) : de când s-au înmulțit partidele , țara merge rău „

- ThFlorescu : Țara merge rău pentru că nu s-au chemat oamenii de valoare
la muncă. Disciplina partidelor mari i-a prăbușit ! [.....]

Lăsați ca fiecare să-și spună părerea lui .

Este ceasul personalităților și a liberei discuțiuni „!

„Disciplina oarbă „ a cam dat faliment ! Oamenii de valoare doresc să li se dea mai multă atenție
, mai ales când nu le poți da altceva ! (ilaritate !)

Regretatul Vintilă Brătianu (spre deosebire de fratele său)

nu-i plăcea prozelitismul politic.El spunea că PNL este o „catedrală „ ...

care se deschide greu și ... numai pentru cei aleși !

Eu aș dori ca partidele să lase porțile deschise , să comunice mai des cu poporul ,
să atragă competențele înăuntru .

-Manoilescu : Și „catedralele” și „ biserițele”(ilaritate)

-IthFlorescu : PNȚ să lase porțile deschise, că nu are oameni de valoare !

-Manoilescu : trebuie să vedem aici un regret ?

- Ith Florescu : Nu d-lor ! Eu am paraclisul meu politic , unde îmi fac rugăciuni
când vreau . Pe lângă idei, mie îmi place și un om superior,

pe care să-l iubesc cu dezinteresare, să mă alipesc partidului lui și să servesc țara !

Până nu descopăr acest șef, o să rămân om liber, cu cei ce vor să mă urmeze,
mic cărbunar , dar cărbunar ... la mine acasă , cum spune povestea !

D- ta care erai alături de mine în partidul lui Take Ionescu ,

știi că boierii nu făceau demagogii , deși unele au fost taxate ca atare !

Nu ești demagog dacă ascuți suferințele mulțimii !

Demagog este acela care speculează acele suferințe .

Fricoșii și neputiincioșii au taxat, totdeauna, ideile înaintate , drept ... „demagogie”

▣ **pro- Guvern de concentrare Titulescu !**

PL-D și P.Conservator-Gr.Filipescu , au fost singurele partide care ,
” fără nici o condiție” , fără nici un gând de „avantaj” ,
”au susținut cu căldură înfăptuirea unui guvern național „

Nici acum , țara și ei , nu sunt dumiriți de ce PNL -ducist a refuzat să dea concursul „Uniunii Naționale” pe care trebuia s-o prezideze Nicolae Titulescu !

... Goethe zice undeva că și infernul are legile sale !

Și politica ar trebui să aibă legile și logica ei !

- **N.Iorga** : Și fărădelegile ei !

- **ThFlorescu** : Altfel el este un monument de incoerență !

Binele și răul au alternat totdeauna în viață

[I.Th.Florescu](#) / dec.'32

▣ **Guvernul Vaida**

Guvernul Vaida a avut și el misiunea unei « colaborări » , măcar parțială.

DI Vaida a surâs mefistofelic, a primit și a făcut ca profesorul acela de dans plictisit , care arată elevilor numai o schiță de dans , dar el nu dansează serios ! «

A făcut câteva vizite de formă - la George Brătianu, dr Lupu...

și a declarat MSRegelui că ... guvernul de « colaborare » nu se poate face !

Plecase la târg ca acel creștin care caută stăpân ,

dar zice « Dă Doamne să nu găsesc ! » (**ilaritate**)

PNȚ și-a asumat singur puterea ... și a făcut marea greșală că ...

PNL a putut , iar , să ridice pretenția guvernării de partid !

[I.Th.Florescu](#) / dec.'32

▣ **Țărănimea -ca forță !**

Recunoaște că PNȚ se bucură de simpatie la sate. Cum a obținut-o , e altceva !

Răposatul IICBrătianu, șeful de altădată, spunea :

< plecați la țară , acolo trebuie intensificată propaganda ,

băgați de seama , vă iau național-țărăniștii înainte ! >

În PNL , sunt mulți intelectuali, sunt unii oameni subțiri, ocupați pe la orașe...

În PNȚ , sunt săteni ce luau traista cu provizii și stăteau pe capul țăranilor ,

făcând propagandă . « **Ați muncit și bine ați făcut** , că v-ați dat seama că

solul sau pedestalul societății noastre este țărănimea « (**aplauze la PNȚ**)

Noi, liberalii, am cam dormit pe laurii trecutului !

PNȚ a semănat în popor, și acum “recoltează “ !

Bine a făcut MSR că a dat puterea PNȚ !

[I.Th.Florescu](#)

▣ **Guvernul Maniu**

Mai dibaci decât Vaida, Maniu are un guvern “onorabil “ , în care a introdus pe cel mai strălucit expert de politică externă , dl Titulescu(**aplauze la PNȚ**) ,

și-l are alături și pe liderul mișcării țărăniște , Mihalache !

[I.Th.Florescu](#)

▣ **Ideile lui .**

/ Despre PNL, personalitatea lui IICBrătianu : Constituție, intervenționism, politică externă.

Nu explică ruptura lui din PNL , decât ... eclipsa de șefie , după moartea lui Brătianu.

/ despre Constituția din 1923, și principiile intervenționismului.

/ Despre Parlament, Senat - doctrină ;

/ Votul universal și consecințe ;

/ Starea de asediu - doctrină ;

12.) Ștefan Ion (PNL-1) discurs la mesaj, Senat , ? dec.'32

13.) C.Rădulescu - Motru (PNT) , (raportor) intervenție , Senat , 13 dec.'32 (DS, MO 12, 13 dec.'32, p. 211- 217)

C.Rădulescu -Motru / 13 dec.'32

▣ PNL - PNT - partide burgheze

M-a bucurat că reprezentantul PNL , dl senator Ștefan Ion, nu a mai criticat ideologia PNT ,
(ca până acum) , considerată ca < o ideologie care nu se potrivește cu politica europeană > ;
ca < o ideologie revoluționară > ; cu al ei < stat țărănesc > etc etc.

care ne scoate din orbita < oamenilor cu simț politic >

N-a mai vorbit de „statul țărănesc „ , a renunțat la marota prin care îl considerau

”un fel de bestie „S-a văzut că „statul țărănesc „ , pe care noi îl punem înaintea,

”îl concepem ca pe un stat , care nu se diferențiază în prea mult

de toate statele pe care le cunoaștem în Europa apuseană ,

și care se bazează pe o Constituție democrată „

[-----]

Ce cere democrația europeană ?

Ce este la baza ei ?... și se găsește și la baza concepției noastre de „stat țărănesc „ :

Proprietatea individuală și libertatea individuală ;

Respectarea angajamentelor internaționale ;

... Un asemenea stat , „se plasează în rândul statelor cu desăvârșire

- să le zicem burgheze - deși eu le numesc, mai bine , state democratice europene „

[LD : ehei , dle Motru ! cât vă mai străduiți să nu folosiți cuvântul „ burghez „ !

câtă șiretenie lingvistică pentru conservatorul din dvs !

dar , mă rog... decât „ revoluționar „ sau „ bolșevic „sau „radical „ ... era de preferat !]

[-----]

”Încă o dată vă spun : statul țărănesc , așa cum se afirmă în cuvintele guvernului nostru,

și cum reiese și din Mesaj, nu este un stat din acestea revoluționar [...]

noi suntem pe baza - încă o dată o spun - a democrației apusene , a organizării burgheze .Noi

suntem pe baza proprietății și inițiativei individuale [...]

”Sunt vesel că reprezentantul PNL nu s-a speriat de acest cuvânt - „stat țărănesc „ -

și că a discutat cu noi ca cu un partid care nu se diferențiază de partidele de astăzi”

Suntem diferiți la unele puncte de program ... dar, în rest,

” suntem la fel ca toate partidele burgheze ale țării noastre „

Rădulescu -Motru / 13 dec.'32

▣ PNT - PRT -Iunian

▣ „ stat democrat „ - „ stat țărănesc”

S-a încercat și la noi „manifestarea” prietenului nostru, până mai ieri, Grigore Iunian ...

Ceea ce vrea el este , într-adevăr , „o deplasare în ceva a statului curat democrat ,

așa cum îl cunoaștem în Europa occidentală”

Dl Iunian vrea „ un stat radical-țărănesc „ , în care libertatea individuală

nu știu dacă este respectată ; proprietatea individuală nu mai este atât de respectată ;

moneta - ca echivalent al muncii cuiva - nu mai este respectată .

Sigur , se poate concepe un „stat țărănesc „ în afară de cadrul democrației .Se poate !

(dar nu așa îl concepem noi !) în care

„concepția , felul de viață al țaranului , să predominie „ ,
prin eliminarea altor „feluri de viață „ .

Statul sovietic

În Rusia de astăzi , s-a făcut un stat în care proprietatea, libertățile ,
sunt supuse statului , care poate să modifice orice în raporturile social-economice ,
și să-și caute propriul interes .După conceptul acestui stat rusesc,
s-ar putea realiza conceptul acestui „stat țărănesc „ [-----]
„Încă o dată vă spun : statul țărănesc , așa cum se afirmă în cuvintele guvernului nostru,
și cum reiese și din Mesaj, nu este un stat din acestea revoluționar [....]
noi suntem pe baza - încă o dată o spun - a democrației apusene ,
a organizării burgheze .Noi suntem pe baza proprietății și inițiativei individuale ...
C.Rădulescu -Motru / 13 dec.'32

14.) ACCuza (LANC) , discurs la mesaj,Cameră, 14-15 dec.'3

ACCuza , discurs la mesaj, 14, 15 dec.'32

(DAD, MO 18- 19 ,14-15 dec.'32, p-? – 401)

„Trei himere :politica tratatelor, Societatea Națiunilor, dezarmarea”, cap.XII,

Declarațiile dlui ACCuza în Camera deputaților, 15 dec.1932, p.84- 92)

ACCuza , Îndrumări de politică externă ,

Discursuri parlamentare rostite în anii 1920-1936, Cugetarea, Georgescu Delafras, f.a.

[LD : Discursul a ținut 5 ore. A fost deseori întrerupt , apostrofat, ridiculizat , de deputați
din tot spectrul politic : național-țărăniști, liberali, lupiști, social-democrați, ev
Din „Dezbateri” – nu am xeroxat, am luat doar fișe.

Broșura cuprinde doar pasajul privind politica externă,

fără să cuprindă toate intervențiile. A apărut, probabil, în 1941

Dacă, vreodată, vei avea nevoie de tot, trebuie xeroxat M.Of.]

DAD, 14 dec.'32:

/ Prezintă iar doctrina LANC : Hristos, Regele, Nația, România Românilor.

/ Digresiuni privind rolul bisericii și al școlii .

/ Tirade antisemite ; Vezi fișier Antisemitism.

- I.Hudiță : În România nu există o problemă evreească !

DAD, 15 dec.'32

/ Condamnă aducerea „expertilor” străini ;

/ Atacă societatea Națiunilor, Geneva, care are în spatele ei jidanii ;

/ Atacă PNL , industrializarea, tot de pe poziții antisemite ;

/ Atacă problema Conversiunii, de pe poziții antinancare, antisemite ;

/ Vorbește de minorități, sprijinit de IZCodreanu ; Vezi fișier Minorități.

/ Vorbește de pericolul evreesc , dă liste de comuniști , mai ales evrei ; Vezi fișier Comunism

/ Analiza „himerelor” politicii externe românești :tratatele, Soc.Naț., Dezarmarea .

Broșura

[LD : este cert că , în epocă, poziția lui Cuza a fost singulară, dezaprobată, ridiculizată .

Din p.d.v. al realităților , însă, istoria imediată urma să-i dea dreptate .

Din p.d.v. al evoluției omenirii , după al doilea război, istoria îl va plasa la locul înfrânților.

Cum trebuie tratată problema , care este fundamentală pentru istoria României ?!]

- dl.prof. ACCuza : „ [...] Dlor, dacă aș voi să găsesc o formulă pentru a exprima ,

în scurte cuvinte,situația noastră externă , ași zice : în fața noastră stau trei himere,

trei realități și o crudă decepție . Am vorbit despre aceasta , dle președinte ? (ilaritate)

Trei himere ! Care sunt himerele ? Trei realități ! Care sunt realitățile ? O crudă decepție !

Care este cruda decepție ? Vă rog, este destul de clar ? Onorata majoritate înțelege ?

-Iosif Fischer (P.Evreesc) : Iată cruda decepție pentru Cameră : discursul d-lui Cuza !

-V.Georgescu-Bârlad (PNȚ) : Cam greu, dar am înțeles.

-dr.Lupu : Unii înțeleg, alții nu .

-ACCuza : Dlor, care sunt cele trei himere ? Prima himeră este himera tratatelor.

A doua himeră este himera Societății Națiunilor .A treia himeră este himera dezarmării - himere , pentru că ar părea că există ceva și , în realitate , nu există nimic.
ACCuza / 15 dec.' 32

▣ Himeră tratatelor

S-au încheiat tratate la 1919 și 1920 și eu am susținut, de la 1930, când d.ministru Madgearu era tot pe banca ministerială, și atunci se părea că este competent și în materie de politică externă , dar pe care astăzi nu-l vedem aici, și așa fi încântat să pot sta de vorbă cu d-sa, asupra aceste chestiuni, am susținut prin urmare , că tratatele în sine sunt perimate, pentru că tratatele sunt raporturi de puteri , bazate pe interese comune momentane, și când interesele acelea se zdruncină , se dislocă, se înțelege că tratatul nu mai înseamnă nimic. Și câtă dreptate am avut eu, s-a văzut , după cum voi explica, sau poate nu voi avea vreme să vă explic.

Mussolini .

Dar iată, că unul din cei mai mari reprezentanți ai statelor din Europa, și un om prin el însăși genial, Mussolini, vine și afirmă necesitatea revizuirii tratatelor. (întreruperi la PNL) [...] D-lor, vă rog, istoricilor, aveți puținică răbdare ! Sunteți istorici foarte interesanți , dar cu istoria nu faci nici o treabă , aici este vorba de politică.

Prin urmare , în Europa se produc astfel de tendinți – și nu vorbesc de dușmani, ce-mi citați dvs pe unguri, cum zicea d.Cantacuzino adineaori, care sunt perntu revizuirea tratatelor.

Da, dar ei sunt cei învinși, pe când Italia este învingătoare. Prin urmare , Italia, reprezentantul Italiei învingătoare, crede că este momentul revizuirii tratatelor.

În tot cazul, dlor, ce înseamnă aceasta ? Însemnează că tratatele nu sunt intangibile.

Și că dacă România se bazează pe aceste tratate pentru a-și asigura existența sa, România nu merge pe calea cea dreaptă, căci aceste tratate sunt nesigure și pot să nu corespundă intereselor noastre.

ACCuza / 15 dec.'32

▣ Societatea Națiunilor.

Este a doua himeră. Ce satisfacție am , domnilor, că astăzi toată lumea știe că Societatea Națiunilor este o himeră !

Și vă amintesc , d-lor, încă o dată, declarațiunea făcută de mine la 1922, când a venit Take Ionescu de pe banca aceea, și a anunțat constituirea Societății Națiunilor, și când eu, din primul moment , fără pregătire , am spus : Societatea Națiunilor este societatea jidanilor pentru dominarea națiunilor . (aplauze la LANC)

Am spus-o și o repet , și astăzi se dovedește și mai mult, prin ultima transformare a Societății Națiunilor în societate bancară mijlocitoare de împrumuturi , atunci când purcesese ca societate umanitară , ca să asigure pacea universală ! Astăzi se dovedește că ceea ce am spus eu atunci , era adevărat.Va să zică Societatea Națiunilor , ca instituție chemată să asigure pacea lumii, este și ea o himeră.

-GM Cantacuzino : Dar o himeră sănătoasă.

-ACCuza : O himeră care nu ne poate da nici o siguranță, fiindcă, mai întâi, nu are nici o putere și apoi fiindcă s-a abătut ea însăși, de la principiul organizațiunii sale .

-CCGiurescu (PNL-2) : Acum 20 de ani, și statul român integral era o himeră.

Cine vă garantează că într-un viitor mai apropiat sau mai depărtat , nu va fi și Societatea Națiunilor o realitate ? (aplauze la PNL)

- ACCuza : Dle profesor, jidanul care este practic , are o vorbă :

< fūr das gewesene, gibt der Jude nichts > adică pentru cea ce a fost , jidanul nu dă nimic. Iar în politică , nici pentru ceea ce are să fie,

nu putem da nici o para, față de ceea ce este."

Deocamdată, Societatea Națiunilor s-a dovedit că nu există și n-are ființă , după rolul pe care și l-a asumat , de a asigura pacea lumii.

- **CCGiurescu** : Dar dle profesor Cuza , trebuie cu toții să luptăm ca să aibă ființă în viitor.

- **ACCuza** : Asta s-o faci dta !

- **CCGiurescu** : o fac !

- **ACCuza** : Eu voi saluta cu deplină bucurie ceasul în care se va dovedi definitiv că Societatea Națiunilor nu a fost decât o simplă himeră. Dar aceasta nu ne împiedică să constituim noi o Societate a Națiunilor , pe alte baze decât a fost constituită această Societate a Națiunilor .

- **CCGiurescu** : Care să n-aibă jidani ! (**ilaritate**)

- **V.Toncescu** : În orice caz, nu puteți contesta că modul cum a lucrat până acum Societatea Națiunilor, constituie un mare progres înspre desăvârșirea păcii.

- **ACCuza** : Nici nu stăm de vorbă cu dvs , care faceți parte dintr-o Comisie pusă să dea afară deputații din Cameră.

Toncescu : De câte ori se vor întâmpla bătăi în Cameră, vom sancționa asemenea gesturi.

- **ACCuza** : Dta să te mulțumești că faci parte din acea Comisie, ca să servești pe jidanii d-tale, cum i-ai servit și până acum.

ACCuza / 15 dec.'32

▣ **Dezarmarea .**

„Apoi, dlor, este ceva extraordinar : s-au întrunit toți aceia de la Societatea Națiunilor , ca să ajungă la pace prin dezarmare .

Absurd ! Până unde poți să dezarmezi ? Și , presupunând că ai dezarmat, când este vorba de dreptul tău , te bați cu pumnii , cu măciuca, cu ce vei putea să te bați, ca să-ți aperi existența ta . (**vii aplauze la LANC**)

Prin urmare, dezarmarea nu este un mijloc de a ajunge la pace, ci repectarea condițiilor păcii , pentru ca să ajungă la dezarmare - și vom vorbi de dânsule.

Prin urmare, a treia himeră este dezarmarea.

Dar, de data aceasta, himera se transformă într-o crudă realitate, căci ultima ispravă a conferinței dezarmării , este armarea tuturor țărilor, care până astăzi nu aveau dreptul să se armeze ! Este ceva fantastic ! (**vii aplauze LANC**)

Până acum, Germania nu a avut dreptul să se armeze , așa se prevedea în tratatul de la Versailles.Ei bine, vă vorbeam că tratatele sunt o himeră.lată că vine conferința dezarmării , care nu ține seama de aceste dispozițiuni ale tratatului de la Versailles, și permite Germaniei să se armeze.

Dar, mai mult de atât, permițând Germaniei să se armeze, permite tuturor celorlalte țări , care nu aveau această permisiune, să se armeze și ele.

Și fiindcă toate țările au dreptul să se armeze – aici trece himera la realitatea care ne privește pe noi - : Ungaria și Bulgaria au dreptul să se înarmeze împotriva noastră.

lată, dlor, realitatea.

-**dr.Lupu** : Și fabricile de muniții să facă afaceri .

-**ACCuza** : Exact , și fabricile de muniții să facă afaceri. Venim și acolo, dle doctor.

Prin urmare, iată la ce ajungem cu himera a treia, a dezarmării :

ne duce la înarmare și vine să amenințe existența statului românesc.

" Poate statul românesc să se bazeze pe aceste trei himere ? Nu poate !

Dle deputați, este bine să lămurim chestiunile acestea , odată pentru totdeauna, pentru că , numai lămurindu-le, putem stabili directivele politicii noastre de stat.

De aceasta este vorba.Doar nu ținem discursuri de dragul de a le ține.

Cum se vede , de pildă, că acei care nu mai pot ține discursuri în Cameră , și care vor numaidecât să țină discursuri, fac, cum face d.Grigore Trancu -Iași , care se duce la „Barascheum” ca să țină discursuri „asupra geloziei” (**mare ilaritate**)

Dar mie nu-mi arde de discursuri , eu am altceva de făcut decât să vin și să vă țin aceste discursuri , eu vin din conștiința datoriri mele, datorie pe care o am de a lămuri unele chestiuni. Trecem dar repede , de la cele trei himere , la cele trei realități.

ACCuza / 15 dec.'32

▣ Realitatea 1 : Ungaria.

[LD : în cuvinte simple, sfătoase, ACCuza face o profeție ce se va înfăptui aidoma !]

"Prima realitate, în urma acestor himere, este Ungaria , care este în adevăr pentru noi o realitate. Nu știu dacă sunt aici reprezentanții maghiari. Văd pe d.deputat Willer , și-mi pare foarte bine că este aici , pentru că ne putem înțelege , adică dvs. puteți urmări gândul nostru, și să vedeți câtă sinceritate este în sufletul românesc pentru dvs., sinceritate care și dvs puteți să o aveți , sau să nu o aveți.

" Dlor, Ungaria este pentru noi o realitate amenințătoare ; adică să păstăm proporțiile : Ungaria voiește să fie o realitate amenințătoare.

Ungaria își urmărește visul său , de a se găsi stăpână din nou pe teritoriile pe care , din întâmplare , accidental, le-a stăpânit 1000 de ani.

Pentru realizarea acestui scop, va profita firește, de ajutorul oricui , și astfel, cu alții , sau singură, ea este pentru noi o realitate amenințătoare, de care trebuie să ținem seama.

La rândul nostru, se înțelege , vom face tot ce va fi cu putință , dle Willer, ca să vă punem în imposibilitate de a vă realiza astfel de vise. (aplauze)

-Willer : Eu nu vă înțeleg, dle profesor .Sunt alesul unei minorități din această țară !

ACCuza / 15 dec.'32

▣ Realitatea 2: Bulgaria.

" Dlor deputați , altă realitate amenințătoare pentru noi este Bulgaria.

Bulgaria are revendicările sale, cari se referă la o fâșie de pământ în Dobrogea, care pentru Bulgaria nu înseamnă nici o necesitate geografică , pe când pentru noi este de primă necesitate geografică.

Aici este deosebirea, și punctul nostru de vedere trebuie să triumfe.

ACCuza / 15 dec.'32

▣ Realitatea 3 : Rusia Sovietică.

[LD: Cum să apreciezi opiniile lui Cuza ca fiind produsul unui „mitoman” , a unui „sclerizat fanatic” ?! Dimpotrivă! Este un vizionar care , în cuvinte puține și simple , a surprins o realitate care , pe atunci, părea încă o halucinație !Și totuși.....]

" A treia realitate amenințătoare pentru România , este Rusia Sovietică.

Marele imperiu al Rusiei , o namilă suspendată deasupra micii României ,

Rusia, căutând să revindice ceea ce nu a fost al ei ,

ceea ce a stăpânit vremelnice de la 1812-1919.

- dr.Lupu : Cu un intermezzo...

ACCuza : Exact, după tratatul din 1856...

Dar Rusia este o amenințare pentru noi, prin faptul că nu este un stat ca celelalte state burgheze, ci este un stat comunist, și nu se poate menține decât prin introducerea comunismului în celelalte state europene și din lumea întreagă.

Prin urmare, avem în fața noastră cu un imperiu atât de mare, o perpetuă amenințare , nu numai din faptul că oamenii aceștia ar putea odată să vină , cu arma în mână,

să ocupe teritoriul nostru care este Basarabia,

ci o perpetuă amenințare în însăși existența noastră de stat,

împotriva căruia uneltele sistemice și neconținut.

Aceste realități, care prezintă tot atâtea primejdii,

sânt agravate prin cruda decepție pe care ne-o provoacă și o altă situație a României,

și anume prin faptul că în România avem o populație excesiv de mare,

de altă rasă, și de alte concepțiuni decât ale noastre , și care și ea,

această rasă străină - căci vorbesc iar de jidani - are tendințe de ocupare

a anumitor regiuni din România.

Aici este întreaga primejdie și atitudinile dvs. așa de regretabile,

fiindcă sunt regretabil de superficiale, când ne tratați pe noi ca „antisemiți”,
numindu-vă pe dvs. naționaliști, fără să fiți antisemiți,
dar pe noi antisemiți,
ei bine, asemenea schime sunt extrem de ridicole
și contribuie la primejduirea națiunii românești
(aplauze pe băncile LANC, protestări violente pe băncile Partidului Evreesc.)
ACCuza / 15 dec.'32

15.)G-Ștefănescu -Goiceanu (PT-Lupu) , discurs la mesaj, Cameră, 15, 16 dec.'32

Replici : **Vict.Iamandi , Eug.Titeanu, Victor Papacostea,**
Stelescu ,Purcăreanu , Lupu ,

//cuzism // corporatism // fascism // conservatorism // liberalism //pseudoțărănism //
// național- țărănism // țărănism//

(DAD, MO 19, 20, șed. din 15, p. 402- 410 ; MO20, 16 dec.'32, p. 419-425)

[LD : discursul lui Goiceanu este seara, târziu, după un discurs lung al lui ACCuza .

De aceea el va începe cu câteva considerente despre LANC.

Ca și la alte partide, iese în arena politică , generația tânără .

Este clar că Ștefănescu –Goiceanu este cel mai pregătit doctrinar din echipa lui Lupu.

El cunoaște multă istorie, și-a luat treaba în serios , ține piept unor reductibili doctrinari liberali,
dar își menține p.d.v. Că o face cu patimă , cu tendințe „lupiste” evidente, asta este altceva.

Important este că discursul lui provoacă polemici interesante, doctrinare , și dezvăluiri]

Goiceanu / 15 dec.'32

▣ LANC , cuziștii

” ACCuza nu reprezintă un partid, ci o ligă, și careacterul acestei ligi este efemerul,
ori pe noi ne preocupă permanentul problemelor este animată o epocă la un moment dat .
Al doilea, fiindcă credința dlui Cuza , încadrată politicește ,
nu se va termina decât în aventură și ridicol.

Dlor d.Cuza spunea ieri , cu un caracter de misticitate :

tripticul credințelor noastre este Hristos, Regele și națiunea.

Evreii

Dlor, ca să ajungă la convingerile și soluțiile dlui profesor Cuza , de a extermina neamul
Macabeilor din Țara Românească, d-sa nu va avea , în această alianță monstruoasă,
de partea d-asale , nici pe Hristos, nici pe Rege, și nici națiunea românească. (aplauze)
Hristos, oricum rămâne feciorul dulgherului din Nazaret ; iar Regele a declarat într-un Mesaj
trecut , că își iubește popoarele sale , între care, desigur, că se află și poporul evreesc.
În ce privește națiunea românească , ea are un caracter definit de toleranță.

-Haralamb Vasiliu : Prea mare

-Goiceanu : dle haralmb Vasiliu, eu contest și sinceritatea unei credințe
și o contest întemeiat pe următorul fapt : profesorul Cuza își revendică cu mândrie faptul că
este îndrumătorul a generații de studenți , a generații de tineri,
și că este un om care a creat un curent de idei în Țara Românească.

Massoneria

Dacă la baza acestei activități d-sa are o credință organică, apoi n-am fi avut spectacolul ,
pe care l-am avut acum câțva timp, anume, să auzim că tânărul ,
simpaticul nostru coleg **George Cuza** , în timp ce tinerii adăpați la știința profesorului Cuza,
spărgeau geamurile Macabeilor, în numele Regelui, al lui Hristos și al națiunii,

depunea jurământul macabru masson.

Aceasta s-a întâmplat la o vârstă când nu era permis să nu se cutremure în fața unei credințe ,
dacă într-adevăr este organică. (întreruperi la LANC)

-Haralamb Vasiliu : N-a depus jurământul

-Goiceanu : Acest jurământ masson înseamnă , abolirea învățăturilor lui Hristos,
ca o prejudecată a timpurilor trecute , și mai înseamnă spânzurarea ultimilor regi cu mațe de

capră și nu știu ce formulă macabră și mai înseamnă abolirea granițelor, pentru o mare împărăție. Cu o turmă și un păstor. Acestea sunt credințele cari vă animă. Rezultatul nu poate să fie decât că profesorul Cuza va rămâne un om de intelectualitate , un om de o frumoasă inteligență, un om de perseverență , dar pentru acțiunea politică va rămâne o aventură și un ridicol.

-Haralamb Vasiliu: Rămânem noi să-i perpetuăm politica .Aveți să vedeți în doi, trei ani, ce însemnează politica dlui Cuza .Sunteți tânăr încă.

-Goiceanu : Dlor deputați, vârsta periculoasă pentru politica d.lui Cuza este până la 23 de ani.

-Haralamb Vasiliu : Eu am 50 de ani

-Goiceanu : Dta ești un întârziat.

Vasiliu : Eu mă felicit de întârzierea aceasta și regret că nu sunt mai mulți întârziți ca mine.

-Goiceanu : Chestiune de apreciere . (15 dec.)

A doua zi (16 dec.,p. 419)

Goiceanu /

▣ Corporatismul fascist italian

▣ Corporatismul manoilescian

- Goiceanu : „ Eu nu pot să încep discuția întreruptă ieri seară , fără a da un răspuns sau fără a face o precizare colegului nostru Stelescu,

care a fost **șocat de un cuvânt violent** , pentru **o formulă politică violentă**.

Dacă d-ta, d-le Stelescu, ai înțeles sensul adânc al unui stat corporatist, formula violentă , pe care am dat-o ieri, era un nimic.

Dar sensul pe care eu l-am dat acestei formule politice, că **este o prostie**, **privea corporatismul din Țara Românească** , așa cum a fost formulat și îndochinat de către reprezentanții fascismului român.

Dlor, să mă explic :**Corporatismul** nu este o instituție nouă , nu este deloc o inovație politică recentă.**Revoluțiunea franceză** n-a fost decât **o reacțiune împotriva corporatismului politic al Evului Mediu**. **Această reacțiune ne-a dat toate bunurile democrației**, cu care **se fălește epoca și secolul nostru** de acum.

Tendența de a readuce corporatismul politic, ca structură de stat, în țara aceasta,

- nu este motivată prin faptul că undeva această formulă ar fi dat rezultate concrete.

Acesta nu este un motiv.De ce ? Fiindcă **nu se poate acomoda cu structura noastră economică** și , ca dovadă că nu se poate acomoda cu a nimănui,

este că însuș **acela care a conceput această formulă de stat și de viață** , [Mussolini]

a afișat pretutindeni că **fascismul , adică corporatismul italian, nu este o marfă de export**.

Se poate vorbi de aceasta , dle Stelescu, **într-o țară ca aceasta de plugari** ,

în care **singura realitate, spuneam, este pământul și plugarul ?**

Și vă aduceam ieri în discuție chiar afirmația unei personalități , care timbrează ceva din prestigiului secolului nostru, a lui **Lloyd George**, drept care , reprezentant al unui stat de marcă industrială, cum este această Anglie puternică, recunoaște că nu se poate liniști Anglia , nu se poate găsi o soluție de pacificare internă,

decât printr-o reîntoarcere la pământ, la micul fermier.

-M.Stelescu (G de F) : Dle Goiceanu, îmi permiteți să vă cer anumite lămuriri.Voiam să vorbesc la sumar, dar nu am fost prezent.De aceea , vă cer dvs. unele lămuriri în legătură cu ceea ce ați vorbit ieri. Dvs ați afirmat ieri , în discursul la Mesaj,

pe care am căutat să-l ascult cu multă plăcere, și am avut de învățat multe din el,

ați afirmat că corporatismul este o prostie.

Eu credeam că , după cum se poate respecta orice părere în chip obiectiv, admitând-o sau neadmitând-o, **cuvintele** pe care le-ați pronunțat dvs despre corporatism

sunt prea tari, mai ales că este **o teorie care s-a aplicat în mod real** într-o parte

și s-a văzut că nu este o prostie. Poate sunt prostii mai mari către răsărit,

decât corporatismul, care a dat dovadă că nu este o prostie.

Eu vreau să mă lămuriiți : **de ce este corporatismul o prostie**,

și cum vedeți dvs prostia corporatismului ?

-Goiceanu : Expresiunea lui **Lloyd George** era : nu cred că vom găsi o așezare liniștită în țara aceasta, decât dacă pe **dezasperații orașelor îi întoarcem din nou la micul fermier rural**. Și când noi, într-o țară de plugari ca aceasta, suntem nevoiți să ascultăm recomandările d-lui Manoilescu, care ne sugerează ca, în locul realităților pământului, să înființăm fabrici de nasturi, pentru a-și justifica corporatismul d-sale, o recentă convertire, nu aveam dreptul să calific această aberație cu un cuvânt mult mai violent ?

Corporatismul lui Manoilescu

-Stelescu : „Dle Goiceanu, să nu credeți că noi apărăm corporatismul d-lui Manoilescu, ci ideea corporatismului , care este foarte serioasă.”

-Goiceanu : Eu nu fac scolastică aici ; eu examinez pur și simplu formulele politice din această țară. Și fiindcă aveam de gând să trasez , în câteva cuvinte numai , concepția de stat corporatist a d-lui Manoilescu, să-mi dați voie să vă citez părerea d-sale care, criticând formula statului țărănesc, examinează structura politică și activitatea politică a partidelor noastre spunând :

< Ceea ce am avut noi , dela instituirea votului universal și până astăzi ;

ceea ce mai avem încă, este un stat țărănesc.

Rezultatele se văd. În domeniul politic, promovarea unei **clase absolut inapte** , iar în cele mai multe elemente ale ei, **și imorală.**

În domeniul strict guvernamental, haos, desamăgire, sărăcie generală, peste tot .>

Credința dlui Manoilescu este că noi am trăit viața unui stat organic țărănesc, care ne-a adus incapacitatea și haosul general. Iată ce spune foia d-sale mai departe :

< **Dacă țărăniștii** - și acest pasagiu v-ar privi pe dvs , dle Mihalache - dacă țărăniștii , de bine de rău, care au **oarecare instrucțiune , au condus astfel statul,**

își închipuie oare cineva **ce va fi în cazul , când ne-ar conduce țărani, ei înșiși ?**

Dacă d. Ion Mihalache a făcut fiasco , **ce va face oare badea Mihalache Ion ?>**

Aceasta este opinia d-lui Manoilescu .Și din această sentință, din această hotărâre de înalt for...

-Ion Mihalache (ministr.de Interne) : Aceasta nu exclude ca **d.Manoilescu**

să spună mâine cu totul altfel.

-Goiceanu : Evident, și aceasta m-a îndrituit să dau **recentei d-sale convertiri politice epitetul violent, dar adevărat,** pe care i l-am dat.

-Stelescu : În cazul acesta , n-am nimic de zis, dar credeam că voiți să loviți în ideea corporatismului.

-Goiceanu : Avem noi necazurile noastre adânci și mărturisite , atât de multe, încât nu mai avem timpul să ne ocupăm și de activitatea prodigioasă a Duceului Mussolini.

Ce este **statul corporativ al d-lui Manoilescu ?**

În statul corporativ al d-sale, **țărănimea va juca un rol** , de sigur, rolul care i-l dă dreptul numărul și rosturile sale economice.**Dar influența ei va fi contrabalansată** de prezența reală

a **celorlalte categorii sociale** , care vor avea să-și trimită **în Parlament reprezentanții lor,**

fără a mai fi stânjenite , ca până acum, de puterea electorală exagerată , covârșitoare ,

a elementului rural.Și atunci, din această constatare , care , pentru d-sa, era o realitate,

că noi în viața politică , suntem covârșiți în mod exagerat de elementul rural,

care ne-a dus de a avea o politică a conducătorilor , **inaptă și incapabilă,**

ajunge la **imperativul categoric** , de a face această țară de plugari

o formațiune politică corporativă, pe care **să o conducă însăși d.Manoilescu.**

Astfel formulat, corporatismul autohton , de întâmplare și de influențe , a dlui Manoilescu , evident că merită o apreciațiune și mai violentă decât aceea pe care am făcut-o.[.....]

Goiceanu / 15 dec.'32

▣ Stat țărănesc

Mesajul regal de astă dată conține un imens material și cu siguranță că această imensitate de material , nu poate să aibă decât o explicație , că el trebuie să încadreze o ideologie ,

recent formulată, și să justifice **o formulă nouă : formula statului țărănesc.**

”Această formulă , care poate să fie o simplă formulă,

în dosul căreia poate să fie **totul sau nimic**,

și poate să fie și **o realitate organică,**

a deșteptat o discuțiune interesantă , **stârnind violente acuzațiuni și sentințe definitive.**

Cu toate că formula rămâne neprecis caracterizată , cu toate că este lipsită de conținut , așa cum a fost formulată, totuși **panica partidelor adverse**, în special al Partidului Liberal, prin cuvântul autorizat al unui tânăr de talent și de merit, d.**Victor Iamandi**, care , îngrijorat de interese permanente și superioare ale țării, cum este totdeauna îngrijorat Partidul Liberal, se opunea, cu fanatism aproape, cu convingere și cu elan, acuzând și respingând această formulă , afirmând că statul țărănesc teoreticeste nu poate fi susținut și , practic , **reprezintă** , nici mai mult nici mai puțin, decât **o primejdie.**

În discuția Camerei, **teoria statului țărănesc**,

a fost formulată în sesiunea trecută de două autorități :

de autoritatea fostului președinte al Consiliului, d.Vaida,

și de un majoritar , a cărui cuvântare a găsit un ecou , - și unul adânc –

în rândurile dvs., d.Demostene Botez.

d.Vaida spunea : ce înseamnă un **stat țărănesc ?**

Noi **nu** am venit aci să dăm Țării Românești ,

o organizație de stat patriarhal, bazat pe o **mică burghezie rurală.**

Nu aceasta înseamnă stat țărănesc, și stat țărănesc înseamnă altceva.

Noi proclamăm **necesitatea de ridicarea a vieții economice** în această țară.

Iar d.**Botez** preciza că înseamnă o preocupare convenită păturii țărănești din această țară.

Evident că era **haotic formulată teoria statului țărănesc** , fără o concretizare ,

fără o precizare programatică , putea să atragă din partea dlui **Iamandi** riposta că,

astfel formulat, **statul țărănesc este o diversiune demagogică !** Pentru ce ?

Pentru că proclamațiuni de asemenea natură , de ridicarea clasei țărănești

– spunea d.**Iamandi** - pentru că **preocupările** dlui Botez , convenite țărănimii ,

le-am avut noi, care suntem o burghezie bancară, o hegenmonie bancară

Am proclamat necesitatea ridicării vieții țărănești, am făcut legile rurale din 1864,

Reforma agrară, votul universal, Casa Rurală, ș.a.

Atunci care e deosebirea și care este specificul statului țărănesc ,

decât o simplă diversiune demagogică ?!

S-a formulat cu timiditate , fără credință și înțelegere , această noțiune organică :

cum trebuie să fie, într-adevăr statul țărănesc.Fiindcă **o explicațiune așa timidă și poetică** ,

de talent, cum o dădea d.Botez, (cu legenda înțeleptului Budha !)**nu era completă.**

Dacă formula statului patriarhal, conservator, este perimată ;

dacă formula statului liberal este o imposibilitate , este falimentară, și este depășită,

va trebui **să căutăm și să mergem drumuri noi**, și, raportat la structura noastră organică ,

nu putem admite altă formulă de viață decât **formula statului țărănesc.**

În ce constă această concepție ?

Trebuie văzut ce înseamnă **statul liberal** , care se izbăvește ;

ce reprezintă **concepția conservatoare** , care tinde să renască, ce vrea să fie **corporatismul** ;

și să examinăm cu toții concepția **statului țărănesc.**

Goiceanu / 15 dec.'32

▣ Statul liberal

▣ Partidul Liberal

Statul liberal și corespondența lui în țara aceasta , **Partidul Liberal**,

reprezenta și reprezintă încă **o hegenonie bancară** .

-**Victor Iamandi** : Fără bănci ! Dvs vă susțineți astăzi politica prin bănci !

-**Goiceanu** : Dle Iamandi, eu am ascultat cu mult interes o declarațiune de o sinceritate

impresionantă , făcută de d.**Dinu Brătianu**.Dlui , după ce spunea că Partidul Liberal

are merite excepționale, care de altminteri sunt recunoscute de noi toți,

în constituirea României moderne, declara cu o hotărâre fanatică :

< Noi am creiat creditul în țara aceasta , credit care constituie

însăși temeliile de viață ale statului român.>

Este exact, dlor, și de aceea să nu vă supere, atunci când se afirmă de atâtea ori că **Partidul Liberal reprezintă hegemonia bancară**, fiindcă puterea politică a dvs este o putere bancară. Cel puțin așa a fost. Că astăzi nu mai este, sunt rosturile triste ale momentului de față în care se găsește Partidul Liberal.

-lamandi : Nu este nici un rost trist în care s-ar găsi Partidul Liberal, astăzi.

Eu am credința că **Partidul Liberal** se găsește astăzi într-o **epocă de complectă consolidare** și de verificare a forțelor sale, și de punere la punct, și a **doctrinei**, și a **programului** său, acordându-le împrejurărilor schimbate ale vieții sociale. Și mai țin să vă mai precizez un punct de vedere, care nu este al meu personal, ci al partidului meu : **noi nu suntem un partid care să fim fixați în anumite formule rigide de drept**, care să nu fie susceptibil de modificările pe care le impune situațiunea de astăzi sau de mâine.

Încă **este o linie pe care mergem noi**, și ea este **o linie mijlocie**.

Noi căutăm **să salvăm tot ce se poate salva** din organizația de astăzi a **statului burghez**, constituit **pe baze capitaliste**, imprimând acestui stat burghez **o directivă de progres și evoluțiune**, conformă cu cerințele timpului.

Acesta este rostul nostru de astăzi. Și dacă vreți mai mult decât atât, noi socotim că acești aproape 5 ani de când ne găsim în opoziție, au fost pentru noi un mijloc eficace de clarificare a situațiunii noastre interne de partid, și tot ce se întâmplă în ultima vreme, dovedește că **forța noastră este în plină creștere** și că constituim pentru țara aceasta **singura rezervă politică de care trebuie să se țină socoteala.**"

-Lotar Rădăceanu : Dar vă schimbați mereu

-lamandi : **Ne-am schimbat întotdeauna**, ne-am schimbat **la 1914**, când a fost vorba de aducerea **expropriării și a votului universal**, ne-am schimbat și **în 1923**, când **Ionel Brătianu** a cerut **naționalizarea subsolului**, care, din acest p.d.v. era un câștig pentru toate ideile înaintate ale vremii și **forța noastră** stă tocmai în faptul că **am știut să ne acomodăm** împrejurărilor, **nu am rămas la formule rigide**, la anumite **principii sacrosante**, care constituie un **balast al trecutului**. Suntem în plin mers ascendent și în plină forță politică.

- **Goiceanu** : Întreruperea d-tale m-ar obliga la un răspuns, care să nu vă facă plăcere.

"Strălucirea dvs de moment, este cu totul falsă și aparentă."

- **lamandi** : Părerea d-tale personală.

- **Goiceanu** : Eu cred că este un proces organic, biologic, care se întâmplă la lumea animală, și v-aș da o pagină a colegului nostru **Victor Eftimiu**, care undeva spunea că există în lumea viețuitoarelor o vietate care nu moare decît prin descompunere și, curios lucru, în timpul acestui proces de descompunere, capătă un luci seducător, este crapul.

Strălucirea dvs de moment este luciul seducător al descompunerii.

- **lamandi** : Dacă dvs credeți că este un răspuns la cele ce am afirmat eu, vă înșelați.

- **Goiceanu** : Cunosc teoria dvs recentă [.....] **[citează din lamandi]**

că noi am fost de acord cu spiritul timpului și cu necesitățile politice și sociale ;

că am preântâmpinat, prin preconizarea la timp a acestor reforme convulsiuni inevitabile ;

Georges Valois

dar ... iată ce spune **Georges Valois**, autor de autoritate ...

lamandi : Valois a evoluat de atâtea ori încât nimeni nu mai crede în el.

Goiceanu : Georges Valois face următoarea constatare :

dacă revoluțiunile sociale nu sunt atât de dese, este pentru că **factorul parazitar**, clasele parazitare, înainte de a nu ceda principiului, **cedează asupra limitelor parazitismului**, mai ales când clasa producătoare devine presantă și amenințătoare .

Așa ați fost nevoiți dvs să faceți întotdeauna în trecut.

Dvs, **pentru a preântâmpina convulsiile inevitabile**, este adevărat că **ați mers în pas cu vremea**, acceptând formule care se impuneau de timp.

- **lamandi** : Aceasta este prima condiție a unui om de stat !

Dvs. **credeți că mai stau în picioare vechile concepțiuni ale liberalismului clasic**, cel care privește **evoluția economică a lumii** ?

- **Dr.Lupu** : Aceasta este chestia !

- **Goiceanu** : Dle lamandi, eu recunosc teza d-tale, dar trebuie să **constat anarhia de concepții a partidului dvs.** și să-mi dai voie să nu-mi impun autoritatea sau părerea mea, să rămân cu totul obiectiv...

- **Eugen Titeanu** : Dle Goiceanu, câteva cuvinte. Nu invocați autoritatea dvs. , **invocați doi autori**, un poet , care nu e doctrinar politic , pentru care am multă stimă , pe dl Victor Eftimiu , și în al doilea rând pe **Georges Valois** , a cărui autoritate politică o clasific cu un singur lucru : acest om a luptat 30 de ani pentru reintroducerea ducelui de Orleans ca rege în Franța .

-**dr Lupu** : Nu are nici o importanță .Georges Valois s-a explicat

-**Goiceanu** : dacă dvs sunteți obligați să contestați autoritatea dlui Victor Eftimiu ... și sunteți obligat să contestați și pe economistul de talie universală ...

-**lamandi** : Dar nu este deloc de reputație universală .

-**Titeanu** : Valois este un autodidact, un „primar” ...

-**dr.Lupu** : Măcar să știi dta o jumătate din cartea pe care o știe Georges Valois !

-**lamnadi** : Dl Hudiță, care a stat la Paris 7 ani, poate să vă spună cine este Valois ...

-**Lupu** : au mai fost și alții la Paris , cari s-au dus boi și s- au întors vaci (**ilaritate**)

- **lamandi** : Eu vă ascult cu toată atenția pentru că vorbiți civilizată.Un singur lucru vă rog: nu faceți apel la autoritatea lui Valois, în materie de economie și de idei .Sunt atâția alții !

Polemică pe tema proprietății

-**Goiceanu** : Dle lamandi, ca să-ți fac plăcere d-tale, am să repdiez și alegoria literară a dlui Eftimiu, am să repudiez autoritatea lui Valois ,și **am să vin** la cineva care ocupă o situație excepțională în partidul dvs, **la d. Xeni**. Într-o **scrisoare** apărută în mai multe cotidiane, el spune:

< **Libertatea omenească , dreptul de proprietate , respectul bunului agonisit,**

încurajarea inițiativelor individuale , amestecul cât mai restrâns al statului

în viața economică, sunt cuceriri sacre , stropit cu mult sânge strămoșesc,

cuceriri pe care s-a așezat societatea burgheză în care ne mândrim că trăim astăzi.>

-**lamandi** : Aceasta nu înseamnă că dacă a fi nevoie de anumite schimbări, nu le vom face.

- **Goiceanu** : **Dvs ați rămas la concepția proprietății quirinare...**

- **lamandi** : Nu este adevărat ! Noi **am modificat Constituția** și am pus acolo

proprietatea ca funcțiune socială . Exproprierea tot noi am făcut-o.

- **dr.Lupu** : Dvs repudiați pe d.Xeni ?!

- **lamandi** : D.Xeni este un om care își poate apăra părerile sale cu f.multă autoritate.

N-am făcut o repudiere , am spus doar că nu am rămas la proprietatea quirinară.

Marile reforme democratice

- **Goiceanu** : Aduce în discuție declarația oficială a PNL, care , prin **Mircea Djuvara** **recunoștea că PNL a fost silit de împrejurări** să recurgă la limitele acestui parazitism.

- **lamandi** : Bine că am înțeles împrejurările.

1907 !

- **Goiceanu** : dle lamandi , credeți că **istoria acestui popor se uită așa de repede?**

Acel tragic 1907 ... , când toate partidele politice au fost silite să se refugieze sub protecția regală... [.....]

- **lamandi** : eu fac apel la **dr.Lupu** care, pe atunci **era membru important al PNL , prefect la 1907**, să spună d-sa dacă de la 1907 la 1914,

dacă acestea au fost considerentele marilor reforme, adică a fost **silit de împrejurări...**

sau a fost **inițiativa și lupta lui Ionel Brătianu, ajutat de generoși,**

în mijlocul cărora se găsea și dr.Lupu și alții. Pentru că **toate partidele politice,**

și elementele de dreapta și cele de stânga, și elementele de centru ,

au dorit-o din convingere și cu hotărâre.

Să-mi răspundă dr Lupu dacă Ionel Brătianu a făcut-o din convingere ...

dr. Lupu / retro'907 - ,914 - ,916

Polemicile reformelor ...

- **Lupu** Îi răspund , cu atât mai mult cu cât , la 1907, d-sa nu era șeful PNL.,

ci Dimitrie Sturdza [.....] La 1907 ... după înăbușirea răscoalei,

după ce s-au pupat toți în parlament, **nu a ieșit decât cea mizerabilă de lege a tocnelilor**

agricole și cea și mai mizerabilă a izlazurilor, prin care s-a dat libertatea proprietarilor să-i sancționeze când voiau..[.....]

În 1907 este adevărat că **eram prefect de Fălciu**, numai Dumnezeu știe cum am stat ,

cu toate cadrele vechi împotriva mea, cerându- mi-se mereu demisia.

Și am plecat în ziua când mi s-a cerut să merg la țărani să le explic

marea reformă a izlazurilor. Aici ai dreptate dta , dle Goiceanu.

„Marea tragedie a noastră a fost că niciodată păturile conducătoare nu s-au purtat așa față de pătura țărănească, ca să poată da față cinstit cu aceștia.

Necentenit se sapă un abis , și se sapă și azi la dvs.,

așa că un om cinstit politicește nu se poate duce cinstit în fața maselor să le vorbească.

În 1909, am mers la Tutova cu Brătianu și Haret să inaugurăm 3 școli.

Au venit o mulțime de țărani. Era unul înalt de 2 metri și jâmbat.

Brătianu l-a întrebat... cum o duc cu pământul ?

[reproduce replica țaranului, din care rezulta că o duc f.greu și că Brătianu

a fost încurcat de țaran... Lupu este dezgustător ! scui pă peste tot ce a pupat altădată !]

-lamandi : dar v-ați ales la 1914 la liberali !

-Lupu : Eu m-am separat în 1916, când ați venit la Iași cu reforma agrară, din inițiativa proprie a Partidului Liberal.care era o reformă prea limitată și strâmtă. așa că, dle Goiceanu, dta ai dreptate...

- Victor Papacostea (PNL-1 sau 2 ?) N-are dreptate , pentru că dvs uitați

că exista atunci un partid conservator puternic în țară;

că la dreapta era Rusia feudală și reacționară ;

că la stânga era o Austro-Ungarie tot atât de amenințătoare,

și România era într-o stare de interdependență.

Unde erau atunci țărăniștii și mișcarea țărănișă ,

pentru ca să puteți reproșa astăzi,cum reproșați ?

Dvs uitați greutățile cu care lupta Partidul Liberal, atunci, că trebuia să dinamiteze

la fiecare pas greutățile imense și să răstoarne munți. (aplauze la PNL)

- dr.Lupu : Tânărul de aici nici el nuștie multe. (ilaritate) La 1916, la Iași, onorabile deputat tânăr, când s-a propus reforma agrară, Partidul Conservator era mort, șefii lui erau la București iar Rusia era deja bolșevică...

Eu m-am dus la Ionel Brătianu , gata de a pleca, și i-am spus :

„ Pentru ce nu faci o reformă largă ?” Mi-a spus că se teme de conservatori !

Care conservatori !? Adevărul este altul ! Adevărul este că, după 1864, și după întărirea

partidului, cadrele cele mai puternice ale dvs au devenit latifundiare

și teama nu era de conservatori , ci tocmai de liberali.” (aplauze la PT și PNT)

PNL-1, PNL-2 ... solidarii pentru trecut

[LD : nici nu știu exact care era la un partid sau la altul]

-Vict.Papacostea (PNL-2) : Noi nu puteam ține o întrunire a Ligii Culturale, fără ca Ambasada Austriei să nu protesteze!

Cum puteam noi avea inițiativa unor reforme revoluționare,

cu astfel de comandamente, peste capul țării noastre ?

Dle doctor, cel puțin în materie istorică mă pricep, atât cât să pot să te completez pe dta.

- Lupu : Nu, în istorie modernă stai prost !

- C.Ai.Constantinescu (PNL-2 ?) : dr Lupu a uitat un lucru : că la Iași, în timpul bătăliei de la Mărășești , PNL era în colaborare cu Partidul Conservator...

- Lupu : dar ce l-a făcut să fie în colaborare ?

- Papacostea : Solidaritatea tuturor în fața războiului !

- C.Ai.Constantinescu : Da, solidaritatea națională.... și că în acea clipă a fost o scenă

impresionantă : Partidul Conservator, cu toate că lupta de la Mărășești era în toi,

a ținut o criză de guvern 15 zile, și a împiedicat formarea guvernului din cauza acestor reforme, pe care le susținea PNL.

- Lupu : Criza a fost înainte de Mărășești, în iunie...

- C.Ai.Constantinescu : răposatul Mișu Cantacuzino , în audiența pe care a avut-o la rege, a spus că cele mai periculoase elemente pentru reformele înaintate sunt Gheorghe Mârzescu și tatăl meu, și că ar trebui evitat ca acești oameni să intre în guvern.

Atunci i s-a spus că guvern fără Mișu Cantacuzino se poate, dar fără Gheorghe Mârzescu și Alexandru Constantinescu, nu. Acesta este adevărul asupra luptelor de atunci ...

- Victor lamandi : Senatul, ca să voteze reforma agrară, a trebuit să recurgă la o tranzacție asupra terenurilor petrolifere ale lui Mișu Cantacuzino...

- **Goiceanu** : Dlor, **eu am făcut o afirmațiune** și am luat în sprijinul tezei mele , însuș cuvântul dlui lamandi... că reformele au fost făcute pentru preântâmpinarea unor convulsii [...] Acesta este și justificativul pe care l-a dat însuși Ionel Brătianu , în vestita „Scrisoare” după campania din 1913, când, reântors în țară, după ce luase contact cu un „stat țărănesc” – Bulgaria,

a lansat necesitatea reformei de expropriere .

De ce și pentru ce nu au fost executate la timp aceste reforme , când ar fi fost suficient timp să fie modificată Constituția ?

- **I. Purcăreanu** (PNL-2 ?) : Dați-mi voie, **eram în Cameră**, și cunosc motivele - după cum le știe și **dr.Lupu** pentru care Ionel Brătianu a amânat reformele , pentru că , în iul.1914, a început războiul...

- **Goiceanu** : Și ce motiv este asta ?! Cum ați putut-o anunța în timpul bătăliei de la Mărășești, și în neutralitate, nu ?!

- **Purcăreanu** : vă voi explica.Eram în Cameră, era și dr.Lupu. **Costică Stere era raportor la revizuirea Constituției.La proiectul de reformă a lucrat și dr.Lupu.**

- **dr.Lupu** : Eram mititel atunci în partid...

- **Purcăreanu** : În Parlament erau și conservatori.Trebuie **să țineți seama în ce situație se găsea Țara Românească** din p.d.v. extern, cu problemele de pregătire militară...

Acea situație **nu îngăduia să se treacă la reforme** , mai ales ținând cont de vrăjmășia P.Conservator.**Pretutindeni se cerea înfrățirea tuturor sufletelor**, indiferent de situația politică.

- **Goiceanu** : Înfrățire ? Cu cine ?!

- **Purcăreanu** : Cu partidele, sigur că da ! (aprobări la PNL)

- **Goiceanu** : Eu cred că dvs **trebuia să reclamați o altă înfrățire : cu armata cu sutele de mii de soldați** cari mușcau pământul durerii mute .Aceștia erau în spatele dvs. garanția reformelor ce trebuiau împlinite[.....]

- **lamandi** : Eu n-am spus „de teama conservatorilor” ; aveam în Senat două treimi.

Pe atunci, d. Argetoianu era contra...

- **Dr.Lupu** : Eu înțeleg pe Goiceanu care , în focul cuvântării sale , a făcut asemenea afirmații. Eram și eu în Parlament , știu ce situație era.În orice caz, **din cauza războiului nu s-a putut face reforma, nu din cauza P.Conservator** .Erau numai 20 de conservatori în Senat.

Cei mai mari conservatori erau în partidul dvs.De aceștia vă temeți.

- **Goiceanu** : Văd că discursul meu vă împinge la fuziune ...

-**Papacostea** : Pentru trecut suntem solidari

-**Manolescu –Strunga** : Nu vă cere nimeni această solidaritate !

Refuzăm această solidaritate .

Reformele șiSocialiștii....

-**Goiceanu** : Pe atunci rosturile generației mele erau în tranșeie, când am citit **Proclamația din aprilie 1917**.Dar anul trecut **d.Duca** a ținut o expunere , care este în desacord cu ce spuneți dvs., pe unele probleme.D-sa spune că s-a pomenit la un moment dat cu **Vasile Morțun** (venit de la Broșteni, de lângă Roman) care întâlnindu-se cu Ionel Brătianu i - a spus : < **Dle Brătianu, este cazul să accelerezi imediat reformele** , pentru că este în țară o atmosferă de păclă, o atmosferă de spaimă, de enervare și de îndurerare în mijlocul satelor, încât poate să vă ducă , la un moment dat, la lucruri ireparabile .>

Și atunci –spune d.Duca – **acest moment a fost hotărâtor pentru conștiința lui**

Ionel Brătianu , și hotărârea a fost iminentă.” [.....]

PNL-partid de dictatură

„ Nu știe țara și nu știe istoria **ce a însemnat Partidul Liberal** în trecutul politic al acestei țări ?

A însemnat o politică de dictatură.[...] Amintiți-vă de căderea guvernului Averescu ,

în a doua guvernare .Ce cauză politică a determinat acest mare act politic ?

-**Voci** : Cărămida !

-**Goiceanu** : Dar ce a însemnat politicește acest lucru ? Într-o zi senină, la 4 după amiază, se convoacă intempestiv un club politic și **Ionel Brătianu**, cu autoritatea pe care o are , cu prestigiul, cu legătura , cu influența pe care o are asupra **Regelui** defunct, formulează această declarațiune : < S-a întâmplat, domnii mei, ca în această țară noi să părăsim puterea înainte de vreme, atunci când nevoile partidului și ale țării au cerut-o;

nu s-a întâmplat, însă, odată, în istoria politică a Partidului Liberal, **să pretindem puterea și să ni se refuze .>** La ora 7 , guvernul liberal depunea jurământul...
- **D. Cioc** (PNL-2) : Nu era la ora 7, era la ora 7 și un sfert ! [.....]

Proclamația lui Ferdinand , apr.'17

Spectrul bolșevic.

- **Goiceanu** : Ca dovadă că reformele nu depindeau de mersul războiului, este **proclamația din aprilie, de Sf.Gheorghe** , a Regelui Ferdinand, care **formula și garanta executarea imediată a reformelor**. [.....]
Înt-un discurs ținut de **dr.Lupu în Parlament**, când **tunurile bubuiau la Mărășești**, spunea : < Ceea ce **d.Duca cu cenzura** d-sale n-a permis, ceea ce **d. prim-ministru n-a știut și n-a vrut să spună**, dați-mi voie să spun eu. Nu voi abuza prea mult de răbdarea dvs, voi citi câteva din **rezoluțiile congreselor rusești , Congresul țărănesc din Odessa**, cu participarea a 2.500 delegați din **Basarabia , Cherson, Podolia și Crimeea**, au primit următoarele rezoluțiuni .>
[**a citat din Rezoluțiuni ! deci Lupu a dat „alarma „!**]
Era spectrul convulsiunilor ce erau la orizont ! Credeți că este o situațiune mai inextricabilă decât aceea de a ne găsi în luptă permanentă , **cu toată națiunea încleștată în arme** sau în război **cu alte popoare împrejmuitoare ?!**

„ Revoluțiunii rusești , acestea au fost determinantele pentru reformele care s-au realizat „

-**Eug.Titeanu** : „ În definitiv, **suntem de acord cu dvs..Totul depinde de comprehensiunea unei clase conducătoare, pentru împrejurarea când această clasă este chemată să conducă** .Dar vă întreb : **meritul PNL nu este că a înțeles aceste împrejurări , fie chiar și conjunctura rusească ?**

Toată lumea a înțeles ? **Amintiți-vă atitudinea conservatorilor de la Iași**.Era exact această împrejurare.Revoluția rusească era deslănțuită și, pe chestiunea colaborării, P:Conservator , deși noi eram în plină luptă națională, a provocat acel lamentabil spectacol de sfâșiere internă, care a durat 15 zile .Pentru ce ? Pentru Mișu Cantacuzino și ceilalți conservatori , terminând cu d.Argetoianu , al cărui vot vă este cunoscut, nu aveau această intuiție, pe care fruntașii liberali o aveau.

- **Goiceanu** : Sunt de acord cu dvs.**Ce spunea dr. Lupu ?**

< **Congresul** găsește că în **Rusia liberă nu trebuie să fie agricultor care să ducă lipsă de pământ sau să aibe pământ mai mult decât îi trebuie.**

Tot pământul, fără deosebire , de stat , duci, boieri, proprietari ,

devine averea poporului.

Pământul proprietarilor are n-au trecut în mâini prin împroprietărirea de la 1864, devine **proprietate obștească.>**

Vedeți, d-lor, care era situațiunea de atunci.La rezistența dvs , la faptul de a oprima o discuție, la faptul că se cenzurau însăși realitățile înconjurătoare, că Congresul de la Pultava , la care luau parte cu miile delegații noștri basarabeni, eu opun aceste lucruri și spun că determinanta a fost spaima acelei convulsiuni pe care dvs totdeauna înțelegeți să o evitați.

Goiceanu / 15 dec.'32

▣ Concluzii : statul liberal.

Care sunt concluziile pe care le trag ? Că în marile reforme și în toate chestiunile care sunt împotriva inetereselor d-voastre bancare, a trebuit să fiți constrânși, să fiți determinați de aceste situațiuni inestricabile.**De aceea** am fost nevoiți acuma să ducem lupta împotriva felului cum dvs. ați înțeles să rezolveți problema cametei, problema conversiunii, și așa mai departe, fiindcă spuneam : **dvs care reprezentați o hegemonie bancară** - fără nimic perojativ în această afirmație - **nu puteți să reprezentați și interesele capitaliștilor și interesele debitorilor ;** dvs trebuie **să fiți ori cu unii, ori cu alții.**

Goiceanu / 15 dec.'32

▣ Conversiunea liberală

Dvs afirmați că până și în problema asanării **sunteți precursori** și o spunea **d.Dinu Brătianu**

și cu hotărâre și cu dezinvoltură : < ... cum, eu , împotriva conversiunii ! eu care am creat creditul ; eu care la Creditul Rural zi de zi fac conversiuni ? Nu este logic ca eu să mă opun acestui principiu , care pentru mine este de veche aplicațiune ? >

Dar așa am înțeles noi conversiunea ?

Conversiune tehnică înseamnă **prelungrea unei datorii pe termen scurt cu dobândă mare , într-una pe termen lung, cu dobândă mică.**

Asemenea conversiune ați conceput dvs la Creditul Rural.

Dar **nu asta era soluția problemei** care ne interesează pe noi, încât sunteți deficitari.

- **Victor Papacostea** (PNL-2) : Te rog, de aici înainte **să distingi între cele două partide liberale.**

- **Eug.Titeanu** : Pentru a ajunge aici, nu trebuie să contești o pagină de istorie .
Goiceanu / 15 dec.'32

▣ **Curentul Conservator.**

O manifestare interesantă , recent formulată , care înnoadă firul unei tradiții vechi, încolțește acum în mintea unor gânditori : concepția conservatoare.

În țara aceasta, am avut o tradiție conservatoare.

Dar ca să se constituie un partid conservator, este o iluzie și o imposibilitate.

Partid –clasă –interes

Partidele politice **sunt partide organice și de tradiție.**

Au la temelia lor **o clasă economică** , suficient diferențiată .

Noi și PNT- țărănimea ; PNL- burghezia industrială și bancară ;

Dar **o idee conservatoare, acum ? În trecut, da, când P.Conservator se sprijinea pe o clasă bine diferențiată , marea proprietate agrară.**

O dată cu exproprierea , **această clasă și-a pierdut ființa organică,**

a fost o **clasă dezorganizată**, ce nu poate forma temeiul de credință politică, acum.

Ei bine, pe ce bază se încearcă să se înnoade firul unei tradiții ,

să învie o veche credință morală ?

Dacă ar fi vorba de o veche tradiție boierească , boieria de pământ din această țară, care și-a avut rosturile ei, care rămân istorice, chestiunea încă mai poate fi discutabilă.

Coroana, Dinastia

DI Grigore Filipescu declară în discursul la Mesaj, **că rostul unui P.Conservator,**

în țara aceasta, este ca **să apere**, înainte de toate, **prestigiul Coroanei,**

să țină treaz **interesul pentru Dinastie.**

Se poate reduce rolul unui om politic la acest lucru ?!

Apărarea creanțelor

În ordinea socială, manifestarea dlui Filipescu s-a redus la ... intangibilitatea creanțelor.

care face parte din dogma liberală, care este apanajul unui stat liberal !

Dictatura : Vlad Tepeș !

Mai mult , am azit la tribună, din partea unui partid de tradiție , **preconizându-se necesitatea**

dictaturii ! Țara aceasta – zicea dl Filipescu – ne-a determinat să ridicăm

steagul unui domnitor al trecutului , un om de autoritate , un om de cutezanță, de hotărâre .

Ar fi ultima salvare .

Dar noi am revenit la monarhia constituțională, dintr-un **crez democratic**, iar trecutul de dictatură rămâne o pagină tristă de istorie, cu toate excesele și ororile lui.

Tiranie și dictatură ? Unde putem ajunge cu această formulă ?

Gândi-ți-vă la soarta ducelui de Reichstag, la la urmașul lui Cromwell , la Napoleon..

morți departe de patriile lor, singuri și părăsiți [.....]

Dlor conservatori, cari doriți să reânodați firul unei tradiții , **trebuie să vă acomodați**

principiilor moderne constituționale , ale domnilor constituționali.[.....]

Rosturi de partid liberal

Așa încât Partidul Conservator în germene , așezat pe o temelie atât de șubredă și atât de falsă, nu poate să aibă nici o consistență și nici un viitor serios.

Totuși, interesează acțiunea pe care o duce , o acțiune de temei, o acțiune în numele unei convingeri și o acțiune de oarecare ecou.**Rostul firesc al acestei acțiuni**, pe care o duce P.C., **ar fi fost rostul Partidului Liberal** , ca să apere acest capitalism care , încă ,

poate să fie interesant într-o societate burgheză .

Goiceanu / 15 dec.'32

▣ Frontul „bancarilor „

Ultima acțiune , în acest sens, sub denumirea „**frontul pentru apărarea leului**” ,
împotriva „bolșevismului economic” .Din acest Front, fac parte :

Brancovici, **CICBrătianu**,

Zamfir Cristodorescu , Alex.Cottescu, Al Periețeanu (ex-directori CFR)

Dragu, Filipescu, Ioachimescu, **Djuvara** (proprietari) ;

Lambru (președ.Creditul Urban), Panaitescu (dir.gral Creditul Urban) ;

dr Marinescu, Emil Miclescu , ing.Miclescu,

I.Mitilineu (ex-ministru) , Gh.Negulescu, **PNegulescu** (ex președ.Camerei) ,

Orghidan, Ottulescu, Panaitescu ,Gh.Zane, Stelian Popescu ;

Anibal Teodorescu, Vălcovici, Aurel Vlad, Vasilescu-Karpen, C.Xeni (ex-miniștri)

Ce apără și ce credință apără acești „ apărători „ ?!

Zic : < Cetățeni ! **Apărând ordinea de stat** , apărați propriile voastre interese.

Este vorba de pâinea copiilor voștri, este vorba de liniștea familiilor voastre >

-**D.Moldovan** : acești domni au luat 120% dobândă pe an !

-**Goiceanu** : sunt 5 foști directori generali , 7 foști miniștri, vreo 5 din consilii de administrație.

Vă rog să constatați :nici unul din marii proprietari , recunoscuți prin munca lor practică,

prin temeiurile lor de viață și rosturile lor , apropiate de pământ ; nici unul din marii negustori

producători, nici un industriaș, nici un factor de progres și de muncă reală în țara aceasta !

Fiindcă aceștia sunt toți la pământ !

Ce meserie este aceasta „ de ministru „ ?! de fost „dir.gral „ ? este o anomalie suspectă !

- **II Mirescu** : Au marea calitate de a fi devenit „ milionari „

-**Gh.Uzum** : de aceea trebuia scos din legea controllului averii... „apărarea onoarei „

-**Goiceanu** : Scrisoarea se termină astfel :

< **A sunat ceasul** ca acel care muncește și strânge, prin virtuțile sale ,

să ridice cu mândrie capul în sus, iar cel care a risipit banii altuia,

să-și lepede cinica îndrăzneală .>

Cinică îndrăzneală !? Ex.În com.Afumați (Dolj) , în 1928, niște săteni lotași,

constituiți în obștea „ Ester Juvara” , au cumpărat 50 pogoane cu **84.000 lei ha** .

Au plătit 60.000 , și neavând bani pentru a mai plăti, li s-a vândut ha **cu 6.000**

pogonul, și încă mai au **datorii de 14.000 !**

Acum sunt scoși la vânzare , cu case, cu pământ, cu tot !

Acesta este „bolșevism economic” ? Și cu ce tupeu se prezintă la Curtea de Casație

să pledeze pentru „neconstituționalitatea „ legii ?!

- Voce : Cine este autorul scrisorii ?

Goiceanu : **Mircea Djuvara** ... cu care sunt prieten... dar el este exponent al PNL ...

[LD : **discursul se întrerupe , pentru următoarea ședință**]

Goiceanu / 16 dec.'32

▣ Stat țărănesc

Afirmația dlui Manoilescu că noi **trăim viața unui stat țărănesc**, nu uimește pe nimeni;

Dar ceea **ce m-a surprins pe mine** este că , **un majoritar**, un element cu un frumos talent ,

într-un discurs la Mesaj, mai ales în partea în care discută politica culturală a partidului

și statului țărănesc în sine, a adus elemente de sinceritate și de originalitate cu totul

impresionante.**D.Haneș** a făcut o afirmație foarte curajoasă dar și foarte hazardată :

În adevăr , **am cunoscut și am trăit** – afirmă d-sa - **această viață de stat țărănesc**.

Acest lucru **îl contesta** , cu drept cuvânt, **colegul nostru, Ernest Ene**.

”Stat țărănesc până astăzi nu este , nu a fost o realitate concretă , ci o concepție teoretică și simplă . o formulă în dosul căreia ,poate să fie totul sau nimic.”

Polemică cuziști- lupiști

- **ACCuza** : Dar dvs aveți o doctrină ?

- **Goiceanu** : Dle profesor Cuza , interesant nu ar fi să avem o doctrină ; interesant ,

Înainte de toate, e să nu avem gărgăuni

- **VTPrelipceanu** : Dvs aveți gărgăuni ;nu aveți nici o doctrină.

- **Goiceanu** : Dle profesor , țara vă cunoaște de atâta vreme.Am deferință pentru bătrânețele și personalitatea dvs., pe care o recunosc.Atâta tot.

Dar politica dvs se va termina în aventură și ridicol.

- **VTPrelipceanu** : Aventură faceți dvs , care faceți numai demagogie !

- **ACCuza** : Noi suntem generoși cu dvs., căci nu vorbim de aventura dvs.

Ceea ce spuneți este o impertinență .Reprezentanții canioței nu au dreptul să vorbească astfel.

Nu aveți autoritatea morală să vorbiți astfel, pentru că sunteți salariații jidanilor.

- **Goiceanu** : dl prof.Cuza a făcut o afirmație în această Camră, care sper că nu este maidanul tuturor turpitudinilor , că eu aș fi , indirect, salariatul jidanilor...

- **ACCuza** : Care vă susțin și îi susțineți ...

- **Șt.Cicio Pop** : Dle Cuza , vă rog să vă retrageți cuvintele ; este inadmisibil astfel să aduceți astfel de acuzațiuni.Regret f.mult acuzațiunile dvs.

- **ACCuza** : Îmi pare bine că regretați dvs.De unde scoateți teoria asta ca noi să fim insultați și să nu răspundem ?

Goiceanu / 16 dec.'32

▣ Statul țărănesc

▣ Regimul național-țărănesc

[LD : apar f.clar deosebiriile dintre PT și PNȚ ,
mai bine zis dintre „ țărănism ” și „național țărănism” .

La el se poate detecta **deplasarea spre „centu” , spre „liberalism ,, a PNȚ ;**

se poate detecta, după părerea mea , și

persistența „de stînga” , de clasă, a doctrinei țărăniste]

Goiceanu : Imensul material programatic din Adresa de Răspuns la Mesaj,
reprezintă el un **program „țărănesc” ?**

Autonomia administrativă

În ședința din 25 august, Dl. **Madgearu** a spus următoarele :

<Ceea ce țin să afirm acum este că noi suntem mândri de guvernarea noastră
de doi ani jumătate .Noi am făcut o reformă administrativă cu vădit caracter țărănesc,
pentru că este întemeiată pe autonomia de gospodari a satelor și județelor

și chiar a regiunilor. Dar , în afară de asta, pentru că am afirmat ,

în toată guvernarea noastră, tendințele țărăniste ale concepțiunii și programului nostru>

Este adevărat că în concepția țărănistă a unui partid organizat , cum este partidul dvs,

autonomia locală administrativă este formula democratică,

este **adevărata încadrare a concepțiunii țărăniste** , pentru că autonomia locală ,

după o expresie fericită a unui profesor de mare reputație ,

este școala primară a libertăților publice.

Este lucru exact , teoretic , dar prețul acestei formulări politice a fost un adevărat fiasco ,

în aplicarea principiului , întrucât, după câteva luni d.**Mihalache** a simțit necesitatea ca această
lege să fie modificată, și acum se anunță altă lege administrativă , pe alte temeieri,

decât căile pe care a fost formulată vechea lege.

- **V.Lapedatu** : Principiul descentralizării se menține.

-**Goiceanu** : Principiul în sine. În dosul principiilor câte aplicațiuni neverosimile se pot face

Aplicațiunea acestei legi a dus la **atâtea inechități** încât dacă dvs ați cunoaște toate

amănuntele , ce **oroare !** [...] și cât de **costisitoare !** [...] și cât de **deformat** [...]

Reforma cooperăției

D.Madgearu spunea :

< **Cea dintâi reformă** pe care am făcut-o a fost **reforma cooperăției.**

Printr-înșa am consolidat creditul cooperativ

Banca Centrală Cooperativă reorganizată,

capitalul întregit,mijloacele de credit spotite, și , prin aceasta,

am înlesnit gospodăriile țărănești de pretutindeni.>

Desigur că aici vedem bunele intențiuni ale unui bun gospodar, cari nu pot fi puse la îndoială de nimeni .Dar ca să vorbiți dvs la 1928 , de o reformă a cooperăției cu rezultatele pe cari le anunțați atât de prezumțios [...] atunci când întreg **creditul era la pământ** , când dvs vă găseați într-o **imposibilitate faptică de plată** , din cauza **derutei financiare** , încât **nu putea fi vorba de de creațiuni** care să vă dea dreptul să pretindeți că ați reformat marea operă , care se numește cooperăția [.....]

Creditul Agricol Ipotecar

D.Madgearu spunea :

< Ne-am preocupat de-aproape de întreaga problemă a **creditului agricol** , în toate formele lui. Am început să punem bazele lui adevărate ; **lupta noastră timp de doi ani de zile,era să contruim rețeaua de silozuri necesară, întemeiați pe credința că nu putea să existe credit agricol , fără posibilitate de varantare , iar varantare fără un sistem de silozuri. >**

Bune intenții ... preocupări ...lupte... „Dar **rezultatele concrete** ale acestei guvernări , și în acest domeniu, **sunt nule** , chiar dacă nu din cauza dvs...

Când a făcut Creditul Ipotecar Agricol , încă una din marile realizări, care formează un act de mândrie personală a dlui **Madgearu** :

< Nu am urmărit aci numai să dăm un **ășezământ de credit pe termen lung**, cu capital **pentru propretatea mijlocie**, și mai ales **pentru proprietatea mare**, fiindcă, desigur, chestiunea creditului mărunț , **creditul țărănesc, prin cooperăție , era o operă desăvârșită.. >**

Gândul dvs se îndreaptă desigur **către clasa interesată, clasa marelui proprietăți agricole**, și faceți Creditul Agricol Ipotecar .

Ei bine, care este rezultatul acestei opere de mândrie în guvernarea dvs ?

600 milioane ! Această instituție, menită să scoată din greul impas în care se găsea agricultura de mare proprietate , cât a mai rămas în țara aceasta , n-a făcut operațiuni decât pentru vreo 140 milioane, până în momentul de față.

Acești 140 milioane ... dați de **o instituție costisitoare** , în **personal plătit regal** din sărăcia acestei țări, istovite de muncă, un **director și un guvernator plătit cu 200.000 lei pe lună**, un francez , d.Regard, plătit cu 200.000 lei pe lună, un **buget** care însumează aproape **8 milioane** . Înseamnă că , **în 20 de ani, capitalul băncii este exact statul de personal al marelui Credit Agricol Ipotecar !**

Aceasta este opera de creație într-un cadru de **stat țărănesc** ?

- **G.Zane** : Legea a fost aplicată de guvernul precedent, lorga.

- **Goiceanu** : Aveți posibilitatea să o aplicați acum.

- **Zane** : Tocmai avem o lege de modificare ..

- **Goiceanu** : Nu lege de modificare , este chestie de aplicăție, nu sunteți în posibilitatea de a-i face aplicare [...] Chestia este că **aceste mari reforme** , pe care le-ați anunțat, nu pot să ducă la rezultate concrete care să vă dea dreptul să vorbiți de aplicăția unui program țărănesc , în cadrul unui stat țărănesc.

- **Comandor Dan Zaharia** : Vorbiți de Banca de Agricultură , concepție foarte frumoasă.

-**Lupu** : Dle comandor, te rog să te liniștești ! Dta vinzi țărănilor fân, pe salbe de aur !

Nu ai face caz de principii, fii liniștit !

PNT- corespondentul unui stat liberal !

- **Goiceanu** : De altfel, **dl Madgearu a recunoscut lipsa de rezultate și fiasco al unei întregi ideologii** , și o spune precis:

< **Noi nu am reușit în planul nostru** din cauza împrejurărilor ; aceasta nu înseamnă că **nu am avut preocupare de fiecare zi** pentru realizarea unui plan

și că **împrejurările au fost vitrege și ne-au împiedicat .[...]**

Am fost siliți să lucrăm pentru a consolida întregul nostru sistem de credit, care era ruinat. A trebuit **să stabilizăm moneda** să instaurăm **încrederea străinătății** și **să obținem împrumuturi [...]**

Noi am avut misiunea **să modernizăm întregul nostru aparat financiar . >**

- **V.Lepădatu** : Și nu este așa ?

- **Goiceanu** : Exact ! [.....]Împotriva unui stat liberal, așa cum a fost cunoscut și conceput, un

stat liberal despot, un stat liberal tiran, un stat liberal fiscalist, un stat liberal risipitor,
de mână largă...

- **Justin Georgescu** : Care a făcut împrăștierea și a dat votul obștesc...

- **Goiceanu** : **Dvs sunteți corespondența politică a statului liberal.**

Nu este vorba de actele politice ale PNL, ci de **concepțiunea unui stat liberal.**

Acestui concept liberal trebuia să-i opuneți d-voastră crezul unui stat țărănesc.

Această formulă **ar trebui să fie specificul programului**,

specificul țărănesc al întregii dvs. ideologii.

Goiceanu / 16 dec.'32

▣ **Concepția „capitalistă”**, „liberală”, a PNT

În 1928-1930, criza mondială și-a avut repercusiunea și efectele ei dezastruase,
cu mare influență asupra factorilor de producție în țara aceasta.

În 1928 și 1929 agricultura și agricultorul erau la pământ[.....]

„Pentru dvs., realitatea de moment, necesitatea inexorabilă nu era descătușarea
producătorului țăran sau proprietar rural;

era să rezolvați această problemă a creditului, căzut în ruină.

Aceasta face parte din concepțiile statului țărănesc pe care îl avizați dvs. ?!

„**Între o realitate** care este țăranul și pământul, și **între o ficțiune și o iluzie**,

care este creditul, dvs ați găsit că este interesant

să vă ocupați de ruina în care se găsea creditul public din țară,

lăsând nerezolvată problema datoriilor agricole,

problema plugarului și problema muncii.

Regiile autonome.

”Încă una din operele capitale, care formează aproape piatra de încercare a guvernării dvs,
trecute și cu totul originală ca aplicație practică, sunt **Regiile autonome.**

De atâtea ori și chiar zilele trecute d.**Madgearu** (în discursul amintit) repeta :

< **Regiile sunt un act de mândrie al guvernării noastre**,

și ați văzut că a trecut furtuna unei guvernări împotriva acestor instituții,

și **instituțiile au rămas în picioare**, pentru că **apără avuția statului**,

împotriva tendințelor de exploatare și de jefuire a ei,

așa de bine manifestate în guvernarea precedentă. >

Acestea este rostul Regiilor după intenția dvs. Dar dacă am examina sumar numai câteva din
aceste Regii, ați vedea ce s-a realizat :

/ **Regia Căilor Ferate** :**risipa notorie** pe care a ocazionat-o sistemul ; **sardanapalica risipă** a
consiliului de administrație ; **sumele fabuloase** încasate de titanozaurii din consiliul de
administrație ; **angajarea** într-un post de specialitate [**Vidrighin**] , **cu milioane, a unui om care**
nu era de notorietate în problemă, care a revoltat întreaga conștiință publică ; ;

Se poate constata **inutilitatea acestei concepții.**

/ **PARID-ul** : invocă datele cifrice ale lui **Ion Vidrașcu**, o viață întreagă directorul tehnic al
pescăriilor statului, care a rămas și sub gov.PNT ,secretarului lui Mihalache (pe când era
ministru la Domenii). , adevărată sentință , semnal de alarmă, a unui om de specialitate :

< Este cert că **prin politica ce am adoptat și am aplicat-o**,

această ramură de bogăție a decăzut și decade din zi în zi. [.....]

Dacă în unii ani producția se mai reface , iar calea progresului începea să se deschidă,

interven deodată **certuri și chestiuni personale, ambiții, injocțiuni, prezumții**,

toate **fricțiunile, piedicile** de neînvinș în progresul și prosperitatea pescăriilor ,

care toate se traduc în **paguba statului**, în aceea **a pescarului vânător**,

spre **ruina comerciantului pescar**, prin **decăderea industriilor** înfloritoare altădată,

în **paguba consumatorului** și a țării, în general. >

lată ce înseamnă concepția Regiilor Autonome : risipă, ambiții, deșertăciuni !

/ **Regia Operei și Teatrului liric** : ați „comercializat” până și teatrul, dar ... prima măsură a fost
ridicarea chiriei , de la 3 milioane, la 6 milioane !

▣ Specific „țărănesc” !?

În timpul discursului lui **Virgil Madgearu** (25 aug.'32) – adevărat „credo” țărănesc al PNTJ - el a fost întrerupt de **Manoilescu** cu o întrebare la care a rămas dator în fața țării.

Manoilescu i-a spus : < Dle Madgearu , foarte bine, concepția dvs este o concepție originală ; concepția dvs este admisibilă .

Dar eu aş vrea să știu un lucru : dacă dvs recunoașteți că n-ați putut să ajungeți la rezultatele practice pe care le-ați dorit dvs, așa precum se constată [...]

ați fost împiedicat în aceste bune intențiuni de o vreme vrăjmașe,

de care nu puteți fi făcut răspunzător, care este vă rog **specificul țărănesc**

al acțiunii d-voastră ? >

Dvs ați rămas datori înaintea de toate țării, conștiinței dvs, trecutului dvs, **printr-o atitudine echivocă**. Și este atât de adevărat că **nu v-ați depărtat cu mult de concepția liberală .**

Legea contra cametei

La 25 iunie 1929, **dr Lupu** a venit în Parlament cu un proiect de lege contra cametei, din inițiativă parlamentară , semnat și de 105 majoritari ai PNTJ.

Aastă lege a fost întâmpinată „ cu un refuz și un dispreț suveran” din partea dlui **Madgearu** , care adresându-se dr Lupu , îi spunea :

< ... desigur că este **un nou sistem și un nou act de demagogism** care îl încerci.

Sunt 14 veacuri de știință a economiei politice , care te desmint.

Nicăeri o lege a cametei , de comprimare a dobânzilor, **nu a dat rezultatele pe care dvs le întrevedeți, și cu siguranță nu va rezultat nici acum. >**

”Aceasta era o lege a **specificului țărănesc** , pe care o cereau vremurile de atunci, al cărei sens moral și social a găsit un ecou în sufletul dvs, când ați pus semnăturile sub acest proiect de lege. Și totuși, spunea d.Madgearu, ca Napoleon la piramide , știința noastră economică de 14 veacuri vă desminte și nu veți putea avea rezultatele dorite.

De multe ori omul este pedepsit pe unde a păcătuț :

un an mai târziu, d.Madgearu a fost nevoit să recunoască, constrâns, necesitatea poruncitoare a acestei legi.

Aceasta este partea gravă , că **v-ați lăsat constrânși, de evenimente pentru a realiza reforme cari erau absolut imperioase și necesare cu un moment mai devreme.”**

Acesta este justificativul și **aceasta ar fi trebuit să vă despartă de concepția liberală**, cari declară totdeauna că primesc reformele, că merg în pas vremea, dar **le realizează când sunt constrânși**, spre a înlătura inevitabilul.”

Conversiunea

Mai târziu, în timpul când a fost formulată legea conversiunii datoriilor agricole,

ați cultivat echivocul dvs, ca partid, direcția partidului ,

fiindcă **eu recunosc** că **au fost elemente admirabile, care au luptat cu noi, cei din stânga,**

tinerii noștri colegi, d.**Armand Călinescu** și d.**Ghelmegeanu** , de care nu am fost despărțiți ,

nici pragmatic, nici prin amănuntele întregii legi și întreaga ideologie ,

și cari au mers cot la cot , alături cu noi, care eram **considerați ca extremiști și ca bolșevici.**

Dar **direcțiunea partidului dvs a cultivat echivocul într-o formă mai echivocă**

decât a partidului liberal. Partidul liberal a declarat de atâtea ori,

că el concepe o conversiune cât de largă, dar care **să întărească creditul.**

Pentru noi, o conversiune largă și o conversiune care să întărească creditul

este o imposibilitate , fiindcă nu poate să existe o conexitate între asanare și credit.

Noi ne dăm seama că o lege de asanare care trebuie

să ducă până la dezastru și până la ruină creditul, nu este necesară.

Este, dacă vreți, **o tragedie , pe care suntem condamnați să o trăim.**

Țărăniști - liberali , în PNTJ

” Dvs . **sunteți într-o fuziune** – fiindcă nu e sudură, orice ați spune – **cu gruparea națională**

din Ardeal ; în această grupare din Ardeal , sunt elemente de stânga , foarte avansate,

și **sunt elemente de dreapta**, cari fac parte dintr-o asociațiune , **care nu diferă cu nimic de**

ideologia și cu tendința de interese , pe cari le reprezintă PNL,

și care au căutat să saboteze în față această lege de conversiunea datoriilor agricole.

D.Duca a avut dreptate când vă obiecta un fapt care va rămâne și care va fi judecat de istorie, **că la votul acestei legi, în afară de un domn din Ardeal, d.Voicu Nițescu, absolut nimeni nu a răspuns prezent la apel.**

Nu era vorba de o coincidență, care să vă dea posibilitatea să vă justificați absența, pentru că la începutul ședinței toată lumea era prezentă aici.

Dvs. ați avut de justificat situațiunile personale și politice în Ardeal.

Goiceanu / 16 dec.'32

▣ Restabilizarea – inflația limitată

Partea cea mai interesantă, însă, în această problemă a asanării datoriilor agricole, este **atitudinea inexplicabilă** pe care o aveți dvs față de cele două concepțiuni, față de cele două probleme, cu cari noi credem că se poate rezolva această problemă a asanării datoriilor de tot felul: chestiunea suspendării cuponului datoriei publice și chestiunea restabilizării printr-o inflație limitată.

Este curios că Virgil Madgearu, cu o sistemă provocatoare, care aparține temperamentului său, a căutat ca, într-o adunare a majoritarilor, să ne acuze că formula și concepțiunile noastre politice, sunt soluțiuni miraculoase, care nu au nici un temei științific; că noi reprezentăm pur și simplu o aventură politică; că nimic consistent nu este în această formulare de principii, atât în chestiunea cuponului, cât și în chestiunea restabilizării.

Dlor, poate că să fim în eroare; se poate ca examenul politic pe care l-am făcut să ne fi întunecat vederile noastre, și să vedem lucrurile numai într-o anumită latură.

El a încercat să se documenteze. A audiat o conferință a dlui **Gheorghe Tașcă**, eminent profesor universitar, la sala Dalles. El considera **inflația și restabilizarea o „nenorocire”, o „monstruoșitate”,** deoarece banul nostru este deja slăbit, și se poate crea un haos impresionant și indefinit.

Noi am avut o stabilizare, care nu și-a produs efectele, dar rezultate politice au fost.

Prin stabilizarea, **s-a urmărit ca dobânzile să scadă imediat.**

Cu toate acestea, printr-un fenomen curios, **ele au crescut!**

Valoarea mobilă și imobiliară **trebuia să crească.**

Totuși, ea, în mod mecanic, **a scăzut!**

Viața economică **trebuia să se normalize.**

Și totuși, am ajuns **la un haos absolut!**

Normalizarea vieții economice, producțiunea sporită, și balanța comercială ... **sunt un vis!**

Rezultatele imediate pe care le prevedeați ... **sunt o „fata morgana”**

Totuși, d.Tașcă ajunge la această concluzie curioasă:

Stabilizarea a reușit, cu toate că nu și-a produs efectele.

Ce fel de concluzii științifice sunt acestea? Facem teorie pentru teorie? O stabilizare care reușește, dar nu are efecte este o realitate politică? Și pentru această realitate politică să fim noi constrânși să suferim mizeria și sărăcia rușinoasă din Vechiul Testament?

< Dar iată ce spune altă autoritate, d.**Andrei Coteanu**:

A reușit stabilizarea, noi am avut noroc **în organizarea noastră socială**,

să putem rezista furtunei trasate de criza prețurilor din întreaga lume.

Noi am rezistat din **cauza compoziției noastre sociale**, pentru că **țăranul**,

care produce și vinde, **nu scoate valoarea muncii**. [-----]

Tot ce avem astăzi, tot ce mișcă, **instituții financiare**, Banca Națională,

bugetul statului, totul derivă de acolo; nu ar fi piatră pe piatră în organizația noastră

economică și financiară, dacă de trei ani de zile **țăranii aceștia, cari produc,**

fără să socotească valoarea muncii lor, nu ar fi vândut pe prețuri din ce în ce mai mici

și ar fi pretins, ca în America, să li se garanteze un minimum de viață,

ca preț al rentabilității muncii lor. >

Prin urmare, spune că tot ce există, ca civilizație, totul stă în dependența muncii țaranului, care este un element docil și nu prețuește valoarea muncii sale.

Kens arată că iluzia leului-aur este o ficțiune, care a costat scump America,

țară cu bogății imense ... nu a putut rezista acestei iluzii.

Noi ne vedem siliți să ne punem de adăpostul unui orgoliu parsonal , denaturând realitățile, atât de întristătoare ... să omorâm munca unui întreg popor, pentru a menține la suprafață o operație financiară care e un fiasco. (aplauze la PȚ)

Goiceanu / 16 dec.32

▣ Stat țărănesc-concluzie

[LD : Omul ăsta a mers destul de bine până aici. Chiar dacă nu a avut dreptate totdeauna.

La capitolul „critică” , a fost documentat, combativ, logic, la obiect.

Când , însă , a trebuit să-și explice propria doctrină, când a trebuit, în sfârșit, să spună ce este „Statul țărănesc” , a recurs iar la figuri de stil, a spus mai mult ce nu este, și a lăsat totul în ceață !]

Formula statului țărănesc este simplă , așa cum este viața țaranului însăși.

Așa trebuie să fie ea. **Nu este o formulă nouă.**

Nu este, mai cu seamă, **produsul unei elaborări sau a unei meditații** ,

așa cum spunea și d. Demostene Botez, ci ea **trebuie să fie o realitate organică.**

Această concepție a statului țărănesc, a fost formulată de marii gânditori ai poporului nostru.

Mihai Eminescu, în articolele politice, **a dat o formulare corectă.**

Nu este vorba, cum spunea d. Vaida Voevod, de o proclamație a gândirii economice a țărănimii.

Nu este vorba, cum pretinde Victor Iamandi, de un interes convenit acestei clase.

Este cu totul altceva. **Ca să gândiți și să realizați un stat țărănesc,**

trebuie să desființați suprastructura organică a statului liberal :

a statului liberal despot , tiran, polițist ; a statului liberal , poliție de gardă .

Trebuie un stat simplu, modest, un stat de coate-goale .

Așa l-au gândit câțiva din înaintașii noștri.

< Suntem țărani – spunea Eminescu – și țărănește trebuie să ne gospodărim. >

„ Este cea mai cuprinzătoare , cea mai perfectă dintre toate formulările cari sunt posibile asupra unui concepții de stat țărănesc.

„ Și atunci, **rostul nostru**, al celor care **trăim și credem țărănește**, este, prin esența unei structuri sufletești - **a unei generații** care să nu fie numai generație tânără,

trebuie să fie și generație țărănească

- **să înlăturăm structura statului vechi , despot și tiran,** pentru a așeza , chiar cu riscul de a considera că

ne întoarcem la vechea datină de simțire patriarhală.

Un stat simplu, patriarhal, de mici dimensiuni, statul de coate goale.

(**aplauze la PȚ !**) Dacă va fi în ziua de mâine, vom vedea.

„ Acesta este rostul nostru , este imperativul de astăzi și de mâine.

Statul țărănesc trebuie să fie, înainte de toate, **dăruire eroică.**

Trebuie să fie, dacă vreți, praștia lui David...

- **ACCuza :** Tot David ?

- **Goiceanu :**” Trebuie ca generația tânără să fie și o **generație nouă** .

Noi, dlor, care simțim pe trupul nostru și în sufletul nostru **formule noi de viață**,

cari provoacă în noi **o febră turbulentă**, cari provoacă **un dezechilibru sufletesc**,

noi care suntem **desprinși recent de rosturile noastre rurale**, noi avem această imperioasă

datorie, **să ne reîntoarcem îndărăt la ogor**, să ne întoarcem cu credință,

pentru a îndeplini acea misiune organică a pământului, care ne cheamă îndărăt la brazdă.

Dacă un stat ca Anglia nu poate să-și conceapă liniștea interioară, liniștea sufletească ,

decât în această concepție de a face din disperății orașelor , mici fermieri rurali,

cu atât mai mult , **într-o țară de plugari** , noi nu putem să trăim și să ne manifestăm,

decât **trăind și gospodărindu-ne țărănește**,

„ curată socoteală „ cum au conceput-o gânditorii trecutului.”

Noi ne-am făcut datoria, când, de ani de zile, de când începând cu **o grupare modestă** ,

dar cu o credință fermă, [...] **pe toate meleagurile**, pe toate **plaiurile**, din **sat în sat**, nu a fost **vale**,

nu a fost **coastă de munte** , în care să nu fi lansat și să nu fi formulat **această credință organică.**

Noi **Partidul Țărănesc**, ne simțim cu **datoria împlinită** și dacă un vânt vrăjmaș de primăvară

scutură petalele unei albăstrele, și dacă acea floare frumoasă ar fi căpătat ființă vie, ea parcă ar spune : despodobită de cea ce era frumos în mine , totuși dacă ar rămâne numai parfumul, pe care l-am împrumutat pământului , și rostul meu va fi împlinit ; **dacă în lumea aceasta politică** ar rămânea numai credința, numai hotărârea, numai elanul și bărbăția, pe care l-a dat omul de credință , care este **dr.Lupu**, alături de noi toți, și încă **rostrile noastre publice în țara noastră vor fi fost împlinite** „(**aplauze la PȚ**)
G.Ștefănescu - Goiceanu / 15-16 dec-'32

16.) **Gr.Iunian*** (**PȚ**) , **Cameră, 16 dec.'32**

(DAD, MO 19, 16 dec.'32 , p.402-410)

Notă * Declarația de la TG Jiu -desprinderea , 20 oct.'32

(Dinu Dumbravă, „Dimineața „ , 22oct.' 32, + foto Gr.Iunian)

În sala „Căldăraru” s-a deschis congresul organizației PNTȚ din Gorj.

Sala este arhiplină.La congres participă și delegați din alte județe .**Vezi la PȚ**

-D.Florescu (deputat de Hotin) arată **tendința excluderii din PNTȚ „ a tuturor valorilor exponențiale** „ , ca **C.Stere și dr.Lupu**. Astăzi se desface din partid și **Grigore Iunian** , pentru că a înțeles **păstrarea ideologiei partidului** .

”Urmărim **o nouă chemare a țărănimii** , chiar dacă pentru aceasta ar trebui să formăm un nou partid.” [-----]

-Grigore Iunian (primit cu ovații și aplauze îndelungate) : este cuprins de emoție pentru că se găsește la **o răspântie hotărâtoare a vieții sale politice**.

”N-am venit să cer nimic de la dvs., pentru că nu se apropie nici o alegere.

M-ați trimis **de 10 ori în parlament** , și **aș putea fi senator de drept**.

Nu vreau deci să credeți că aș vrea să vă linguesc.

De 12 ani m-am prezentat în fața dvs cu un program .

O mare frământare s-a petrecut în sufletul meu când am văzut că **trebuie să apăr acest program împotriva conducătorilor partidului cari s-au depărtat de la el** . [!!!]

Nu m-am simțit alături de foștii mei prieteni și am venit să mă explic în fața dvs, pentru ce am înțeles **să nu-mi reneg convingerile care au fost și ale partidului**.

Vreau să știu astăzi dacă eu sunt în greșală sau conducătorii partidului.

Dacă sunt eu, vă rog să-mi spuneți sincer acest lucru , și voi trage consecințele .

Și în trecut au fost neînțelegeri între mine și ceilalți conducători ai partidului.

Am căutat să mă înfrâng pe mine , pentru unitatea partidului.

De multe ori **am fost mâhnit de nepotrivirea de concepții din sânul partidului național-țărănesc**.[...]

Gr.Iunian / , '32

▣ **Dezacordurile esențiale**

Azi însă a venit o nepotrivire de vederi atât de mare și de profundă ,

încât mi se pare **o imposibilitate să mai rămân alături de ceilalți conducători**.

Atunci când a venit **legea pentru modificarea conversiunii** și când ,

pentru amânarea plății cuponului extern,

ni s-a pretins control străin în țara noastră ,

mi-am dat seama că , pe de o parte ,

se apără interesele bancare împotriva țărănimii ,

care n-are de unde să plătească ce i se cere , și că, pe de altă parte,

ne așteaptă cea mai mare umilintă pe care o poate suporta o țară . „

[**Vorbește despre scăderea veniturilor ; vorbește despre situația tragică a tezaurului ;**

despre cuponul extern ;]”Ce este mai necesar : **existența noastră sau plata cuponului ?**”

Gr.Iunian / 20 oct.'32 / retro'29 - 30

▣ Regența

Am cedat și în 1929, la complectarea Regenței , după moartea lui Buzdugan.
Nu a fost de acord cu președintele partidului .

Problema Restaurației

[LD : adu de la fișier Monarhie]

Gr.lunian / 20 oct.'32 retro'29

▣ Legea presei

Altă mahnire am avut atunci când **mi s-a cerut o lege a presei**, o lege de încătușare a opiniei publice ,

și când mi s-a spus că un membru al regenței cere această lege până în 5 zile.

Chiar dacă ar fi fost bun proiectul, tot nu-l aduceam ,

pentru că eu înțeleg alte raporturi între Coroană și popor, raporturi de dragoste, nu de amenințări .Forța partidului care cedează în fața amenințărilor , slăbește .

Demisia mea motivată , de atunci, **a fost împiedicată să ajungă la cunoștința opiniei publice**

.Aveam totuși posibilitatea să recurg la serviciile presei , și n-am făcut-o .

Gr.lunian / 20 oct.'32 / retro' 30

▣ Împrumut extern

În nov.1930, i s-a ascuns realitatea că se trata un împrumut cu Franța, de către ministrul de Finanțe.A aflat întâmplător , dintr-o discuție Manoilescu –Madgearu .

În zădar a încercat să-i convingă că un împrumut pentru consumație este înrobitor pentru contribuabili.**A plecat din guvern , ca să nu se spună că zădărnicește împrumutul.**

Gr.lunian /20 oct. '32

▣ Cramponarea de putere

" Am trecut peste toate acele frământări sufletești.**Azi mi se cere să renunț** la mai mult, la însăși **temeiul partidului nostru**, și trag consecințele .**Știu că au voit să-mi pregătească îndepărtarea și le-am luat-o înainte.**Eu n-am fost niciodată pentru cramponarea la putere și această cramponare în trecut a făcut atâta rău partidului.

Îmi spunea d.Maniu altădată , că e o necesitate ca Regele să ne cheme la guvern.

L-am întrebat cu ce program.Mi-a răspuns că să fie chemat , și în trei săptămâni dăm gata programul. **Am venit la guvern și în trei luni ne-am epuizat .**

Gr.lunian /20 oct. '32

▣ Revalorizarea leului

Soluții [-----]

Gr.lunian / 20 oct.'32

▣ PȚ –PNR – PNȚ

" **Am avut neînțelegeri** cu ceilalți conducători ai partidului.

Am cedat totdeauna fiindcă s-a făcut apel la **sentimentul de disciplină** .

Am cedat în 1929 , când exista o **deosebire între mine și președintele partidului.**[Maniu !]

S-a vorbit despre **raporturile dintre PȚ și PNR**, și că eu am fost **împotriva fuziunii** .

Este adevărat că **am fost „al doilea”** pentru fuziune , dar odată realizată.... **am fost fericit.**

Este adevărat că **între ramurile națională și cea țărănească** , au fost **deosebiri de vederi** .

Partidul țărănesc s-a înjghebat pe o **bază socială** , și cel național numai pe ideea ce-i poartă numele .**Partidul național nu făcea diferențieri politice** , pentru că în Ardeal alta era

preocuparea .**Partidul țărănesc făcea diferențierea de clasă.** Un fruntaș ardelean spunea :

dvs serviți clasa țărănească în primul rând, iar **noi naționali , fiecare clasă, tot în primul**

rând.Au fost nepotriviri de păreri și pe chestiunea conversiunii ,

pentru că ardelenii pretindeau că băncile din Ardeal apără interesele țărănimii ."

Gr.lunian / 20 oct.'32

▣ Un nou PNȚ ?

"Acum eu am venit în fața dvs să-mi spuneți unde e adevărul ?
Eu sunt gata să reiau alături de dvs. munca de la capăt , dacă vă simt alături de mine.
Cu ajutorul mănunchiului de oameni care mă înconjoară,
oameni netrecuți pe la cabinete de instrucție și pe la parchete ,
oameni care n-au transigeat , nici cu morală , nici cu principiile ,
cu rezimul opiniei publice drepte și cinstitute ,
vom reînchea ceea ce a fost altă dată partidul național țărănesc ,
forța vie a întregului popor , apărarea demnității acestui popor ."
(**aplauze, ovații nesfârșite**)

După amiază, la ora 4, s-a întrunit comitetul județean , care a semnat o **Moțiune – Apel nominal, adoptând p.d.v. al d-lui Lunian** , înțelegând să-l urmeze necondiționat în atitudinea ce întreprinde.

Gr.Lunian (PȚR) discurs la Mesaj, 16 dec.'32

(DAD, MO 20, p. 425- 437) **Vezi pe larg la fișier PȚR**

[LD : **vezi xerox integral** .Afară de ironie și ironie ... Gr.Lunian nu s-ar zice că este „ în formă „ Reproduce pasaje întregi din Mesaj și Răspuns...apoi se îndoiește, se miră, ironizează ... de parcă , odată ieșit din PNȚ, nu-i mai revine nici o răspundere !

Chiar dacă are dreptate... în unele chestiuni... mie nu-mi place .

Câteva aprecieri interesante privind filonul conservator din PNȚ

Lunian / 16 dec.'32

▣ Răspunsul la Mesajul Regal

[.....]

▣ Echivocurile lui Maniu

▣ Răspunderile lui Maniu

Onoratul dl președinte al guvernului, pe când era un simplu particular, un membru al unui mare partid, **credea în ambele căi. Nu este o glumă .**

D-sa spunea : < sunt două căi pe care trebuie să mergem : ajutorul străin sau prin propriile noastre mijloace , În orice caz, un principiu trebuie să domine :națiunea trebuie să trăiască .>

[-----]

Această nesiguranță în atitudine era îngăduită pe când d.președinte al Consiliului era un simplu particular , retras la Bădăcin . Dar împrejurările sunt mai tari decât voința omului ; **a fost silit să iasă de acolo , ca să ia conducerea partidului**, deci un început de răspundere , **leader al majorității** asigurând guvernului concursul acestei majorități , un început de răspundere , deci a trebuit un început de precizare .

Dar împrejurările au fost și mai tari și **au silit președintele partidului să ia președinție guvernului** Acum răspunderile se pun în mod absolut, categoric , precis.

Ca să guvernezi îți trebuie un program și o echipă.

Programul, evident, că nu avea pentru ce să-l alcătuiască d.Maniu ,

câtă vreme nu avea nici o răspundere în viața publică .

Totuși, un program îi trebuia.În 24 de ore trebuia să fie alcătuit.

Dacă avea un program, își alcătua o echipă potrivită programului.

Fiindcă nu a avut programul, a trebuit să ia întâi echipa și, luând echipa, a trebuit să ia și programul echipei.(**ilaritate la opoziție**)

Gr.Lunian / 16 dec.'32

▣ Coroana , Regele Carol

Ar dori ca această declarație de devotament să constituie „ un legământ” , care să împiedice unele „manifestări bolnăvicioase”

„ Aș dori să constituie o recunoaștere din partea dvs. , a tuturor, și un legământ pentru viitor ,

că una din bazele cele mai însemnate ale vieții noastre publice o constituie prestigiul neștirbit al Coroanei .(aplauze , strigăte de bravo)

Și aș dori , dlor , să pot să fiu sigur că , în viitor , cel puțin , sub nici un fel de pretext , nu se vor duce acțiuni care să tindă la slăbirea acestui prestigiu.”[.....]

Gr.Iunian / 16 dec.'32

▣ Armata .

[-----]

▣ Politica externă

[-----]

▣ Reforma electorală

Este f. bucuros că se dau asigurări că se va veni cu o reformă electorală. Ar dori să se transforme în realitate.

Este de acord cu guvernul ca pe viitor să fie suprimată prima electorală , deoarece înscrierea și menținerea ei , a dus la falsificarea vieții noastre politice. Abolirea primei va da posibilitatea partidelor să reprezinte forța lor corespunzătoare în parlament.

Iunian

▣ Legislație

[-----]

▣ Economie, finanțe

[-----]

▣ Agricultura

[-----]

▣ Ajutorul Genevei

Guvernul trecut se angajase serios și sincer pe calea Genevei. Dar guvernul actual ? [.....]

Onoratul dl președinte al guvernului, pe când era un simplu particular, un membru al unui mare partid, **credea în ambele căi. Nu este o glumă .**

D-sa spunea : < sunt două căi pe care trebuie să mergem : ajutorul străin sau prin propriile noastre mijloace , În orice caz, un principiu trebuie să domine :națiunea trebuie să trăiască .>

[-----]

Cum în **echipa de guvernare găsim pe d.Madgearu și pe d.Lugojanu** și [.....] pe

d.Mironescu ca vicepreședinte de Consiliu, din momentul acela **programul guvernului a devenit lămurit : Geneva.**

[-----]

Avea un scop urmărit ! Pierdusem mult în realizarea acestui scop! Mijloacele noastre proprii nu mai erau suficiente ! Lipsea o nimica toată : experți plătiți ! (**ilaritate**)

Și atunci , dlor , soluția era foarte simplă: găsim undeva experți calificați, câștigăm timpul pierdut și și realizăm scopul urmărit . (**mare ilaritate**)

Iată dlor , de ce mergem la Geneva ! (**mare ilaritate**)

[-----]

Gr.Iunian / 16 dec.'32

▣ Cuponul extern

Dar Geneva ne mai făgăduiește ceva : **sprijin pentru reducerea cuponului datoriei publice.**

Pe vremuri, în problema aceasta a suspendării cuponului , **a fost recomandată o soluție .**

Soluția a căpătat cu timpul **aderenți** ; și spre marea mulțumire a neofitului, aderenții îi găsim cu toții ,înșirați pe banca ministerială,

cu succes crescând în manifestarea acestei adevărate uniuni. (mare ilaritate)

[LD : dă o serie de date, de socoteli, și lumea râde, râde, ...]

Concursul Genevei .Raportul Rist

Prin urmare , dlor, **este bine că împrumuturi nu ni se mai dau .**

Din partea Genevei avem doar **sfaturi**. Și ne mai dă și **experți pe lângă** unele din cele mai importante **ministere** .Și ne mai cere : **echilibrarea bugetului, menținerea stabilizării, respectarea obligațiilor contractuale.** [LD : le ia pe rând și arată carențele]

[-----]

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Conversiunea.**

Ce dă guvernul debitorilor și țării care așteaptă înfrigurată ?

Moratoriul, suspendarea executării.

În chipul acesta sunt împăcate toate interesele, soluțiile nu vatămă definitiv încă pe nimeni, fiecare are dreptul să aștepte ... soluția definitivă.

[-----]

lunian / 16 dec.'32

Soluția Conversiunii : restabilizarea

O soluție trebuie găsită.

[-----]

3.Rămâne o singură cale : **restabilizarea sau fixarea unei noi valori a leului , în raport cu acoperirea metalică. Soluția aceasta este dreaptă ? Fără îndoială ! El a analizat-o în trecut , și nu va reveni .**

[-----]

Ce trebuie să primeze ? **Guvernul și experții**, susțin că trebuie să primeze interesul internațional. **Eu îmi permit să spun că trebuie să primeze interesul național**

(**aplauze PȚ-Lupu, LANC, Garda de Fier, și alte bănci ale opoziției**)

Cu riscul chiar ca acest interes să nu coincidă cu interesul internațional ,

noi trebuie să rămânem aici serioși apărători ai intereselor naționale .

(**aplauze PȚ-Lupu, LANC, Garda de Fier, și alte bănci ale opoziției**)

[-----]

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Efectele pozitive ale restabilizării**

[-----]

lunian / 16 dec.'32, retro ,1918

▣ **Programul PȚ**

▣ **Realitatea guvernării**

Îmi amintesc că,pe vremea când s-a constituit Partidul Național Țărănesc, în programul partidului , dăruit la 20 noiembrie 1918, poporului, aveam o altă concepție.

Atunci arătam că Partidul Țărănesc s-a născut din nevoia organizării politice a masselor țărănești ca să pună capăt stăpânirii despotice și gospodăririi ruinătoare a României vechi.

Și am ajuns astăzi într-o gospodărie mai ruinătoare decât a văzut vreodată țara.

Spuneam atunci : < în ceasul în care **lumea veche** ,

întocmită pe **uzurparea drepturilor mulțimii**

și sprijinită pe **exploatarea hrăpăreață** a muncii celor mulți

se năruie ca să lase locul unei lumi noi,

întemeiată pe **dreptul de întâietate al muncii** ,asupra **avuției**

și pe **dreptul mulțimilor muncitoare , să hotărască asupra cârmuirilor,**

Partidul Țărănesc cheamă **țărănimea și muncitorimea română**

ca să se organizeze petru **a dobândi partea de putere în stat**

cuvenită numărului , rostului și însemnătății ei .>

Clasele muncitoare au răspuns apelului nostru , au venit și s-au organizat pentru a dobândi partea lor de putere în stat.

Și asistă acum la o îndărătnică politică care tinde , dimpotrivă, ca să sprijine exploatarea hrăpăreață a muncii celor mulți.

"Și atunci , se întreabă lumea buimăcită : bine, ne-ați făgăduit că se năruie lumea aceasta veche ; ne-ați făgăduit că prin organizarea aceasta , în cadrul unui nou partid, se naște o lume nouă ; și vedem că rezultatul acestei noi organizări, nu sunt deloc deosebite de cele pe care le practică lumea veche, pentru năruirea căreia am venit și am luptat în rândurile acestui partid."

lunian / 16 dec.'32, retro 1926

▣ Fuziunea PȚ – PNR.

▣ Îndepărtarea PNȚ de la rosturile inițiale .

" Și are dreptate această întreagă muncitorime și țărănime , organizată în cadrele PNȚ să caute să vadă unde este **sorgintea acestei îndepărtări**

de la rosturile inițiale ale partidului , așa cum a fost el încheșat, "

Să-mi dați voie, pe acei nedumeriți, să-i ajut la lămurirea aceluia punct.

Izvorul acestei abateri de la scopul inițial al rosturilor partidului nostru, care luptă pentru năruirea lumii vechi și clădirea lumii noi,

a stat în **condițiile în care s-a făcut fuziunea Partidului Național-Țărănesc.**

Cu titlu de document , el a adus **declarația lui Iuliu Maniu privind fuziunea.**

La 27 sept.1926, Maniu scria unui bun prieten [**Mihai Cantacuzino**]

,pentru a-l pune la curent cu fuziunea .

După ce afirma că delegația partidului , la 26 sept. , sub presiunea împrejurărilor, a trebuit să hotărască fuziunea, arată acele împrejurări.

Iată aceste lămuriri:

< Condițiile fuziunii sunt aceleași pe care le-am stabilit în 1924,

cu prețiosul dvs concurs, cu ameliorări importante în favoarea noastră ,

atât în ce privește **programul de guvernământ,**

cât și în ce privește **organizația partidului.>**

Iată, dlor , prin urmare , **compromisul scopurilor inițiale ale PNȚ.**

Fuziunea nu a putut să fie făcută

decât cu importante ameliorări în favoarea partidului Național .

Vă rog să nu uitați că **PNR cuprindea** , pe lângă **elementele din Ardeal,**

care aveau o politică a lor definită, **elemente din Vechiul Regat** ,

care erau **rămășițe ale lumii vechi,**

petru năruirea cărora ne organizasem noi în partidul Vechiului Regat,

aveau cuvântul preponderant [...] de **nuanță conservatoare.**

În scrisoarea amintită , **Maniu** spunea :

< în special am ținut să fie situația **prietenilor noștri importanți** din Vechiul Regat

asigurată și, de la început, **scutită de șicanele la care au fost expuși**

cu ocazia ultimelor alegeri.

[...]asupra **programului de guvernământ** pregătit cu d.Mihalache ,

în baza celor discutate la timpul său cu dvs,

acceptându-se exact concepțiunile făcute de dvs ,

a fost primit de delegația noastră permanentă unanim, în baza raportului făcut

de o comisie specială , prin grija dlui **Lucasievici** , comisie la care au luat parte ,

d.**Argetoianu, d.Mironescu, d.Antonescu și d.Dobrescu.** >

Prin urmare , **s-au făcut schimbări importante asupra programului Partidului Țărănesc** ,

care chemase clasele muncitoare împotriva tendințelor hrăpărețe ale claselor capitaliste ! Cu

aceste compromisuri, luându-se alte importante concesiuni,

luându-se exact programul care a fost **alcătuit de d.Argetoianu, Mironescu,**

Antonescu și Dem,Dobrescu.

Nu mă mir de aceea dlor, că **partidul întreg se grupează astăzi în jurul concepției dlui Argetoianu**, care este cel puțin sincer : deși era în **Partidul Național**, a adus și concepția pe care o avea pe **când era în Partidul Conservator, a apărut-o cu strășnicie, și a continuat s-o apere și în sânul Partidului Național Țărănesc.**

În ce privește **motivul pentru care PNR a fuzionat cu PT**, el se datora **dorinței PNR de a se alia cu un partid important , indiferent care, pentru a putea ajunge la guvernare.**
De aceea s-a făcut fuziunea cu PT.

Maniu continua :

Dându-și seama că Partidul d-lui Averescu era atât de slab, iar guvernul său atât de compromis și total aservit de PNL ; ținând seama că PNL nicidecum nu se arăta aplicat ... cu metodele sale detestabile

< **n-a rămas altceva decât fuziunea cu țărăniștii.**>

Prin urmare, din moment ce nu se găsea nici un alt partid politic cu care să se alieze , pentru ca să dobândească mai degrabă puterea , ca să tempereze starea de spirit din partid ...

-Gh.Tătărescu : Cine este autorul scrisorii ?

-Iunian ; Dl Iuliu Maniu, am spus.

-Tătărescu ; Către cine este ?

-Iunian ; Către Mihai Cantacuzino.

Prin urmare , **avem izvorul acestei depărtări de** la rosturile inițiale ale partidului nostru, **în acest compromis** care se consemna încă de la 1926, prin importantele concesiuni , cu importantele ameliorări aduse **în favoarea ramurii conservatoare**, apărătoarea categoriilor acelor pe care noi, în programul otcroiat , dat la 1918, le declaram cu tendințe hrăpărețe.

Avem secretul acestei îndepărtări de la program.

În această recunoaștere a **concesiunilor de ordin principial care s-au făcut la 1926**, de către PT, pe care **PNR le-a reclamat ca o condiție a fuziunii** pe care o consemna , **nu dintr-o completă identitate de concepțiuni**, și dintr-o înțelegere a soluțiilor care trebuiau date pentru apărarea claselor producătoare , **ci dintr-un motiv de oportunitate** , pentru că puterile de rezistență erau sleite , pentru că ele nu mai îngăduiau întârzierea unirii cu un alt partid, și, sub presiunea împrejurărilor, pentru că **alt partid nu mai era disponibil.** »

Iunian / 16 dec.'32

▣ **Conducerea PNT, la fuziune**

» **Ameliorările** » au fost făcute și **asupra conducerii partidului**

– încă o rezistență **pentru devierea partidului** de la drumul pe care și-l tăiasse -

ca la votarea fuziunii să nu se poată împotrivi elementelor conservatoare .

» N-am putut realiza această solidaritate [**a țărăniștilor**] , contra tendințelor mereu măturisite .

Am încercat personal , în sânul partidului, în mod repetat.

Nu știu dacă dintr-o insuficientă înțelegere a împrejurărilor [...] sau dintr-o insuficientă energie în rezistența care trebuia să se manifeste , dar un fapt este de netăgăduit :

că de către **cei care erau obligați ca în sânul noii organizații**

să apere punctele care au constituit baza închegării noastre la 1919 ,

nu s-a pus străduința necesară pentru apărarea acestor puncte. »

Iunian / 16 dec32

▣ **Revenirea la crezul P-Ț.**

Și atunci ne găsim astăzi în această situațiune , că **vedem PNT** ,

cuprinzând întemeietorii Partidului Țărănesc , de pe vremuri,

uitând legămintele pe care le-au luat față de acei cu care erau chemați

să asigure organizarea **acestui nou și puternic partid,**

și luând, alături de cei care au făcut concesiuni, apărarea unei clase restrânse,

a categoriei deținătorilor de capital, în paguba tuturor categoriilor producătoare și în paguba economiei generale a acestei țări.

Ei bine, dlor, **o asemenea politică n-o putem urmări.**

Rămânând credincioși scopurilor pe care le-am întrezărit în clipa încheierii , rămânând credincioși **programului** pe temeiul căruia noi am cerut **solidarizarea claselor muncitoare** , în **cadrul partidului nostru** și întrucât Mesajul nu face decât să apere această politică economică și financiară, determinate de interesele unei clase restrânse, împotriva căror pretenții nedrepte s-a întemeiat Partidul Țărănesc pe vremuri, declarăm că **nu putem să votăm Adresa de Răspuns la Mesaj.** (**aplauze pe băncile PT**)
Gr.Iunian / 16 dec.'32

17.) Eug.Titeanu (PNL) , discurs la mesaj, 16 dec.'32

(DAD, MO 20, 16 dec.'32 - fișă) **Vezi pe larg la fișier PNL-1**
[LD : xerox incomplet .Vezi și completează cu fișele de mână .

Se simte pana de gazetar polemist a lui Titeanu.Dar , în ceea ce spune, are dreptate.
Surprinde cel mai exact și mai plastic mentalitatea obstrucționistă a politicianilor ardeleni, izvorâtă din politicile practicate fașă de Viena și Budapesta]

▣ Situația din PNȚ

După discursul atît de caustic și cu o dialectică atît de strînsă a dlui **Iunian**, după destăinuirile atît de impresionante asupra aceea ce a fost **fuziunea național-țărănistă**, după documentul pînă astăzi necunoscut : **scrisoarea d-lui Maniu**, după întreaga sa atitudine la tribună, **am înțeles** ce înseamnă următoarele rînduri din Răspunsul la Mesajul Tronului <**Să ne strîngem rîndurile și să ne încordăm toate puterile .>** (**aplauze la PNL-1 și PT**)
Titeanu /

▣ Mesajul Tronului

▣ Răspunsul la Mesaj

„ Între Mesajul Tronului și Răspunsul la Mesaj, ori care cititor atent va stabili în primul rînd o **distincțiune de ordin literar** , o distincțiune care se impune nu numai fiindcă „stilul este omul„ , dar pentru că **trădează doi autori**.

Mesajul este atît de vast, atît de complex, încât d.Tătărescu a putut să-l compare cu o tablă de materii al unui tratat de economie politică. **Mesajul** acesta este mai mult o listă cu subiecte de teze de la Academia Comercială , pe de altă parte, **Răspunsul la Mesaj** trădează un avânt literar atît de liric, încât fraze ca aceasta <gînd de înflorire și prosperitate a nației Române> aproape că amintește de versul < viitor de aur, țara noastră are.>

Titeanu / 16 dec.'32

▣ PNȚ în primul deceniu.

„ În primul rînd, trebuie să constatăm că **țara aceasta se zbate** , cum este și firesc, de la Unire încoace, **în anormal**. S-au pus atâtea **probleme fundamentale**, de ordin **economic**, de ordin **social** și de ordin **național**, s-a pus problema **fuziunii sufletești** și problema **sudurii organice** a acestei țări, încât este firesc ca perioada primă , de la Unire pînă astăzi, **să fie o perioadă de viață politică anormală**.

Rămîne însă de văzut **dacă PNȚ a contribuit cu ceva la normalizarea vieții acestei țări**.

„ Nu voi reaminti politica dvs în ultimii 10 ani ; nu voi reaminti **politica de agitație** pe care ați făcut-o ; nu voi reaminti vechiul **principiu al luptei de clasă** ; nu voi reaminti politica dvs **regionalistă**. Sunt lucruri care s-au judecat de atâtea ori ; sunt lucruri asupra cărora opinia publică s-a pronunțat de atîtea ori verdictul.

„**Retragerea în munți**”

„ În actualitate, însă, mi-ar fi greu să nu subliniez măcar o **reminiscentă** din ceea ce constituia **politica dvs de agitație** de pe vremuri ,

o reminiscentă care a rămas și astăzi **la baza acțiunii dvs. de partid** .

Este vorba de ceea ce aș putea numi „ **politica retragerii în munți.**”

Nu este situație politică încordată, nu este situație politică care să vă nemulțumească, fără să nu asistăm la acest **spectacol al retragerii în munți**.

Este vorba , în primul rând, de **frunțașii dvs ardeleni**. Dacă s-ar supăra , de pildă, simpaticul părinte Mann, nu am avea nimic de zis ; dar tocmai pentru stima pe care o purtăm foștilor mari luptători ai românismului din Ardeal, pentru figura unui **Iuliu Maniu** ,

pentru figura unui **Vaida-Voevod**, ne întrebăm **dacă este un sistem de normalizare în viața acestei țări** , ca la prima încordare politică , **să se rupă orice legătură cu Bucureștiul** ,

ca atunci când d.Maniu vine aici, să plece d.Vaida ,

și ca atunci când nu-i Bădăcinul , să fie Valea Seacă . „ (apluze la PNL)

Este o **metodă** care rezumă mai mult o mentalitate , o **mentalitate care merge împotriva principiilor de sudură organică a acestui stat**. Se poate ca Bădăcinul să nu fie Valea Seacă , se poate ca latitudinea sau longitudinea geografică să fie alta, dar mă întreb , dacă sensul politic nu rămâne unul și același .

- **Voce PNT** : dl Vaida este în București !

- **Titeanu** : **Dar nu a venit aici** și , fără să fiu profet, m-aș hazarda să spun că **nici nu va veni** .

Și atunci, dlor deputați, când aceasta este metoda, când **retragerea în munți și ruperea cu Bucureștiul domină întreaga viașă a partidului**, sau, mai exact , **viața internă a branșei dvs ardeleni** ,este poate momentul să subliniem o atitudine , și, mai ales, să vă amintesc un adevăr :

India este ceva mai departe decât această Țară Românească.

Cu toate acestea, India nu a suportat decât un singur Mahatma Gandhi. **Dvs faceți inflație** și aproape anual vreți să furnizați vieții noastre politice câte un Mahatma Gandhi autohton.

Aceste retrageri în munți s-au făcut cu regizorat , pentru a da importanță gestului :

ieri erau **scrisorile de demisie** de la șefia partidului, erau scrisorile adresate secretarului general, dlui Madgearu, erau scrisorile adresate președintelui Camerei ;

Astăzi avem **inaugurări simbolice de busturi**. [.....]

Dvs , cu această **metodă de fluturare a unor semne de întrebare** ,

a unor **simboluri enigmatice peste Ardeal**,

creați în organismul acesta românesc **o permanentă stare febrilă**, care nu este de natură să întărească unitatea sufletească și unitatea organică , care nu este de natură să grăbească procesul de sudură românească „ (apluze la PNL)

Titeanu / 16 dec.'32

▣ Joaca de-a constituționalismul

Ordinea constituțională este amenințată când onorabilul domn Maniu dădea interview-uri în stil extrem de literar, despre soarta strugurilor și cu preocupări viticole, în ce privește recolta d-sale la Bădăcin ? **Ordinea constituțională este însă salvată** când d-sa lua loc

pe această bancă ! Ordinea constituțională este **grav amenințată** atunci când d.Vaida-Voevod este ministru de externe, dar ordinea constituțională **este salvată** atunci când un funcționar superior insurect răstoarnă pe ministrul de externe și îl trimite la Valea Seacă.

Ordinea constituțională este **grav amenințată** când d.Gafencu este secretar de stat la Ministerul de externe, dar ordinea constituțională **este desigur salvată** când d-sa se reîntoarce ca simplu redactor și polemist la cotidianul „Argus”, Alte deosebiri ne-ar fi greu să deslușim .

Deunăzi , în „Dreptatea” se sărbătorea înființarea a ceea ce eu, pe vremuri, într-o campanie de presă , am numit „ **Ceka din strada Dionisie Lupu**” [lipsă xerox]

Eug.Titeanu / 16 dec.'32

▣ Statul țărănesc

[**Atacă formula de "stat țărănesc "** lansată de broșura lui Ernest Ene și de "cuvântarea lui Demostene Botez]

Este vechea dvs **"formulă de agitație"** , reluarea **"luptei de clasă "** , concepția dvs "complet greșită " ;

Din această formulare , derivă "sectarismul" , "fanatismul" , împotriva orașelor și a industriei , care , în concepția PNȚ < este sinteza posibilităților burgheze > < Război industriei ! > - asta vă caracterizează .

Ori industria este necesară atât pentru progresul agriculturii , pentru apărarea națională , pentru a înghiți surplusul brațelor de muncă , pentru reabilitarea finanțelor .

Cu ce s-a soldat războiul PNȚ contra industriei ? :

Cu acele comenzi în străinătate (peste 10 miliarde !)

care au paralizat industria națională ! Cu șomajul endemic !

"Astfel , de dragul unei "formule literare" , a unei "farse demagogice" ,

PNȚ a înfăptuit o greșeală condamnată "

"Doctrinile , oricât de frumoase , nu pot avea decât valoarea oamenilor pe care le reprezintă."

Virgil Madgearu ? - secretarul general al PNȚ , "dictatorul " dvs economic ,

"autorul " dezastrului financiar , probează lipsa lui de perspicacitate "

Eug.Titeanu / 16 dec.'32

18.) **Lotar Rădăceanu (PSD) , discurs la mesaj , 17 dec.'32**

(DAD, MO 21, șed. din 17 dec.'32, fișă de mână)

▣ Criza capitalistă

▣ Biruința socialismului

Analizând R.la Mesaj al PNȚ , are neîncredere în optimismul și promisiunile PNȚ , privind menținerea și refacerea societății capitaliste . [.....]

Guvernul PNȚ nu este "capitalist" , din p.d.v.economic , dar este capitalist din p.d.v. al concepțiilor [.....]

[LD : atenție ! era exact pe dos !]

Refacerea capitalismului !? Prosperitatea lui ?! Pe ce se bazează această nădejde ?!

PSD este contra acestui p.d.v. Promisiuni care nu se bazează pe nimic.

Lumea socialistă se va clădi , mai întâi , în țările înaintate capitaliste :

"biruința socialismului în Apusul înaintat "

[Este întrerupt de **Argetoianu, Inculeț, Lupu, M.Stelescu** pe problema perspectivelor socialismului]

-M.Stelescu (G de F) : Toți PSD gândesc la fel ? ! Uzum , înainte de alegeri , a solicitat să candideze pe listele Gărzii de Fier !

- **Rădăceanu** : Infirmă. Condamnă acțiunile vandaliste ale Gărzii

Rădăceanu / 17 dec.'32

▣ Problema agrară -țărănească

Mesajul este foarte vag în problema agrară.

Noi , fiind o țară de "mici țărani" , modul de exploatare a pământului este în contradicție cu condițiile economice contemporane.

Producție mare nu se poate face decât pe suprafețe mari .

Dar nici colectivizare , ca în Rusia , nu este potrivit .

[LD : nu spune care ar trebui să fie acea " altă cale "]

Rădăceanu / 17 dec.'32

▣ Politica externă

/ Împotriva "controlorilor străini" , dar nu cum spune Cuza , că sunt evrei , ci pentru că sunt "capitliști internaționali" "Expertii" vin să vegheze asupra intereselor capitalului .

/ În problema Basarabiei - poziție patriotică.

/ Pentru pact cu Rusia . **Vezi fișier Politică externă**

▣ Regimul politic

▣ "Stânga" - "Dreapta "

Se bucură că pe banca ministerială este " sociologul revoluției de odinioară " -
Petre Andrei, reprezentantul politicii de "stânga" din PNȚ.

-Petre Andrei : " Altceva este să discuți teoreticește

altceva să predici revoluția propriuzisă.

Noi, aproape de Rusia, nu avem date precise și

nici convingerea că ne putem îndrepta spre lumea aceea nouă. [Este întrerupt]

Ce doriți dvs să spun ? Că sunt bolșevic ? "

-Rădăceanu : PSD este gruparea " cea mai de stânga " în Parlamentul românesc.

Se face abuz de acest cuvânt ! Se vorbește de o "stângă " în PNL , în PNT și alte partide.

Nu o "stângă " în cadrul vederilor și programelor, ci o "stângă " în cadrul vieții politice
complexe. Unii spun : sunt socialist, dar În PNL !

sau sunt comunist ... dar în cutare partid.

-I. Inculeț : În sistemul partidelor socialiste , dvs sunteți " de dreapta " , nu de "stânga"

-Rădăceanu : Din nefericire, Camera aceasta nu reprezintă sistemul socialist.

De ce se stăruie asupra "politicii de stânga" ,

de oameni care nu vor să ia asupra lor **"atitudini de stânga" ?**

Este nevoie de unirea tuturor acelor care înțeleg că "un nou sistem trebuie creat " ,

că statul capitalist nu mai poate trăi ; că statul țărănesc este o iluzie ;

și singura soluție este "statul muncitoresc -țărănesc" ,

bazat pe unirea muncitorilor și țăranilor , contra capitaliștilor,

" pentru înfăptuirea socialismului , în democrație și libertate "

Rădăceanu / 17 dec.'32

19.) I.Z.Codreanu (G de F) , la mesaj, 18 dec.'32

// ideologia G de F // stânga –dreapta // monarhism /

(DAD, MO 22, 18 dec.'32, rezumat fișier.) **Vezi la fișiere Doctrine , Carol II**

După ce face o digresiune antisemită pe marginea discursului lui Weissman ;

după ce îl atacă pe Lot.Rădăceanu ca reprezentând curentul de " stânga " ,

este întrebat dacă G arda de fier este la " extrema dreapta " sau ... la "extrema stânga"

IZCodreanu :

Dacă cumva , la dreapta (ca idee politică) este :

/ Credința în Hristos și Dumnezeu ;

/ apărarea altarelor noastze de închinare ;

/ iubirea țărâniei patriei,

/ ideea de apărare a Neamului Românesc din p.d.v. etnic ;

/ ideea monarhică ;

/ gândul de jertfă pentru adevăr, dreptate , idealism...

"atunci ne declarăm nu numai de dreapta , ci de extremă dreapta "

Dar dacă , la această "dreapta " s-ar strecura :

/ ideea de oprimare și nedreptate a masselor ,

/ ideea cămătăriei bancare ,

"atunci nu va exista nici o extremă stânga mai înverșunată ca noi "

Dacă , însă, "stânga" înseamnă :

/ internaționalism ;

/ dezinteresare pentru apărarea țărâniei patriei ;

/ surparea ideii de Dumnezeu ;

/ "Materialism brut " ;

"Suntem dușmani hotărâți ai [acestei stângi](#) " .

Dacă "stânga " are :

/ tendința de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare ;

" atunci nimeni nu ne întrece în situarea la [stânga](#) "

Concluzie :

"Nu suntem nici "de stânga" , nici " de dreapta" ,

ci reprezentăm râul de viață al Neamului Românesc "

**" Înțelege dictatura , o acceptă , în numele intereselor etnice ale poporului român ,
nu în slujba unei minorități ."**

IZCodreanu / 18 dec.'32

▣ Monarhia

/ **Garda de Fier** nu este " monarhistă " , ci "**singura monarhistă** " .

"Nu putem înțelege existența poporului român fără monarhie " **Vezi [fișier Monarhie](#)**

/ Credință față de dinastie, față de Carol

/ Garda nu s-a prezentat în audiență la rege ; o va face când va considera că-l va fi de folos .

IZCodreanu / 18 dec.'32

▣ Politica externă

/ Pacea nu poate fi apărată decât **pregătindu-te de război**.De aceea cere **întărirea armatei** .

/ Sistarea plății cuponului extern ;

/ distrugerea cartelurilor hrăpărețe ;

I.Z.Codreanu / 18 dec.'32

20.) **Partidele minorităților naționale : maghiari, germani, ucraineni, evrei etc .**

20 a)

21.) **Ed.Mirto (PNT) discurs -concluzie , Cameră, 19 dec.'32**

(DAD, MO 23, șed. din 19 dec.'32, p 529- 535)

Mirto / 19 dec.'32

▣ Discuțiile la Mesaj

[-----]

Recunoscând că asupra a 3 puncte a fost o înțelegere desăvârșită - Regele, politica externă, armata - constată că pe celelate probleme „ nu a mai rezultat , din cuvântările ținute - înțelegere între reprezentanții partidelor politice și Adresa de răspuns la Mesaj.”

Grupează criticile în **2 categorii : obiecțiuni cu caracter politic ,**

care nu priveau de loc programul de lucru al guvernului, prevăzut în Mesaj și Răspuns ,
care **depășeau chiar limita obișnuită la o discuție la Mesaj ;**

critici asupra programului anunțat la mesaj.

Este adevărat că la dezbaterile la mesaj, fiecare poate să dezvolte punctul său de vedere ,
cadru politic, ideologia, programul... dar nu să discute chestiuni interne de partid.

" Ați depășit ceea ce era obișnuit la o discuție la mesaj ,,

Mirto / 19 dec.'32

▣ Consens parlamentar.

▣ Monarhia

[-----]

Mirto / 19 dec.'32

▣ Consens parlamentar.

▣ Politică externă

[LD : formal , stereotip , ca și când nu s-at fi discutat atât !

Cât privește consensul ! ... ce să mai credem ?]

Am luat act cu plăcere că și în ce privește directivele privitoare la politica externă , există același perfect acord, între toate partidele politice. [LD : ?!]

[-----]

Mirto / 19 dec'32, retro'31

▣ Rotativa guvernamentală.

▣ Guvern Iorga / Vaida Vezi pe larg la fișier PNȚ

[LD : această dispută continuă de ani de zile , în parlamentul românesc. Ea nu se mai termină !

După cum continuă disputa PNL-PNȚ pentru succesiune. Ea nu se mai termină !

Este una din principalele cauze ale scăderii autorității partidelor , în ochii opiniei publice .

Este cauza principală care a îngăduit lui Carol să le folosească după bunul plac, unul contra altuia : Grav este că partidele politice s-au pretat , s-au lăsat seduse, de acest „ joc”]

[-----]

Mirto / 19 dec.'32

▣ Guvernul de alegeri Vaida .

▣ Alegeri, prima , legea. Vezi pe larg la fișier PNȚ

[-----]

Mirto / 19 dec.'32

▣ Instabilitatea parlamentară

▣ Instabilitate politică Vezi pe larg la fișier PNȚ

”Este în țara aceasta un permanent neastâmpăr politic, foarte dăunător ei.”

Iată câteva cifre care pun pe gânduri : „De la înființarea votului universal și până astăzi,

în 13 ani, normal ar fi trebuit să avem 3 alegeri ; am avut 8 !

Opt Parlamente care ar fi trebuit să dureze 32 de ani, ; au durat 13 !

Și nu uitați că, din aceste 8 Parlamente, unul a durat 4 ani și o zi, ceea ce înseamnă că rămân pentru 7 Parlamente , 9 ani : anul și Parlamentul !

[-----]

Eu sunt ministru la Lucrări publice și comunicații.

Câți miniștrii credeți că au fost la acest departament , din 1914 ?

36 , dlor ! Eu sunt al 37-lea ! câte 2 pe an ! (**exclamări**)

[-----]

Ei bine, dlor, Vreți drumuri ? Vreți căi ferate ? Vreți o dezvoltare a căilor pe apă ?

cu schimbarea miniștrilor la 6 luni, fără nici o posibilitate de continuitate ?

Nu, trebuie să deschidem ochii , căci este ceva maladiv, această permanentă schimbare .

Mirto / 19 dec.'32

▣ Sistemul de partide

▣ Pulverizarea partidelor

Am plecat la luptă în viața politică , după război, și am plecat la luptă numai cu Partidul

Liberal. Partidul Conservator , nici nu mai era nevoie să-i dăm luptă, **avusese el grijă să se declare neputiincios în fața alegătorilor** ;

2 partide am plecat și în timpul acela **se ivise și un al 3-lea**, Ei bine, dlor, Vreți drumuri ? Vreți căi ferate ? Verți o dezvoltare a căilor pe apă ?

cu schimbarea miniștrilor la 6 luni, fără nici o posibilitate de continuitate ?

Nu, trebuie să deschidem ochii , căci este ceva maladiv, această permanentă schimbare .

Mirto / 19 dec.'32

▣ Sistemul de partide

▣ Pulverizarea partidelor

Am plecat la luptă în viața politică , după război, și am plecat la luptă **numai cu Partidul Liberal.Partidul Conservator** , nici nu mai era nevoie să-i dăm luptă, avusese el grijă să se declare neputiincios în fața alegătorilor ;

2 partide am plecat și în timpul acela **es ivise și un al 3-lea**,

al d.lui general Averescu. Acum să vedem „ progresul „ ce l-am făcut :

/ **În 1928, au fost în luptă 6 partide** ; în 6 ani, am sporit cu 3 partide !

/ **La 1931, am trecut de la 6 partide, la 12 !** în 3 ani s-au dublat !

- **Manolescu –Strunga** : apoi numai dvs ați făcut 3 partide țărăniște !

- **Mitache** : Dvs aveți 5 , nu uitați partidul lui Jean Tehaș !

- **Manolescu –Strunga** : dvs ați început !

- **Mitache** : Probabil că de aceea ne-ați imitat cu 3 partide liberale !

- **Mirto** : De la 3 partide, la 6 , în trei ani ;de la 6 la 12, în următorii trei ani ;

de la 12, la 18, într-un an ; **am avut în 1932, 18 partide !**

- **ACCuza** : Din acestea , câte sunt jidănești ?

- **Mirto** : **Vă spun, dle Cuza , 18 sunt toate** ; în afară de al dvs și al dlui Zelea - Codreanu , toate celelate .Vă place ? V-am dat răspunsul(**ilaritate.Aplauze**)

Deși sunteți 2 partide „curate” ... tot nu vă înțelegeți !

Ar trebui să ne explicați , de ce ?

- **ACCuza** : Mai întâi că nu suntem partide .

- **Mirto** : D.Titeanu , care era foarte îngrijorat , **zicea : ce ați mai rămas ?**

și ne privea cu compătimire : **a plecat d.Stere, care v-a dat programul ,**

a plecat dr.Lupu ,care era toată viața partidului ... și , în fine ,
acum a plecat și d.lunian, cu puterea sa dialectică.

„ Dlor, **au plecat și nu pot să contest valoarea nici unuia din ei.**

Eu trebuie să adaog și profundul meu regret că au plecat.Dar de ce ne compătimiți ?

Dvs nu ați examinat o coincidență ?

Câteștrei - exact – au plecat și de la dvs., odată,

și au venit la noi , și de la dvs au plecat odată, nu în rate .

Dle Leon , trebuie să examinați cu seriozitate această stare maladivă

a creerii partidelor în fiecare zi ,,

- **IMLeon** : Dar examinarea să fie făcută cu seriozitate.

- **Mirto** : **Nu putem avea 18 ideologii, 18 programe.** Trebuie să ne cenzurăm într-o zi sinceritatea, conduita și liniile pe care mergem.și , cu ocazia legii electorale, trebuie neapărat , cu toată cumițenia și cu tot calmul , **să vedem dacă această stare maladivă**

nu trebuie stăvilită într-un fel. (exclamații la PT)

- **ACCuza** : Cine le stăvilește ?

- **IMLeon** : Frumoasă explicație !

- **ACCuza** : Numai corpul electoral este competent ...

- **I. Mihalache** : **Stabilește mai mult prima decât corpul electoral (aplauze , ilaritate)**

[-----]

Mirto / 19 dec.'32

▣ Plecarea lui Vaida

▣ Guvernul Maniu

- **Mirto** : Se mira dl Tătărescu de „plecarea prematură” a dlui Vaida și de „ revenirea târzie” a dlui Maniu.[...] De ce i se pare anormal dlui Tătărescu că șeful partidului a venit în fruntea guvernului ?! Dacă i se pare anormal, să explice

dacă nu consideră normal ca șeful PNL să devie șeful guvernului ?!

- **lamandi** : Mai bine să explicați de ce d.Maniu se retrăgea la Bădăcin ?

- **Mirto** : Vă rog să lăsați partidul și majoritatea să formeze guvernul pe care îl cred de cuviință, fără să apeleze la indicațiile dvs. (**aplauze la PNȚ**)

Mirto / 19 dec.'32

▣ Situația din PNȚ

▣ Ardeleni –Regățeni

Mirto:În fine, s-a produs și o scrisoare [**citată de Lunian**] în care se încerca să se facă dovada că fuziunea nu ar fi fost rezultatul unei adevărate apropieri sufletești , a unei chemări de la grupare la grupare , ci rezultatul unor combinații.

[**adresându-se lui Maniu**] Dar eu, dle președinte de Consiliu, - care dacă nu voi fi având altă calitate , o am pe aceea de a fi vechi în partid - **îmi dau bine seama că la Atheneu, în 1919, fără nici un fel de scrisoare, fără nici un fel de târguială, curând după realizarea uniunii, chiar Partidul Național din Ardeal s-a văzut față cu Partidul Țărănesc din Regat, și-au dat mâinile, s-au îmbrățișat și au pornit la conlucrare împreună , în prima guvernare a României Mari .” (aplauze puternice la PNȚ)**

Pentru mine, atunci s-a realizat fuziunea. Ulterior a fost necesitatea nivelărilor.

Dar ce pretindeți dvs ? Două partide care trăiseră deosebit ani de zile, dar care voiau să se topească , să nu existe între ele nici un fel de asperități ?

”Asperități ,, ? Dar eu am trăit în țară, și am trăit tchinăria dintre Moldoveni și Munteni , deși trecuseră atâția ani de la Unire.

Astăzi nu mai este această tchinărie,dar asta pentru că au apărut alte asperități, cari au înlăturat pe cele vechi.

Trebuie să treacă timp pentru ca topirea și asemănarea să devină desăvârșite, să nu mai fie nici un fel de deosebire, nici un fel de asperitate.

În orice caz, d-lor, **dvs, oricum ați considera, sunteți datori mult ,**

din punct de vedere românesc, și dlui Maniu și dlui Mihalache că au realizat fuziunea ,

- contra acelor cari astăzi sunt nemulțumiți - pentru că făcând fuziunea ,

au realizat cel mai mare act național , care s-a făcut de la Unire până astăzi.

(**aplauze puternice și prelungite la PNȚ**)

Examinați din p.d.v. național , și veți vedea

de ce interes extraordinar este pentru țară ,

existența unui partid care să îmbrățișeze în componența lui ,

exponenții reali ai tuturor cetățenilor ce o compun !

Acest lucru l-au realizat Iuliu Maniu și Ion Mihalache

(**aplauze puternice și prelungite la PNȚ, strigăte „să trăiască „!)**

-**Victor lamandi** : Dle ministru , **Noi vă dorim un singur lucru : să se realizeze definitiv**

această fuziune, pentru ca țara și neamul românesc să aibă ce folosi de la dânsa.

Aceasta este o urare , în care se cuprinde și o indicație pentru viitor [.....]

-**Mirto** : Dle lamandi, pentru că ați declarat atât de sincer că vă rugați pentru noi,

vă promit solemn că am să mă rog și eu pentru dvs. (**mare ilaritate, aplauze**)

Mirto / 19 dec.'32

▣ Atmosfera de pesimism și descurajare **Vezi la fișier PNȚ**

care se constată în toate discursurile. Este adevărat că situația este grea.

Dar nu trebuie să adăugăm la ea această notă de pesimism.

[-----]

[**LD : din păcate lipsă mai departe xerox sau fișe !**]

Ed,Mirto / 19 dec.'32

22.) V.Rădulescu (PNT) , discurs -concluzie , la mesaj, 19 dec.'32

(DAD, MO 23, șed. din 19 dec.'32. p ? – 529)

[LD: lipsă xerox.Doar pag.finală]

▣ Răspunsul la Mesaj

▣ Programul PNT

Iunian a afirmat că noi **ne-am părăsit programul** și nu vom mai avea încrederea țării.

Gr.Filipescu afirmă în ziarul său că , în orice țară din lume, **partidele politice din opoziție fac demagogie**. Demagogia încetează ,însă, la guvern.

El spune , însă, **că la PN T demagogia continuă, deoarece își păstrează programul din opoziție**. „**Această afirmație** , care credea d.Filipescu că este o palmă aplicată nouă, **noi o putem invoca ca un titlu de glorie** , pentru că rare ori s-a văzut în istoria politică a acestei țări , ca **un partid venit la guvern să-și respecte programul din opoziție**, cum ni-l păstrăm noi. (**aplauze puternice la PNT**) Iată de ce , dlor, nu ne pot atinge nici criticile aspre, nici ironiile veninoase, mai mult sau mai puțin fine.

De aceea roagă ca **Adresa să fie votată așa cum este redactată** ,cu litera și spiritul ei de pesimism pentru prezent, și de **optimism pentru ziua de mâine**, pentru că **nu putem să pierdem speranța în viitorul de mâine al neamului românesc**.

(**aplauze prelungite la PNT**.**Autorul este felicitat de dnii miniștrii și de membrii majorității parlamentare**)

V.Rădulescu -Mehedinți / 19 dec.'32

Guvern Al.Vaida . Legislatura II. Sesiunea ordinară . ian-15 apr.'33

23.) Demisia lui Maniu, Mihalache ; numirea lui Vaida ; dezbateri ,31 ian.'33

a) **Lupu**, b) **Iunian**, c) **Goga**, d) **Duca**, e) **Rădăceanu**,
f) **GACuza,g) Anibal Teodorescu**,

Răspund : **Vaida** , **V.Rădulescu -Mehedinți**, ș.a.

Vezi la fișier Etică, moravuri VII sau la partidele respective

a) **Lupu -Vaida** / 31 ian.'33

▣ Pulverizarea partidelor

▣ Discontinuitatea guvernărilor.

- **Vaida** : dle dr Lupu, desigur, în viața parlamentară și în raporturile reciproce dintre partide, se ivesc de multe ori situații când este necesar să se facă o răfuială cu toată sinceritatea.

- **Lupu** : Nu vreau să mă răfuiesc cu nimeni.

- **Vaida** : Durere ! Conform Regulamentului Camerei noastre, și nici în uzanțele parlamentarismului nostru , **nu există obiceiul ca șefii partidelor să țină permanent contact , întrunindu-se în conferințe**.

- **Lupu** : Durere ! Eu am încercat de 4 ori până acum : în ultimii 2 ani, am mers la fiecare șef de partid în parte, am vorbit ce mă durea, și nu am găsit ecou. Fiecare mergea într-o parte sau alta ;

iar astăzi sunteți despărțiți. **Astăzi, în loc de 2 sau 3 partide, avem 16 !**

Trebuie să știm de ce le avem ! (aplauze la PT)

-**Vaida** : D-lor , **cu toții ne plângem și constatăm un rău** că țara noastră suferă, mai cu seamă din cauza lipsei de continuitate , că, **precum se schimbă guvernele , se schimbă și legile**, și ce ai făcut tu , nu este bun când vin eu.

Ar trebui ca, în chestiunile mari, în chestiunile de legi organice, al căror efect se arată chiar și după o generație, **să fie în prealabil un acord comun.**

Avem destule teme să ne combatem. Putem , de aceea, să lăsăm să joace cancanurile și calomniile , dar cred că interesele superioare ...

- **Goga** : De ce nu ați inaugurat , dle Vaida, acest lucru ?

- **Vaida** : ... interesele superioare , dle Goga, trebuie să ne ducă acolo , ca **să se facă această instituție** și în Camera noastră. Să luăm cazul de față. Nu știu ce o să v orbească dr Lupu, în tot cazul, dacă este vorba de o ședință secretă , trebuie să fie ceva grav ...

Cred că în cazuri ca acesta , **ar trebui să avem o instituție parlamentară**

unde să poată **șefii partidelor și fracțiunilor , să discute ca români și ca șefi de partid.**

Fac propunerea formală , în acest sens și scop, ca președintele și Biroul Camerei să elaboreze un astfel de regulament (**aplauze la PNȚ**)

[LD: acesta va fi Consiliul de Coroană pe care Carol îl va introduce din 1938 !]

- **Lupu**: Până la acest Regulament, eu **cer ședință secretă.**[-----]

Lupu / 31 ian.'33

▣ **Debarcarea lui Maniu**

- **Dr. Lupu** : Nu știu care mare om politic francez, sau altcineva, spunea vorba, limba, este dată omului politic , mai ales ca să-și ascundă gândirea. Eu probabil că **nu sunt om politic**, pentru că mie **limba îmi este dată** , nu ca să ascund gândirea , ci **ca s-o dezvolt.**
[-----]

„ **Nici nu voi face greșala** pe care a făcut-o un bun prieten al meu [**Junian ?**] de a atăca aici în Parlament , și un alt om de seamă al țării [**Iorga ?**] , prin presă,

de a atăca cu venin un om politic de marcă al țării, care este cel puțin tot atât de mare în viața politică , **ca și dta** , dle Goga, în viața literară, **d. Iuliu Maniu** .

Nici nu voi aluneca pe panta mai comodă și mai ușoară , fugind de realitățile zilei de azi.

- **Octavian Goga** : Ai evoluat !

- **Lupu** : Apoi, dle Goga, poate este mai bine ca omul să evolueze , **decât să rămâie în aceeași atitudine de de luptă fratricidă** , pe care o ai dta. (**aplauze la PT și PNȚ**)

- **Goga** : Față de aceleași greșeli, aceleași opinii ...

- **Lupu** : Te rog să nu fii ingrat , astăzi. Eu te-am apărat de alții , nu mă întrerupe dta acum.

- **Goga** : M-ai apărat atunci, dar acum, dragul meu ?

- **Lupu** : Dle Goga, **de câte ori vorbești aici în Parlament**, și vorbești de vreo 14 ani, neconținut ai **împotriva d-tale majoritatea** , afară bine înțeles când ești la guvern, dar aceasta mai rar , (**ilaritate**) și totdeauna eu am fost apărătorul d-tale...

- **Goga** : Ai toată recunoștința mea.

- **Lupu** :, Eu afirm că **d-ta faci o mare greșală față de Iuliu Maniu** , președintele PNȚ, **dețronat astăzi de la putere** , dar care rămâne, totuși, președintele dvs.

Nici nu-mi voi lua atitudinea comodă și ușoară de a mă refugia

în programul socialist din timpul care va să vină ,

sau **în naivitatea d-lor (arătând spre LANC)** , care socot că **ce se mănâncă în Germania** , se poate mânca și aici.[-----]

eu voi avea curajul să spun ceea ce d-voastră gândiți , dar nu aveți curajul să o spuneți . (**Aplauze, bravo, la PT**)

De ce a fost înlăturat Maniu ?

Discutăm modul de schimbare a guvernului, și această performanță teatralistică , care ne face ca la **22 decembrie** , având în fruntea guvernului

pe unul din cei mai ponderați oameni politici ai țării, și pe președintele partidului lui, - oricâte animozități am eu cu dânsii - **un om solid și tare, în care și partidul și țara aveau încredere** – ne pomenim după o lună de zile, **cu altă formulă ministerială**, cu oameni tot atât de buni și competenți, dar **cu altă situațiune în partid, fără să știm motivul pentru care actorii au fost schimbați.**

[-----]

Lupu / 31 ian.'33

▣ Regimul monarhic constituțional.

Noi am trăit **sub acest regim de la 1866**, încoace.

Se înțelege **că o țară tânără, mică, boțită, apăsată din toate părțile, cum era România Mică, nu putea să aibă un regim constituțional monarhic**, **ca marile monarhii constituționale din Apus, pe care le copiam, nici măcar ca cele mici.**

Aveam sistemul nostru : două partide de guvernământ, partidul **Liberal** și partidul **Conservator**, se înțelegeau aproape cu un an de zile înainte, de venirea unuia în locul celuilalt. Era, desigur, aici ceva foarte artificial, nu era tocmai constituțional, dar ... într-o Românie pe care toți o defăimau ca fiind incapabilă, **cu acest regim a reușit să cucerească independența celor două și întregirea neamului [...]**

(**aplauze la PȚ și PNȚ**) **A fost o practică și un sistem.**[-----]

▣ Cine și cum schimbă guvernele ?

[**LD : momentul marchează, oare, începutul atitudinii anticarliste al lui Lupu ?**
marchează, oare, tentația lui de revenire la PNȚ ?]

Acum care este legea, care este sistemul, pentru ce aceeași majoritate a fost de acord cu d. Maniu și a adus alt guvern ? **Niciunul !** [.....] Care este **mașina infernală**, unde este **mecanismul acela care**, în timp de o lună de zile – ce spun eu, în 3 zile ! – **răstoarnă la pământ pe doi oameni de valoare** – o spun eu aici, ca opozant - **și îi trânteste**, pe unul pe coasta de Azur, iar altul la Geneva ? [-----]

Lupu / 31 ian.'33

▣ Șah la Carol II : camarila !

▣ Rolul Parlamentului

Aici este chestiunea ; este un sistem : **de doi ani și jumătate,**

modul de schimbare al guvernelor în România este straniu

și este, în orice caz, **în dezacord complet**

cu **modul de conducere în monarhiile moderne constituționale.**

De ce să ne ascundem ? **Astăzi nu rezidă și nu trăesc în Europa**

- pentru că de Europa vorbesc - **decât acele monarhii în care regimul s-a acomodat vremii**

și timpului modern, cum sunt țările nordice, Anglia, Danemarca, Norvegia, și Suedia,

unde regimul monarhic se acomodează cerinții acesteia a vremii.

Dar ce, sunteți dvs orbi, nu vedeți că **nici o țară din cele două Americi nu mai este nici o**

monarhie, și că, aproape toată Europa – mai sunt numai vreo 4 țări – **este republicană ?**

Dacă monarhia nu se adaptează acestui regim, atunci piere :

ori, noi avem interes s-o menținem .Dar, ca s-o menținem, **sunteți obligați dvs**, forul acesta

superior, dvs care reprezentați în fiecare moment **creierul, gândirea și simțirea țării**

[-----] dvs, Parlamentul, sunteți creierul și inima țării - sunteți obligați să porniți deschis

pe chestiuni mari, de principiu, **cum este chestiunea schimbării de guvern.**

„Nu este nici o supărare **dacă majoritatea**, la un moment dat, **socoate că nu este bun d. Maniu**

sau d. Mihalache și aduce pe altul mai capabil. Să vină, însă, cazul.

Nu să se tragă din culise schimbările de regimuri și de guvern.

În practica constituțională, cel puțin în Anglia, **nu dama de onoare [Lupeasca !]**

și **secretarul particular al Regelui [Puiu Dumitrescu !]**

dar chiar **servitorii palatului**,

sunt numiți de guvern , cu asentimentul lui . Da !

„Nu-mi este mie indiferent cine stă în permanentă , cot la cot cu Măria Sa Regele , și joacă poker [camarila !] , și-i spune azi una, mâine alta și poimâine alta ; (Aplauze prelungite la PT, strigăte de bravo) pentru că acela , care stă în permanentă , îi sugerează mai multe decât mine, care vin numai de două ori pe an , să-i spun o vorbă bună și dreaptă. [-----]

Ei ! Dvs ați spus că nu știți nimic! Vă cred, și orbi nu ați fost ! Atunci cine !?!

Asemenea forțe ascunse , asemenea cancere latente, care stau chiar în preajma Tronului , este datoria d-voastră și a noastră a tuturor , să le extirpăm imediat

(Aplauze prelungite la PT, strigăte de bravo) dacă voim să asigurăm în această țară **monarhiei un viitor** , și să o păzim de tulburări grozave , care pot să vie.”

[-----]

D.Maniu și d.Mihalache au declarat singuri că au plecat pentru că **au cerut să plece doi slujbași** , care s-au arătat nesupuși față de dânsul și dezobligați ; și **nu au plecat slujbașii , ci au plecat ei, d.Maniu și Mihalache** .

Întrebatu-v-ați dvs , majoritatea , din acest Parlament,

de **gradul profund de ingratitude** care l-ați avut

față de doi oameni cari au muncit pentru crearea acestui partid,

și mai ales **de grava greșală constituțională** pe care o faceți ,

de a pune **doi slujbași mai presus de șeful guvernului** , de **președintele și vicepreședintele**

partidului și de a admite că **aceste schimbări** pot să fie făcute de altcineva,

decât de **președintele partidului și șeful guvernului ?**

Președintele partidului și al guvernului, ridicat acolo prin selecțiune și muncă , **are dreptul**,

după Constituția noastră, **să numească și să revoace orice slujbaș**, oricât de înalt ar fi ,

căci el este răspunzător ; **Regele este iresponsabil**. Dacă este iresponsabil,

Regele se mărginește a da indicațiuni , **fără ca să-și impună voința Sa**.

Așa se procedează sub regim monarhic constituțional.

[-----]

Lupu / 31 ian.'33

▣ **Greșala gov.Vaida**

▣ **Favoriții regali.**

” Prin urmare , dlor, fără ca eu să impietez nici asupra capacității acestui guvern, nici asupra intențiunilor lui, vă spun că **ați călcat de la început cu piciorul stâng și ați făcut o greșală inițială**. Dvs , dlor, **sunteți obligați**

ca **pe acei slujbași** , care au fost insubordonați față de șeful guvernului trecut, nu cu blândețea mătăluță , cucoane Iorgule [GGMironescu ?] , **să-i pedepsiți cu reținerea salariului pe 10 zile (ilaritate)** ci **să binevoiti să-i dați afară** .

În special este **unul f.important [Gabriel Marinescu]**, asupra căruia voi reveni în altă ședință. Acest slujbaș a fost numit în **un post important și mare [1930 !]** ,

mare mai ales în ziua de astăzi, fără ca șeful guvernului trecut [Maniu]

să fi luat cunoștință , decât stunci **când l-a văzut** primind la gară pe MSRegele.

Pe acesta să-l dați afară și să numiți un altul.

Dacă dvs veți face așa – și dta ești doctor, dle prim-ministru, și poți fi și chirurg și trebuie să iai lingura lui Volkman și **să cureți tot putregaiul** care stă acolo unde nu trebuie să stea -

dacă **dta vei dezinfecata atmosfera**, care trebuie să rămână curată în ochii țării ,

pentru prestigiul instituției , și pentru țara însăși, **atunci noi vom fi de acord cu dvs.**

Dar dacă sunteți veniți la guvern **pentru a tolera aceste compromisuri care omoară țara**

- căci, ceea **ce este mai mort în această țară** , nu este criza de care suferim cu toții ,

ci lipsa de elan , este **prăpădenia sufletească**, în care ne-am cufundat cu toții ,

înghițind toate infamiile și toate ticăloșiile ... (aplauze la PT)

atunci nu veți avea pe nimeni alături de dvs.

Dacă veți începe **opera de purificare cu curaj** , **veți ralia și partidul dvs întreg** și toată țara va fi alături de dvs. **Nu veți avea acest curaj**, veți da imresiunea țării că sunteți străini de problema

care o chinuie , că **sunteți acolo dintr-un motiv de oportunism politic** și de lașitate sufletească , **veți omorâ și partidul și țara.**

Aceasta nu o doresc și rog pe Dumnezeu să vă lumineze mințile ,

ca să vă dați seama că în **această cotitură a istoriei**, d-ta **Alexandru Vaida –Voevod**,

marele luptător pentru democrație și dezrobire națională , dincolo la Budapesta,

nu poți să-ți legi numele ca inauguratorul unei noi ere de tiranie și sclavie asiatică ,

cum această țară nu a cunoscut decât 4 veacuri în trecut. (**aplauze la PT**)

D-ta, **pentru prestigiul numelui d-tale**, iar **nu pentru un mandat** de prim-ministru ori

supra prim-ministru , **ori dictator al țării , dacă ți se va da această însărcinare**

- nu aceasta trebuie să te încânte – mergând pe linia dreaptă a vieții dtale

și **necompromițând un partid, care trebuie să constituie o forță vitală a acestei țări,**

să pui piciorul în prag și să spui : stau 24 de ore , până ce se curăță atmosfera , iar de nu,

plec și atunci vom veni noi și vom curăți-o odată și odată.” (**aplauze puternice la PT**)

Lupu / 31 ian'33

b) Gr.Iunian / 31 ian.'33

▣ Guvernele PNȚ

[-----]

Este cunoscut , pentru toată lumea, că **noul guvern nu face decât să continue**

politica pe care **a anunțat-o guvernul d-lui Vaida**, imediat după constituirea Parlamentului,

pe care a continuat- o apoi d.Maniu.[-----]

Era inutil, prin urmare, să venim la această tribună ca **să exprimăm din nou punctul nostru de**

vedere față de această politică , întrucât, în mod general,

am făcut-o cu toții cu prilejul discuției la Mesaj [.....]

Iunian / 31 ian.'33

▣ Maniu, Vaida și ... Monarhia

Dr.Lupu a pus **o problemă de o covârșitoare importanță** , și e bine că a pus-o,

și trebuie **să fim recunoscători dlui Vaida** care, cu acel simț profund al răspunderilor,

și cunoscând admirabil răsunetul pe care unele din atitudini pot să le aibă ,

a ținut ca nimic să nu rămână în afara preocupărilor oricăruia dintre noi,

a ținut ca problemele care interesează țara , oricât de grave ,

să fie dezbătute în mod public, pentru ca **să se pună capăt**

acelei campanii de calomnii și cuvinte șoptite care otrăvesc spiritul poporului.

Este bine ca oricine să le ridice , să-și spună cu francheță gândul.

Ar fi fost f.bine dacă toți ar fi avut curajul dr.Lupu. [-----]

”Socotesc că **îmi îndeplinesc această datorie de conștiință** , socotesc că **fac operă de**

luminat patriotism , atunci **când vin să lămuresc** înaintea dvs **această problemă.**

Parlamentul nu a fost chemat să se pronunțe asupra atitudinii dlui Maniu .

Este **abia acum chemat să se pronunțe indirect** , asupra acestei atitudini,

când **d.Maniu este chemat să acorde încrederea în guvernul Vaida** ,

deoarece **există două puncte de vedere.**

Gr.Iunian / 31 ian.'33

▣ Problema constituțională

S-a pus în discuție **problema constituțională.**

Dr Lupu a vorbit despre **problema constituțională în mod greșit ;**

el are o profundă **notă de sinceritate** , dar , din cauza temperamentului,

este uneori târât să dea curs sentimentelor sale,

poate determinat de **informațiuni necontrolate** .

Teoria constituțională a dr Lupu, a fost astfel precizată :

să ne conformăm practicilor constituționale din Anglia.

Dar **noi avem principiul nostru constituțional.**

Regimul constituțional este sau un **regim scris** - cum este al nostru- sau **consuetudenal** .[-----]

Textul Constituției spune : < **toate puterile emană de la națiune.**>

Care sunt aceste puteri ? : **legiuitoare, executivă, judecătorească** .

Puterea executivă este exercitată de către **capul statului , prin ministrul său** - o spune clar Constituția.

Prin urmare , **care este conflictul ce poate interveni între aceste diverse puteri , și cum se rezolvă ?** El se poate rezolva, fie prin **cedarea puterii executive,** fie prin folosirea **dreptului de dizolvare** – la îndemâna Regelui .

În caz că Parlamentul nou ales confirmă p.d.v. al Parlamentului dizolvat,

capul statului trebuie să cedeze , pentru că **națiunea**

(de la care emană și puterea Sa) **și-a spus clar opinia sa.**

Aceasta, **dacă există un real regim parlamentar și un regim electoral sincer-** nu falsificat , cum este la noi, din cauza **faimoasei Legi , cu „primă electorală „** , cu care ne-a fericit PNL.

Dr.Lupu spunea că , **într-o monarhie constituțională ,**

dacă șeful statului nu se supune

îndatoririlor constituționale, **trebuie să ne gândim atunci că s-ar putea ca spiritele să se îndrepte către un regim republican .**

și ca o chintezentă a regimului republican , el cita America.

În ce privește **regimul constituțional parlamentar**, în mod teoretic, **este indiferent dacă capul statului se numește rege sau președinte de republică.**[-----]

Singura deosebire dintre regimul monarhic și cel republican, este că

în **regimul monarhic constituțional**, **capul statului este desemnat ereditar** ,

iar în **cel republican**, este **ales, pe un termen variabil.**

Drepturile capului statului variază, conform textelor constituțiilor.

Dr.Lupu ne-a citat America. Dar în America **șeful statului are puteri extraordinare** , iar miniștrii îi execută ordinele ,ca niște funcționari.[-----]

lămâni / 31 ian.'33

▣ Prerogative regale

▣ Camarila

[LD : atâtea speculații, atâtea subterfugii constituționale, din toate părțile..

. Și asta pentru a justifica sau respinge actele **regelui Carol** , care își ocrotea **favoriții !**

Ca și în '30, la restaurație, Iunian este pro-carlist ;

acum se adaugă – sau se perpetuiază -mai vechiul său conflict cu Maniu]

-**Voci PȚ** : Camarila ! Camarila !

-**Iunian** : Se poate ivi un conflict , o neînțelegere , **între capul statului** , pe de o parte, **și miniștrii, guvernul**,pe de altă parte.

Ce se întâmplă atunci ? Ne-o spune Constituția și practicile constituționale.

Regele sau capul statului, are și El oarecari drepturi.

Are un prim drept : își numește pe primul ministru.

El poate să-și exprime oarecari dorinți în ceea ce privește modul de compunere al guvernului , adică poate avea rezerve asupra unor persoane.

Este o prerogativă constituțională a capului statului , necontestată nicăeri.

S-a spus că guvernul are singur dreptul să numească funcționarii ,

și Regele nu poate decât să contrasemneze .

Ei bine, **teoria este invers : ministrul contrasemnează și Regele numește !**

[-----]

adică **just contrariul de ceea ce se încearcă în chip pătimaș**, și cred,

foarte grav și greșit față de interesele generale ale acestei țări,

Constituția arată lămurit că toate actele Lui trebuie contrasemnate de către un ministru ,

care asumă întreaga răspundere a actului care este semnat de capul statului .
(întreruperi la PȚ) [-----]

Dacă veți deschide orice tratat de drept constituțional,
ex. cel francez (unde capul statului nu are drepturi mai multe ca la noi)
veți vedea și vă veți lămurii și asupra problemei de ordin teoretic,
nu capul statului cedează, ci ministrul pleacă.

Fără îndoială, ministrul este dator să acopere toate relele capului statului ,
dar... aceasta nu însemenează că ,prin obligația lui de acoperire ,
desființează inițiativa, dreptul, prerogativa constituțională a capului statului.

[-----]

Dacă teoria este adevărată și dacă dvs aprobați această teorie,
cum puteți susține că s-a născut un conflict constituțional între un ministru [Mihalache] ,
care a acerut schimbarea unui funcționar [Gabriel Marinescu] , și între Rege ,
care a refuzat schimabarea acestui funcționar, pentru indiferent care considerente ?
G.Ștefănescu –Goiceanu : pare puțin straniu , ca în conflictul dintre un funcționar și
guvern,să fie sacrificat guvernul !

- **Iunian :** În ce a constat, mă rog, conflictul ? **S-a cerut schimbarea prefectului de Poliție.**

S-ar putea ca motivul să fi fost real, ca prefectul să fi săvârșit grave abateri,
să fi fost un funcționar nedestoinic, să nu fi făcut față obligațiilor. [-----]

Dar în mod public, curent, motivul este cunoscut de la o margine la alta a Capitalei,
și poate de la un capăt la altul al țării,

motivul real pentru care s-a cerut sacrificarea prefectului de poliție ,
era că el era o persoană grata a capului statului ... (aprobări)

[-----] suntem datori **să apărăm puținele garanții** de viață liniștită care sunt date
de organizațiile noastre de stat. (**aplauze la majoritatea PNT !**)

Capul statului este dator **să apere autoritatea și prestigiul Coroanei** .

El nu poate, n-are dreptul, să le știrbească printr-un gest necugetat .

[-----]

Iunian / 31 ian.'33

▣ Partidele- ca reprezentante ale opiniei publice

În viața noastră constituțională există **două forțe** ,r
eprezentând cele **două puteri** pe cari Constituția le desemnează :

Puterea executivă , reprezentată **prin Coroană** ,
de la care **guvernul** primește delegație de exercitare
și **Parlamentul**, reprezentând **partidele politice**.

[-----]

Forța reală ,reprezentată de **partidele constituite** , care se manifestă ca prezență sinceră
și **reprezintă opinia publică în Parlament** .

_Noi putem să găsim **în aceste partide** , reprezentând în mod serios și sincer ,

curențe de opinie publică ,
putem găsi în ele **salvgardarea principiilor de autoritate și de ordine** ,
fără de care un stat nu se poate dezvolta .

Atunci însă **când nu aveți această forță a partidelor** , când , pentru un motiv,
ea a fost împuținată, când **nu aveți un reazăm într-un partid puternic** ,
așa cum se întâmplă cu PNT

– și nu voi intra astăzi în cercetarea motivelor pentru care aceasta nu mai există –

atunci trebuie **să păstrați neștirbită cealaltă forță**, care să poată la un moment
să țină echilibru între diversele curențe , care s-ar manifesta uneori, pe cale de descompunere

- **Toncescu :** Astăzi , coeziunea la noi este mai mare !

- **Cezar Spineanu :** o spun alegerile !

- **Iunian :** Eu v-aș dori-o ! Nu coborâți discuția , vom avea prilejul

- **Cezar Spineanu :** Ești ridicol !

- **Iunian** : Sunt unele manifestări de dezagregare , care învederează forța de influență asupra opiniei publice .Realitatea este că în ultimul timp **asistăm la unele grave simptome de anarhizare** , care dovedesc **scăderea acestei influențe.**" [---ex. ex. ex. ---]

c) O.Goga / 31 ian.'33

Polemică : **M.Popovici, Virg.Madgearu, D.Mann, Cezar Spineanu .**

▣ Tăcerea gov.Vaida

„ Se poate ține o conferință despre **rolul tăcerii în politică.**

-**Vasilescu-Nottara** : Și alta despre **rolul tăcerii în Parlament.**

-**Goga** : Eu consider , prin urmare, **tăcerea dlui prim –ministru** , drept o **declarație.**

(**excamări PNȚ**) Nu voi face o conferință – fiți liniștiți - asupra tăcerii în politică.

Vă mărturisesc că aș fi dorit să condensez în câteva cuvinte ceea ce aveam de spus,

față de **guvernul nou constituit** , dar m-au năvălit **multe și grave nedumeriri**

și atunci am crezut că este mai bine să vii aici la tribună și în mod sincer să vi le arăt dvoastră

socotind că **se va găsi cineva** , fie de pe banca ministerială , fie din mijlocul dvs, al majorității,

ca **să risipească aceste nedumeriri** și să creeze o atmosferă limpede ,

pentru ca țara, văzând clar, să aibă de câștigat și să aveți de câștigat și dvs.”

Goga –Vaida

Mărturisesc de la început , și țin să fac această declarație,

că **nu** vii la această tribună călăuzit de vreun **resentiment personal.**

Adevărul este , dle Vaida , că **între noi, în trecut , au fost lupte.**

Eram câteodată pe baricade adverse. Adversitatea noastră s-a ridicat foarte sus,

la anumite momente , dar fiindcă erau față-n față doi bărbați și două loialități.....

-**V.Toncescu** : Unul singur !

-**Goga**: La d-ta, de acolo, se măsoară cu metrul .

-**Toncescu** : Și la d-ta cu barierele!

Goga : Veți vedea dvs în curând cu ce se măsoară .

Socotesc, însă, că în momentele actuale , nu este deloc cazul să privim înapoi.

Țara se găsește în momente atât de grele, la răspântii atât de grele, încât cred că suntem datori mai mult să privim înainte , spre **soluțiile pe care le avem de dat** ,

decât pe resentimentele care ne-au călăuzit ieri .

Iată dlor, substratul sentimental , sufletesc , al ieșirii mele de astăzi, în fața dvs.”

Goga / 31 ian.'33

▣ Politica externă

[-----]

„ Tot ce **aș regreta** însă este că această înțelegere și această formulă unitară

[**inclusiunea lui Titulescu**] **nu s-a găsit mai de mult** ;

pentru că, dacă se găsea înainte cu două luni, **nu mai era nevoie de un interegn Maniu**

și lucrurile mergeau într-o desfășurare normală.”(**aplauze la opoziție**)

[-----]

Goga / 31 ian.'33

▣ Conflictul Carol – Maniu

„Dlor, eu nu vreau să discut aci la tribună , acum, chestiunea dlui Alexandru Vaida -Voevod, care a venit, ci **chestiunea d.lui Maniu , care a plecat.**

DI Iuliu Maniu a plecat de la guvern , știți bine pentru ce.O declară d-sa

.Nu aș vrea ca să uzez de alte cuvinte și de altă interpretare decât de ceea ce spune d-sa :

< **Adevărata cauză a demisiei mele-zice d-sa** - a fost **nepotrivirea punctului meu**

de vedere cu acela al Suveranului , de a asuma răspunderea guvernului.>

„Cu alte cuvinte , **d-sa spune limpede** , în fața Țării,
că **a plecat pe cheștiunea unui conflict cu Coroana.**

Atitudinea pe care a luat-o este o atitudine care derivă dintr-o anumită interpretare a prerogativelor Coroanei ; și atitudinea d-sale este **o atitudine de protestator.** Problemă limpede, clară, evidentă, netăgăduită , în imposibilitate de a fi interpretată într-un chip sau altul, se pune dela început.

„ **Această atitudine** , cu sancțiunea pe care a dat-o d-sa potrivit interpretării care decurge dintr-o anume concepție de guvernămînt , **este ea valabilă numai pentru președintele** Partidului Național-Țărănesc **și pentru vicepreședintele** său, d.Ion Mihalache, **și nu are niciun fel de valoare față de partidul pe care d-sa îl conduce ?**

Da sau ba ? Aceasta este cheștiunea care se pune de la început și pe care trebuie s-o examinăm .Pentru a o examina, sau a ne putea măcar apropia de ea, trebuie oareșicum să atragem în cercetare atitudinea d-lui Maniu în aceeași cheștiune ; fiindcă, știți d-voastră, **d-sa este recidivist în materie de conflict cu Coroana ; d-sa pleacă a doua oară pe această cheștiune .**

O să reluăm oarecum firul istoric pentru a vedea lucrurile mai deaproape.”

O.Goga / 31 ian.'33, retro , '30-'31

▫ **Primul conflict Maniu-Carol .**

[LD : eu cred că primul a fost chiar la Restaurație.]

„ Cînd a plecat în rîndul trecut, d.Iuliu Maniu a plecat pe același motiv, dar cu alt ritual.
A fost un ritual mut.

Vă aduceți aminte , plecarea de atunci a trebuit să fie explicată printr-o cauză de boală, cu mult lux de amănunte date la ziare, pe urma căreia dvs știți cum s-a trecut : **d-sa a lăsat partidul și a plecat în străinătate , a stat câteva luni pe Riviera, și nu s-a mai întors, decât după ce partidul a plecat de la putere.**

” Și atunci, domnii mei, știți, **a început o ofensivă de șoapte,**

care a lansat cunoscuta **teorie a impedimentelor :**

versiunea că dînsul s-a retras din șefia PNȚ pentru că erau grave impedimente care îl împiedicau să mai reia raporturile cu Coroana,

și se specifica de ce caracter erau acele impedimente : **se vorbea de impedimente de caracter constituțional , de caracter politic și de caracter moral.**

Acțiunea particularistă Ardeal

„ Sub această atmosferă , a început în Ardeal , iarăși **o mișcare de particularism local,** un fel de **ofensivă directă la adresa Bucureștilor ,**

care s-ar fi încadrat teoreticește în așa -zisul proiect de Constituție al d-lui Romulus Boilă , despre care odată vă voi întreține la această tribună .

” Sub presiunea acestei mișcări cu caracter local, partidul dvs. a revenit la guvern.

Și atunci impedimentele au fost înlăturate ca prin farmec !

Am fost ispitit , în cursul vremii, să pun o întrebare , pe cînd d.Maniu era prim-ministru

Întrebarea ar fi fost : are oare țara să salute în persoana dlui Maniu

un inovator constituțional, un bun om politic, sau un mare reformator moral ?

Eram chiar ispitit să-l întreb într-un anumit moment al guvernării sale, poate ghiciți care, **cu ce va mai înduioșa dl Maniu** de aici înainte,

pe mamele române și pe motii din munții Abrudului, la lampa lor de petrol ?

O.Goga / 31 ian.'33

▫ **Al doilea conflict Maniu –Carol.**

” După toate acestea, într-o bună zi a intervenit **al doilea caz** , dar, cum vă spuneam, de astădată **cu alt ritual.** Nu a mai fost conflictul mut, nu a mai fost ofensiva de șoapte, ci **un conflict trîmbițat „urbi et orbi”** , cu foarte mult lux de amănunte , transmis în conștiința publică, în țară, și , ceea ce este mai grav , trecut în străinătate ,

Încât ar fi un sfert de oră penibil dacă aş aduce, la această tribună, ziarele din străinătate , în care multe sunt sau stau încă sub sugestiunea d-lui Maniu, pentru că aş arăta cum şi în ce chip a fost comentat această plecare de la putere. Îndrăznesc să spun că **nu s-a făcut un serviciu ţării prin această discuţie publică**, care a fost lansată aici, şi trecută peste hotarele ţării.”

O.Goga / 31 ian.'33

▣ Balansările în PNT

▣ Între Carol şi Maniu

Întrebarea este . **PNT urmează sau nu pe dl.Maniu ?**

- **Ilie Lazăr : Treaba noastră !**

- Voci : Este şi treaba ţării !

- **Oct.Goga** : Eu ştiu că , în situaţia actuală , dvs aveţi o sensibilitate specială în materie de diferenţiere de noţiuni...

- **Cezar Spineanu** : **Această întrebare merită un răspuns.**

Fiţi mai serios la tribună , dacă vreţi un răspuns.

- **Goga** : .. dvs aveţi o specială susceptibilitate în materie de diferenţiere de noţiuni, fiindcă dvs sunteţi majoritatea care

aţi susţinut ce aceeaşi tărie pe d.Vaida contra lui Titulescu , cu aceeaşi frenezie pe d.Titulescu, contra dlui Vaida,

iar **acum îi aplaudaţi pe amândoi !** (**aplauze la PNA, PNL, PŢ**)

Aşa fiind lucrurile, eu trebuie să vă atrag atenţia că

această balansare , astăzi, nu poate merge mai departe .

Nu vă putem plăti luxul de a aplauda noţiuni total opuse una alteia.

Nu mai puteţi aplauda , în acelaşi timp, pe d.**Al.Vaida** şi pe d.**Iuliu Maniu**. Pentru ce ?

Pentru că **a aplauda pe d.Vaida** înseamnă **a aplauda o anumită interpretare** a prerogativelor Coroanei, în virtutea căreia s-a format actualul guvern (**exclamări la majoritari**) ,

iar **a aplauda pe d.Iuliu Maniu** înseamnă **a protesta împotriva prerogativelor Coroanei** ,

în sensul pricării d-sale de la guvern. (**înteruperi la pNT**) Lucrul este limpede ...

(**zgomot, înteruperi, vociferări**) Dar vă rog: astăzi , aici, nu este în discuţie o chestiune politică ordinară, pentru ca să-şi închipuie o majoritate , aceasta sau alta , că se poate , prin zgomote, împiedica discuţia. (**aplauze la opoziţie**)

Eu vă rog, **oricare vă sunt părerile**, să păstraţi calmul necesar unui asemenea eveniment şi **să vă spuneţi cuvântul deschis şi răspicat la tribună** , nu prin zgomot . (**aplauze la opoziţie**)

-**Şt.Cicio Pop** : Rog linişte în toate părţile.

[-----]

- **Goga** : Şi cea mai mare mulţumire a mea ar fi dacă **cineva din dvs, din majoritate**, venind la această tribună ,**ar explica** rostul lucrurilor , **această penibilă dualitate care există la dvs astăzi.**

- **Cesar Spineanu** : Nu veţi rămâne fără răspuns.

- **Goga** : Aş fi foarte bucuros să-l dai chiar d-ta . Eu zic aşa :

nu se poate ca dvs , cu d.Vaida să vă găsiţi la guvern,

cu toate beneficiile puterii,

şi cu d.Iuliu Maniu să vă găsiţi mai departe în opoziţie ,

ţesând mai departe firul legendei .

Pentru că **nu există o specială demnitate** , pe care o practică **d. Iuliu Maniu** ,

o demnitate de 100 de procente, cu care d-sa protestează şi pleacă trântind uşile ,

şi **una cu 25 de procente** , cu care v-aţi învoit **d-voastră să rămâneţi mai departe la guvern.”**

(**aplauze prelungite , strigăte de bravo , la partidele de opoziţie**)

[.....]

Eu cunosc metodele dvs..Sunt convins că, **dacă aţi pleca astăzi de la guvern,**

mâine v-aţi apropia din nou în jurul d-lui Maniu, şi aţi face împreună , din nou,

acea mişcare ignobilă de particularism şi de protestare

împotriva Vechiului Regat ,pe care aţi făcut-o în Ardeal.

(**întreruperi la PNT** ; **aplauze la PNL**)

Prin urmare, ce vă cer eu dvs ? **Să lămuriți acest echivoc :**

sau sunteți la guvern cu d.Alexandru Vaida –Voevod, pe temeiul unor anumite interpretări ale prerogativelor regale, **și atunci pleacă dl.Maniu**, nu pe Riviera , să suie calvarul la Monte Carlo (**proteste la PNT**)

sau sunteți cu d.Iuliu Maniu și atunci **plecați cu d-sa în opoziție.**

Or una , or alta . (proteste, întreruperi la PNT) Trebuie să lămuriți acest echivoc.”

[-----]

Madgearu, Popovici – Goga, Lupu/ 31 ian.'33

▣ Situația în PNT

-Madgearu : ” Dle Goga, nu este nici o alternativă :

suntem la guvern cu d.Vaida –Voevod și cu d.Iuliu Maniu .

(**aplauze prelungite la PNT**)

-Goga : Nu-l văd pe d.Iuliu Maniu la guvern.

-Madgearu (Finanțe) : O să-l vedeți !

-Goga : **Atitudinea pe care o are d-sa este o atitudine de protest acerb.**

Gazetele d-sale îl prezintă ca pe o victimă.

-Voce : Și aceasta vă doare ?

-dr.Lupu : Nu te doare pe dta , dar **o doare pe țară**, care vrea să fie lămurită ;

pe noi ne doare, care am văzut, în interval de două săptămâni,

aceeași majoritate aplaudând doi șefi .[-----]

Noi vom fi bucuși , dacă vom auzi glasul autorizat care să ne explice motivele temeinice , de ce , **în timp de o lună, majoritatea aplaudă cu aceeași frenezie două păreri opuse ?**

- Goga : [...] este f. comodă soluțiunea pe care o dă d.Madgearu , ministru de finanțe

.D-sa spune: **suntem la guvern și cu d.Vaida și cu d.Maniu .**

Dar nu sunteți la guvern cu d.Maniu , acesta este adevărul,

pentru că **d-sa este astăzi călător protestatar** , d-sa plimbă dealungul țării **aere de victimă** și vrea să-și împletească din nou **o aureolă de nedreptățit.**

(Gazetele din străinătate, declarațiile d-sale de la Cluj, excerptele din „Patria”)

În care el este făcut „cu nimb de **aureolă de sfânt nedreptățit,**

care pătimește pentru binele vostru și care se duce ca fiul omului și **urcă calvarul.**

(**întreruperi, proteste la PNT**) Aceasta este aerul mulțumit al unui om

care participă la guvern ? Acestea sunt cuvintele pe care le spune ,

fiind satisfăcut de formula de guvernare care a venit după d-sa ?

Dlor, fiți serioși, fiți sinceri !

-Cesar Spineanu : Dar de ce te superi ?

-Goga : Eu nu mă supăr, eu analizez situația. O analizez fiindcă **la baza actualei majorități este o bifurcație de opinii politice** , bifurcație care trebuie lămurită.

D-voastră sunteți **împărțiți în două tabere** ; în sufletul dvs.**mocnește o nemulțumire** ,

apropae **o ură reciprocă** . (**întreruperi, proteste la PNT**)

D-nii mei, se găsesc oameni din majoritate ,care vin și-mi spun (**întreruperi, proteste la PNT**)

[----- bârfă, bârfă -----hârâială -----]

-Madgearu : Dle Goga, ați vorbit de bifurcația din majoritate.

Așteptați să se manifeste.Deocamdată, **majotitatea s-a manifestat în mod unitar.**

[-----]

- Goga : Reprezentați, realmente, **starea de neliniște generală** din această țară.

Sunt convins că **mergem din rău, în mai rău, cu această guvernare.**

- Cesar Spineanu : Desigur ! **Dta vrei revoluție !**

Cu barierele de la 1926, și cu mentalitatea dvs de atunci, v-ați îndepărtat de popor

și v-ați arătat incapabili de a guverna .**Tara a arătat că nu vă vrea !**

Dovadă că ai rămas numai cu 2 deputați!

Aceasta este popularitatea d-tale ! **Ai fost incapabil.** (Zgomot)[-----]

Eu nu am fost ales la adăpostul baionetelor. (Zgomot)[.....]

-Voce : Vorbește **castelanul de la Ciucea !**

- **Goga :** Și atunci, dlor, înainte de a proceda la lucrările acestei Adunări, să biinevoiți a lămuri **substaratul politic** care vă ține pe dvs laolaltă , **să înlăturați echivocul.** Până atunci, orice discuțiune va avea caracterul unei discuțiuni la căpătâiul unui mort. **Lămuriți echivocul, scoateți mortul din casă** , și numai atunci vom vorbi, și atunci vom putea lucra înainte " (**aplauze la opoziție**) Goga / 31 ian.'33

d) IG Duca* / 31 ian.'33

Notă * -

Ședința **Delegației Permanente PNL** // demisia gov.Maniiu // , 18 ian.'33

(BCS, Saint Georges, Pach.XLI, d.25)

/ Șed este prezidată de **IG Duca** .Prezintă situația politică după **demisia lui Iuliu Maniu.**

/ Precizează acțiunile parlamentare și extraparlamentare , în vederea **răsturnării guvernului .**

/ În acest sens a fost dat și un **Comunicat de presă.**

▫ Criză constituțională ?

Dle președinte, dlor deputați, când ne-am despărțit de Sărbători,

pe banca ministerială se afla un guvern prezidat de d. **Iuliu Maniu,**

azi ne găsim în fața unui guvern prezidat de d.**Alexandru Vaida –Voevod.**

Suntem , prin urmare, îndreptățiți să ne întrebăm – și credeți-mă că această întrebare și-o pune o țară întreagă – **pentru ce a plecat d.Maniiu , de ce a venit d. Vaida ?**

S-au invocat **motive superioare , de ordin constituțional.** Să le examinăm.

Dar înainte de ale examina , țin să fac o declarațiune : în ce privește **PNL,**

el a înțeles în trecut, înțelege și astăzi, va înțelege și în viitor,

să stea pe terenul vieții strict constituționale, așa cum această viață constituțională

a fost înțeleasă în România, **în ultimii 60 de ani.** (**aplauze la PNL**) [-----]

Ce însemnează **tragicomedia pe care o jucați în momentul de față ?[.....]**

Este într-adevăr inadmisibil , cu desăvârșire inadmisibil, ca d.Iuliu Maniu să spună :

am plecat de la guvern pentru că s-a pus în fața mea o chestiune constituțională

din cele mai grave , și anume de a se ști, da sau nu , dacă guvernul este liber să revoce

pe funcționarii statului ;

și în același timp, d.**Alexandru Vaida - Voevod** să vină și să spună :

nu e nici o chestie gravă, **totul se reduce la o simplă bagatelă,** (**aplauze la PNL**)

Este inadmisibil ca d.Iuliu Maniu să spună : nu pot rămâne la guvern pentru că

nu pot să fiu complice,ca om, nici ca șeful unui mare partid democratic în România

întregită **cu un sistem de guvernare care este în contradicțiune formală cu spiritul**

și litera Constituțiunii , și ca , în același timp ,

unul din principalii lui aghiotanți, d.**Alexandru Vaida - Voevod** să spună :

dlor, acesta **este un sistem de guvernământ foarte bun,** cu care se poate continua ,

eu sunt cel dintâi gata să-mi asum încrederea.(**aplauze la PNL**)

Este tot atât de inadmisibil ca d.Mihalache să spună : nu pot rămâne la ministerul de Interne ,

fiindcă nu pot fi respectat de prefectul de poliție , care nu vrea să asculte de ordinele mele

ori pleacă prefectul, ori plec eu ;

iar a doua zi , surzător ca totdeauna , să vină d.**Mironescu** și să spună : nu, nu avem de ce să

exagerăm lucrurile , 15 % amendă asupra lefii ,este suficient pentru a **tranșa această**

g ravă criză constituțională.

Și mai inadmisibil este însă ca până la spectacolul acesta – iertați cuvântul – cu drept cuvânt

uluiitor, **aceiași miniștri** care **astăzi se aliază cu Iuliu Maniu ,**

fiindcă nu pot primi călcarea flagrantă a vieții noastre constituționale,

pentru ca , **a doua zi, aceiași miniștri,** absolut aceiași miniștri,

să figureze pe banca ministerială , împreună cu Alexandru Vaida –Voevod,

pentru a aplica politica pe care nu au vrut să stea în guvernul Maniiu (**aplauze la PNL**)

Iarăși, este inadmisibil ca d. Iuliu Maniu să vie și , cu acele aere de mironosiță , pe care știe să și le dea, să se preteze la întrunirea Comitetului Executiv al partidului d-sale și să spună : fâgăduesc concursul meu întreg neprecupețit fratelui Alexandru Vaida-Voevod,

iar pe de altă parte, ca același Iuliu Maniu să ia trenul , să se ducă la Cluj, și acolo să-l găsim sub o altă ipostază , spunând : m-am retras pe conflict grav cu Coroana ,și am să lupt cu toată energia mea, pentru ca în România să se reîntroneze un regim constituțional , astăzi amenințat.

În sfârșit, este inadmisibil ca principalul d-voastră reprezentant, după șeful partidului dvs, al doilea șef al partidului, d. Ion Mihalache, să meargă la întrunirea dvs. să facă declarațiuni identice cu ale dlui Maniu,

și, la urmă, ia și d-lui trenul, să se ducă mai aproape, la Câmpulung, și acolo să țină același limbaj , care s-a ținut la Cluj .

Duca / 31 ian.'32

▣ Oportunismul majorității

▣ Politici contrarii, concomitente.

▣ Politica lui „pentru-contră”

Nu d-lor, aceasta nu se poate, și această țară nu o va înțelege niciodată.

Dar știu răspunsul dvs, l-am auzit și adineaori , sub formă de întreruperi, de pe acele bănci : < ce vă privește pe dvs ?! >

Cunosc teoria : ce vă privește pe dvs , partidele de opoziție,

dacă nouă ne place să fim Saturni și după cum Saturn din mitologie, își mănca copiii, să ne mâncăm și noi șefii. (ilaritate)

Ba aveți chiar aerul să vă faceți un merit din faptul că, de astă dată, dintr-o singură îmbucătură, ați înghițit pe cei doi șefi ai d-voastră, și pe d. Iuliu Maniu și pe d. Mihalache.

Nu putem primi acest raționament , fiindcă

– și aici sunt în completă divergență cu d. Argetoianu –

chestiunea de azi, nu vă privește numai pe dvs., ci ne privește pe noi, pe toți .

Căci, **ori** este în joc **o gravă chestiune constituțională**

și atunci atitudini ca acelea pe care le-ați adoptat dvs acum,

compromit această chestiune care este vitală pentru interesele țării.

Ori atitudinea pe care ați adoptat-o dvs , nu este serioasă , este numai o tactică de circumstanță, pentru combinațiunile dvs de guvernare și de partid,

și atunci , cred că nu este permis ca dintr-o chestiune constituțională , ca aceasta, dvs să faceți în România , o armă permanentă de amenințări interesate ,

ca să nu întrebuițez cuvântul exact , care ar exista în dicționar,

și care , recunosc, că nu este parlamentar. (aplauze la PNL)

Nu putem primi ca să se introducă în viața publică a României ,

sistemul guvernelor cu două politici succesive, și cu două politici concomitente.

Sunteți astăzi pentru pactul de neagresiune cu sovieticii ,

sunteți mâine , cu același entuziasm, contra pactului.

Eri ați fost alături de d. Vaida , pentru a-l susține,

mâine sunteți cu d. Iuliu Maniu și cu d. Titulescu , pentru a-l respinge.

În politica internă, este inadmisibil, cum spuneam, în același moment,

să aveți politica constituțională a dlui Maniu,

și politica sau interpretarea constituțională pe care o reprezintă ,

în capul acestei bănci , prezența dlui Vaida –Voevod.

Duca / 31 dec.'33

▣ Nocivitatea politicii incoerente, paralele.

▣ Compromiterea legitimității partidelor politice.

Aceasta privește pe toți românii și de aceea spunem :

cât timp sistemul acesta nenorocit continuă, dvs faceți **un îndoit rău țării**,
faceți **un rău intern** și **un rău extern**.

Faceți un rău intern , căci **compromiteți toată seriozitatea vieții noastre publice**
și **alimentați** prin asemenea atitudine, **curențe** ca acelea pe care le-am auzit exprimându-se
adineaori la această tribună, **că toate partidele politice sunt perimate**
și că **a venit momentul** creerii în țară a unor **mari curențe populare**
cari **să înlocuiască și să distrugă partidele politice**.

Din punct de vedere extern, fiindcă vărog să mă credeți, am auzit și eu cu durere judecățile
străinătății , nu numai cele din presă, ci din diferite cancalarii din Europa,
despre această stare haoticăa politicii românești,

Când am citit azi dimineața – dacă textul este exact - **protocolul de la Geneva** ,
am înțeles și mai dureros încă, **unde a trebuit să ajungă România**
din cauza unor **greșeli** de asemenea natură (**aplauze la PNL**)

- **Virgil Madgearu** : **O să regretați și această declarație** [-----]

Șantajul cu Carol !

- **Duca** : Nu regret nici o declarație pe care am făcut-o !

- **Voci PNT** : **Dar cea de pe 8 iunie ?!** Pe aceea o regretați ?

-**Duca** : Să nu credeți că mă puneți în vreo încercătură pe chestia cu 8 iunie (**exclamări**
Atitudinea mea am lămurit-o și în Parlamentul Iorga , precum am lămurit-o deja
de două ori în acest Parlament ...

- **Voce PNT** : **O regretați sau nu ?**

- **Duca** : Eu nu am de gând , de câte ori urc la această tribună , să redau explicațiunile
pe care le-am dat (**aplauze la PNL**) , fiindcă, **din două lucruri, unul :**
ori sunteți de bună credință, și atunci acele explicațiuni trebuie să vă fi mulțumit

(**proteste la PNT**) , ori nu sunteți de bună credință și atunci

puțin îmi pasă de părerea dvs.(**aplauze la PNL ; proteste vehemente la PNT**)

-**Cezar Simionescu** : Dacă puțin vă pasă de părerea noastră, atunci nu mai vorbiți înainte.

-**C.Algiu** : Vă mai mențineți în echivoc ? (**proteste la PNL**)

-**Duca** : Dlor, este de altminteri foarte simplu : **dacă această majoritate înțelege să mă**
maltrateze prin întreruperile ei, cobor de pe această tribună(**proteste la PNT**)

-**Șt.Cicio-Pop** : Vă rog liniște , dlor !

-**CICBrătianu** : Nu vom lăsa pe d. Vaida să vorbească dacă majoritatea nu se potolește .

-**Șt.Cicio –Pop** : Liniște , dlor !

[-----]

Duca / 31 ian.'32

▣ Guvernele Vaida / Maniu / Vaida

Având să aleagă între **răspunderile puterii** și posibilitatea unei **platforme de opoziție simpatice**,
d.**Iuliu Maniu a preferat platforma de opoziție simpatice** ,

răspunderilor grave de guvernare ale momentului de față.

-**Vaida** : **Simpatice ?**

.**Duca** : **Așa crede d.Maniu .Și dvs credeți acest lucru.Noi nu credem acest lucru**

-**Goga** : **Nici d.Vaida nu crede !**

-**Duca** : Iar dvs., **majoritățile**, având să alegeți între o formulă de **retragere simpatice** ,

după concepția dlui Maniu, și între **posibilitățile de a rămâne la guvern**, cu avantajele puterii,fără
o clipă de șovăire, **ați ales cea din urmă din aceste două alternative**.

Deltminteri, era firesc să **dați țării spectacolul jalnic**, pe care îl dați,

fiindcă **nu erați în măsură să luați puterea** când ați fost chemați la guvern,

nu aveati pentru aceasta nici **coeziunea internă de partid** cerută de niște împrejurări

așa de grele, **nu aveati** nici **pregătirea de guvern**, pentru că ,

certându-vă în interior pentru chestiunile dvs,

nu ați avut timpul material să vă gândiți **la problemele de stat** , care se pun astăzi,

și **ați ajuns la guvern complet nepregătiți** pe toate chestiunile,

pe care aveți să le rezolvați .(**aplauze la PNL**)
[-----]
Duca / 31 ian.'33

▣ Plecați de la guvern !

Dlor, nu aveți decât un singur lucru de făcut , și pentru dvs și pentru țară : **să plecați !**
(**aplauze la PNL ; ilaritate la PNȚ**)
Este singura soluție compatibilă cu demnitatea dvs de partid,
și este singura soluție compatibilă cu interesele reale ale statului acesta. (**aplauze la PNL**)
[-----]

Noi vom lupta cu toată hotărârea și până la capăt , până la doborârea dvs ,
fiindcă slujim, astfel, nu un trecător partid [...] în interesul superior al țării,
care **are nevoie de plecarea dvs. și de un guvern capabil** s-o scoată din greutățile și
primejdiile de astăzi. (**aplauze la PNL ; ilaritate la PNȚ**) **Duca** / 31 ian.'33

Notă* / **Richard Franasovici** (PNL-1) , la Sumar, 1 febr.'33

(DAD, MO 31, șed. din 1 febr.'32, p. 923)
A cerut cuvântul la Sumar , pentru a **protesta cu toată energia** contra **procedului inacceptabil al majorității**, care , în ședința de ieri, pentru a jugula cu un minut mai devreme penibila discuție pentru guvern, **a refuzat să dea cuvântul șefului nostru , IGDuca**. [-----]
De când avem viață parlamentară în Țara Românească, **nu există un precedent ca unui șef de partid , să i se răpească dreptul la replică**. [-----]
Dar dvs **nu ați avut dreptate de a-l împiedica să vorbească** , cu atât mai mult cu cât d-sa, nu voia să releve decât **lipsa completă de răspuns a d-lui prim-ministru**, la observațiile netede , categorice, care au fost făcute privind poziția echivocă a guvernului.

▣ Situația echivocă a gov.PNȚ

În „strălucitul” discurs a lui **Vaida** , în curs de un ceas, d-sa , câte o dată pe un ton de familiaritate , câteodată pe un ton mai grav, **a căutat să bagatelizeze** chestia importantă care a fost discutată ieri în fața acestei Adunări, **susținând că opoziția , opinia publică, nu are dreptul să se intereseze și să se amestece în „certurile de familie”** , cum califica dVaida , gravul diferend de ordin constituțional dintre șeful dvs , dintre guvernul de astăzi și dvs. [-----]
- Ceartă de familie , diferndul în ce privește concepția de guvernământ , dintre Maniu și Vaida ?
Aceste diferende de concepții, când privesc partidele de guvernământ , **nu sunt chestii de familie**.
Partidele politice sunt organisme care contează în viața unui stat , și , desigur, metodele , **concepțiile , programul lor, interesează în primul rând opinia publică și țara întreagă**.
D.Vaida , după ce atrecut prin literatura franceză, prin teatrul francez, prin Constituția ungară, prin Constituția engleză, **fără să răspundă un singur cuvânt asupra diferendelor ...**
în final **a făcut apel la opoziție ... pentru înțelegere și acord**.
”Nu putem primi acest apel până când, în primul rând, dvs nu veți face acordul între dvs, adică dintre majorități și șeful dvs.”(**aplauze la PNL**) **R. Franasovici** / 1 febr.'33
[-----]

e) Lot.Rădăceanu / 31 ian.'33

[-----]

▣ Guvernele PNȚ

Vaida **a făcut foarte bine** că **nu a mai răpit timpul acestei Camere** cu citirea unei **declarații program**, și cu discuțiile ce o asemenea declarație ar fi trebuit să o provoace .
Am avut ocazia , de la alegeri încoace, să auzim două declarații guvernamentale , și am avut ocazia să le discutăm din toate p.d.v.
" **Ce rost ar mai putea să aibă** astăzi o nouă declarație, **ce ar mai fi putut cuprinde** decât **aceleași lucruri** pe care le-am auzit de atâtea ori,

și care nu ne spun decât **ceea ce noi știm de mult,**

că **guvernul nu vrea cu nici un preț să vatem sistemul capitalist ,**
care a venit **în contradicție cu înșiși interesele acestui popor."**

De aceea **atitudinea noastră față de noul guvern ,** nu este alta decât

atitudinea pe care am avut-o față de trecutele guverne național-tărăniste ."

[.....]"Sau credeți dvs că **robind țara cu desăvârșire capitalului internațional ,**
prin acordul de la Geneva , **veți putea salva țara ?** [-----]

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ **Căderea societății capitaliste !**

▣ **Trecerea la societatea socialistă !**

"**Acest guvern ,** ca și cele anterioare , **nu este în măsură să facă față** împrejurărilor grele ale crizei ,de care este zbuciumată țara , el nu o poate **fiindcă este un guvern capitalist ,**
incapabil de a înțelege semnele vremii și de a face

singura politică care poate fi mântuitoare , politica de transformare socială

de **trecere de la societatea capitalistă** atât de lamentabilă în neputința și dărâmarea ei totală , **la societatea socialistă , bazată pe libertate și dreptate."**

[-----]

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ **Regim de dictatură, neconstituțional**

▣ **"Puterea ocultă " , camarila**

[**LD : deși se ferește să numească explicit camarila regală , el o semnalează .**

De meditat , din acest p.d.v. , dacă Titulescu poate să fie pus în aceeași oală.

Eu înclin să-l pun.]

"Dar pentru noi faptul că ni se prezintă acum un nou guvern ,

își are **importanță și semnificație politică** dintr-un alt p.d.v.

Când se schimbă în condiții de constituționalism nefalsificat , un guvern ?

Dacă este înlăturat prin **un vot de neîncredere a parlamentului,**

sau **dacă rezultatul unor alegeri ,** fie parțiale, fie administrative ,

indică în mod neândoios că nu mai dispune de suportul necesar în masele electorale .

S-a întâmplat acest lucru cu guvernele perindate în ultimele luni ? **Nicidecum !**

Primul guvern Vaida s-a răsturnat pe tema **politicii românești față de Rusia ,**

de către **d.Titulescu ,** deci, de **un funcționar subordonat guvernului.**

Nu guvernul și nici parlamentul sau țara au avut așa dar puterea de a decide asupra politicii externe , **ci alții ,** cărora **Constituția nu le dă în această privință nici un rol .**

Guvernul Maniu , marele și puternicul guvern , nu a mai avut nevoie de un Titulescu ca să fie răsturnat .**El a fost trântit de un prefect de poliție ,** pe care nu a putut să-l scoată din slujbă **Nu guvernul ,** deci , a avut puterea de a numi și destitui pe funcționarii statului ,

ci **o putere ocultă și iresponsabilă ,** despre care Constituția nu glăsuște nimic .

Dacă avem această experiență și scrutăm , în lumina ei, viitorul , desigur că nu putem prevedea că actuala formațiune ministerială va merita , cel puțin ea, titulatura de "guvern " .

Dimpotrivă, **dacă lucrurile vor merge și mai departe ca până acum,**

vom ajunge ca **guvernul să poată fi trântit până și de un comisar de poliție .**

Știu ce poate răspunde guvernul , în afară de anumite argumente de **doctrină constituțională ,**
în care nu mai crede nimeni.

El ne poate veni cu **teoria răului mai mic ,** el ne poate invoca **necesitatea compromisurilor.**

Dar fapt rămâne că , **în România, nu există un regim constituțional real.**

Trăim în plină dictatură , în plină lipsă de răspundere , într-o situație nemaipomenit de **rușinoasă și inadmisibilă ,** pentru guvern, parlament și țară.

La noi nu se știe nici de ce vine un guvern , nici de ce face cutare sau cutare politică ,
nici de ce pleacă de la putere . Masele electorale nu au de spus nimic.

Parlamentul e o mare ficțiune .Totul se aranjează după culise , după uși închise, în afară de Constituție, în afară de Parlament."

Rădăceanu / 31 ian.'33

▣ **Responsabilitatea PNȚ**

▣ **Viciu constituțional**

▣ **Regim electoral " fascist "**

"Dar dacă am ajuns aici, **vina este și a dvs., d-lor din PNȚ** ;
și chiar este a dvs , în foarte largă măsură.

Dvs , care faceți atâta caz de democratismul dvs.,

ați făcut exact ce au făcut toate partidele reacționare ,
pe care le-ați combătut atâta vreme în opoziție.

În loc să luptați pentru un regim constituțional și democratic real,

bazat pe voința masselor populare și pe Parlament, ca expresie a acestei voinți,

în loc să cereți un guvern neutral , care să prezideze alegerile

și să dea posibilitatea pentru constituirea unui guvern de jos în sus,

dvs. ați venit la putere pe ușa de dindos și ați făcut alegerile sub un guvern de partid.

V-ați folosit de prima electorală fascistă , care falsifică voința maselor electorale,

și aveți astfel majorități mari , care totuși nu reprezintă decât **40 % din voturi** , deci o minoritate .

Cu cele aproximativ 9.000 de voturi peste 40 % , **ați luat nu mai puțin de 190 mandate** ,
aproape cu 130 mai mult decât vi se cuvenea , în cazul unei reprezentări juste, proporționale,
a voturilor exprimate".(**aplauze la PSD**)

Din cauza acestui **viciu constituțional** , din cauza acestui **mod antidemocratic**

al venirii d-voastră la putere , **d-voastră nu ați fost , nu sunteți**

și nici nu veți fi vreodată , un guvern democratic ,

și nici măcar **un guvern stăpân** , în limitele constituționale.

Ați acceptat o situație de **umilință rușinoasă**.

Ați acceptat pe d.Titulescu, acceptați pe d.colonel **Marinescu**,

acceptați **toate înjosirile și îngenunchierile "** (**aplauze la PSD**)

Țara este stăpânită de de jandarmi și de poliție ,

iar **majoritatea, complice la slăbiciunea guvernului** , renunță la drepturile ei,

primește orice încălcare constituțională, ovaționează azi cee ce a dezavuat ieri,

numai **ca să-și mențină un mandat care nu i se cuvine.**

Lipsiți de suport moral, dornici de a rămâne la putere și a păstra mandate nemeritate ,

nu respectați nici angajamentul pe care l-ați luat , de atâtea ori, în mod solemn,

de a modifica legea electorală fascistă, introducând o adevărată reprezentare proporțională. "

(**aplauze la PSD**) [-----]

/ Trebuie să faceți o politică externă de real pacifism , prin relațiuni de prietenie cu toate statele ,

prin **desarmare și pact de neagresiune cu Rusia** . (**aplauze la PSD**)

/ Trebuie să aplicați și să respectați **drepturile și libertățile cetățenești**

prevăzute de Constituție ,

/ **ținând sub control pornirile anarhice și reacționare din curentele fasciste...**

-Nichifor Robu (LANC) : **Dta voiești să întronezi comunismul !**

-Rădăceanu : Eu nu apăr comunismul, dta , însă , **aperi anarhia fascistă ...**

-Robu : Dta **aperi pe comuniștii** de la Cernăuți...am să-ți dovedesc ...

am să aduc aici manifestele ... care cer schimbarea ordinei în stat ...

-Rădăceanu : **Am să apăr oricând și pe oricine**

împotriva ilegalităților și abuzurilor...

/ Trebuie să aduceți imediat un **proiect de lege electorală**,

bazat pe adevărata reprezentare proporțională.

/ Pe baza noii legi, **să se facă alegeri** , sub guvern neutru , și ...

să se formeze un guvern cu adevărat constituțional. Rădăceanu / 31 ian.'33

f) GACuza / 31 ian.'33

[-----]

Renăscuți ca pasărea Phoenix din propria-i cenușă, reveniți la cârma țării, fără a fi schimbat nimic din concepția trecutei guvernări, concepție **ce v-a adus prăbușirea ?**

Mă întreb însă dacă acest Parlament, care dă , constituționalicește vorbind, autoritate guvernului, poate sanctifica **lipsa totală de autoritate a unui guvern**, care n-are nimic corespunzător , nici cu țara, nici cu sufletul și cu dezideratele acestui neam, **deabia plecat de la cârmă și revenit astăzi.**

[-----]

G.A.Cuza / 31 ian.'33

▣ **Hitler la putere în Germania.**

[LD : amintește-ți și tu **de unde i se putea trage lui Madgearu ura care s-a concretizat prin asasinarea lui !**]

" Să ne amintim, d-lor, că **ieri, în Germania, s-a constituit un guvern sub președinția lui Hitler**, care **nu reprezintă un partid**, ci reprezintă **conștiința unui neam întreg** .

„ Îmi amintesc, d-lor, că acum doi ani de zile, **în 1931, când vorbea d.AC Cuza la Mesaj**, în Camera trecută național-țărănistă, s-a ridicat la un moment dat **d.Madgearu** , distinsul om de stat cu capacitate universală, **și a spus dlui ACCuza : < dle, numai dta cu utopia d-tale hitleristă poți crede că va veni vreodată Hitler la guvern.**

Să știți că **atunci când Hitler va fi cancelar în Germania, vei veni și d-ta la guvern în Țara Românească. > (ilaritate, exclamări la PNȚ)**

[-----]

G.A.Cuza / 31 ian.'33

▣ **Victoria hitlerismului – mișcarea cuzistă.**

▣ **Sfârșitul partidismului**

„ Dlor, noi am primit pronosticul cu deosebită satisfacțiune , mai ales că venea din partea unei persoane cu simț politic și clar văzător ca d.Madgearu, și **așteptăm ziua când** , într-adevăr, **vom veni noi la guvern**, nu impunându-ne țării prin împușcarea la răspântii de drum a oamenilor, ci **impuși de voința neamului întreg**

care se ridică astăzi împotriva tuturor partidelor politice,

pe care dvs le exemplificați prin procedeele satrapice de totdeauna . (aplauze LANC)

Pentru noi, toate partidele politice sunt deopotrivă de rele,

iar dvs , astăzi, nu faceți decât să încununați opera de destrămare și

de întronare a neîncrederii unei țări întregi în această guvernare a partidelor,

care **ne-au adus în halul în care ne găsim.**

" De aceea spunem că **mâine, când se vor dezăgăzui conștiințele acestui popor,**

când **ele vor veni năvalnic spre mișcarea noastră cuzistă,**

pe care o putem compara - și suntem mândri că putem face această paralelă -

cu mișcarea hitleristă din Germania,

în ziua aceea, odată cu **prohodul pe care îl vom cânta partidelor politice ,**

vom întrona regimul de dreptate și legalitate ,

atât de mult **cerut și nesocotit astăzi.**"(aplauze LANC)

„ Dlor, eu am căutat să reamintesc un lucru :

că în timp ce guvernul d-vs, întărit din considerente de oportunitate

de către regimul care a admis și guvernul trecut,

vine și caută să se impună țării prin mijloace de silnicie și jugulare

a oricărei libertăți cetățenești, oricărei încercări de afirmație cinstită românească,

în altă parte a lumii a luat ființă un guvern [Hitler !]

care era batjocorit ieri chiar de unii dintre dvs,

guvern care a fost primit însă cu unanimitatea conștiinței poporului său.
Guvern de cinste, legalitate, dreptate, expresie vie și unanimă a neamului,
așa cum dvs nu ați știut, nu veți putea fi vreodată.
Închei paralela și cuvintele mele, cu credința că istoria, care se repetă,
va înscăuna cât de curînd și la noi în țară un asemenea regim,
care este **negația concepției dvs învechite**, și care va însemna
încununarea operei de **purificare morală la care azi muncim.**” (aplauze LANC)

g) Anibal Teodorescu / 1 febr.'33

▣ Cadrilul prim-miniștrilor

▣ Guvernul Vaida/ Maniu / Vaida

[LD: una dintre cele mai sistematizate prezentări a instabilității guvernamentale,
în care ironia amară, ascunde tabuuri – **Regele Carol !** – dar
potențiază valoarea argumentării. Presupun că Declarația PP este opera,
dacă nu a mareșalului Averescu, a cuiva din garnitura sa de intelectuali .]

” Reîntors din vacanța sărbătorilor Crăciunului, Parlamentul se găsește,
cu mirare, în fața unui guvern nou – al cincilea în intervalul ultimelor opt luni -
guvern de a cărui venire el este cu totul străin.

Niciodată istoria țării noastre, nu a înregistrat atâta frământare politică,
pricinuită de organele de conducere, și sunt rari statele care să aibă pretenția
să concureze cu al nostru, sub acest raport.

„ Avem la cârmă un partid venit, spre surprinderea generală,
prin sofisticarea voinței naționale, grație unei legi electorale pe care el însăși a repudiat-o ;
un partid **sfâșiat de lupte intestinale endemice**, ajuns astăzi la un paroxism nebănuț și care,
în aproape 4 ani de guvernare, nu s-a putut ilustra **decît**

printr-o **adâncă înțelegere a nevoilor sale proprii**,
împletită cu **o condamnabilă ignorare a nevoilor generale** ;
un partid care, cel puțin în parte, este **autorul direct al dezastrului financiar și moral**
în care ne zbatem, a reușit **să discrediteze țara și înăuntru și în afară**,

încoronându-și opera de guvernare printr-o **umilitoare abdicare**
de la un drept suveran de **control, trecut în mâinile străinilor.** (aplauze la opoziție)

„Asistăm de câțiva timp la desfășurarea celor mai **umitoare prefaceri politice** :

un prim-ministru chemat să facă alegeri libere,
deși aparține unui partid politic, și, **deși** nu prezenta nici o garanție de imparțialitate,
alegeri din care partidul este în minoritate, cu toate mijloacele de presiune ce i-au stat la
îndemână și pe care le-a folosit din belșug.” (**întreruperi la PNȚ**)

Un conflict neprevăzut cu **un subaltern [Titulescu]**,
aduce după sine **retragerea guvernului [Vaida]** și înlocuirea sa cu **un altul nou**,
prezidat de **fostul șef al PNȚ [Maniu]**, retras de mult, pentru motive obscure, guvern nou,
în care fostul **ministru la Londra [Titulescu]** își face de astă dată **o intrare victorioasă.**

În sfișit, un nou conflict, pe cât de neașteptat, pe atât de ridicol, prin deslegarea ce i s-a dat,
între **ministrul de Interne [Mihalache]** care își retrăia în acele momente, în Grecia,
amintirile culturii sale clasice (**ilaritate la opoziție; proteste la PNȚ**) și **prefectul de poliție al**
Capitalei [**Gabr.Marinescu**], aduce după sine, uimitoarea soluție a **pierderii salariului** pe
câteva zile a acestuia din urmă și, în schimb, a **plecării nu numai a ministrului de interne**
[Mihalache], dar chiar a **prim-ministrului țării [Maniu]** .

Sacrificarea primului-ministru și a ministrului de interne, prețuia astfel, câteva mii de lei.

„ Astăzi, ne aflăm în fața unei **noi formațiuni guvernamentale**, prezidate de d.**Vaida**,
același care demisionase cândva pentru a face loc dlui **Maniu**, și pe care, acum,
d-sa îl înlocuiește.[...] în urma unui **grav conflict cu Coroana** [...]

Și în tot acest timp, în acest **veritabil cadril de prim-miniștri**,
restul guvernului este format din aceleași, aproape **aceleași personaje**,

trecând , ca o zestre blajină și răbdătoare , dintr-o mână la alta, personaje care sunt credincioase prim-ministrului de astăzi, contra celui de ieri, după cum vor fi cu prim-ministrul de mâine, contra celui de azi , rămânând cu supunere și lealitate , totdeauna, cu **prim-ministrul în funcțiune**. Una după alta s-au perindat **declarațiile acestor guverne efemere**, toate pline de aceeași suficiență ce o dă **iluzia celor 4 ani de guvernare** , **făgăduind** cu dărnicie unei opinii publice naive , numai **abundență și fericire**.

Poporul uimit, asistă la această desfășurare de **nesfârșită comedie politică [....]** **vieții constituționale organizate** îi sunt substituite **haosul și aventura**.

Poporul nu știe de ce se schimbă atât de des tablourile acestui spectacol , **nu cunoaște și nu înțelege** cauzele adânci și nepătrunse ale unei activități ametoitoare , dar lipsită de cea mai elementară logică și de grija intereselor generale.

El nu știe de ce , la intervale atât de scurte, apare pe acelaș scaun când d.Maniu, când d.Vaida, și așa mai departe...

-D.luca : Cadrilul garniturilor !

-Gh.Beldie : Și vă pare rău că nu intrați și dvs în acest cadril ?

-Anibal Teodorescu : **El [poporul] știe un singur lucru** : că țara nu numai că nu profită cu nimic de pe urma acestor frământări... [.....]

Numai orbii nu văd și nu-și dau seama de simptomele premergătoare ale furtunilor , cari , **în viața statelor , se cheamă revoluțiuni.**

-Dr.Lupu : **Exact : așa este !** (întreruperi la PNȚ) Dvs luați în glumă ceea ce spune , dar **spune lucruri adevărate** .

-Anibal Teodorescu : Partidul Poporului, care a semnalat mai de mult , primejdia ce reprezintă guvernarea PNȚ, își face astăzi datoria de a atrage atenția factorilor politici determinanți , asupra situațiunii actuale, care , dacă mai continuă așa , deschide larg porțile anarhiei .(**aplauze la PP și PT**)

h) Al.Vaida-Voevod / 31 ian'33

▣ Problema constituțională

În litigiu este problema constituțională și interpretarea criteriului constituționalității.

Ca modest " jurist " și ca "diletant" în arta dialectică constituțională,

Eu vă voi mărturisi cum văd eu problema .

În Ungaria nu a existat o Constituție scrisă , a fost numai "Diploma inaugurală " , încoronarea , "Jurământul regal " , cf. căreia regele se angaja că va observa și va executa legile. Asta forma bazele Constituției.

Noi [ardelenii] am găsit , cu ocazia Unirii , o Constituție .

Nu eram mulțumiți , pentru că noi, aceia care ne-am alipit Patriei Mume ,

altfel de Constituție am visat , și altă Constituție visaseră cei ce au dat mâna cu noi

[**P.Țărănesc**] pentru a încheia o majoritate suficientă , spre a susține ideile speram ca țara noastră să poată progresa între celelalte state culte și progresiste . Pe atunci, dr Lupu era alături de noi ...

Actuala Constituție am combătut-o cu toată înverșunarea ,

ba **am făcut declarații împreună** ,partidele pe atunci nefuzionate [**PNR, PT**]

că o recunoaștem " de fapt " , nu "de drept " .

Iuliu Maniu caracterizase Constituția ca "o pată națională " , " o rușine europeană "

-dr.Lupu : Ceream o Constituție mai largă, mai democratică .

Dvs , acum , o încălcați și pe asta .

-Vaida : "Vă mărturisesc , de la locul de răspundere pe care-l am,

că **atâta timp cât Constituția nu va fi reformată,**

țara noastră nu va progresa cu adevărat "(**aplauze , bravo la PNȚ**)

-dr.Lupu : Ați schimbat toate legile, acum schimbați și Constituția !

-O-Goga : Ați jurat pe această Constituție ! [-----]

Notă * --

Medicul de altădată de la Karlsbad , butadele sale de la Cameră, șuetele sale de la Ministrul de Interne ... **Un Vaida nou, transformat din tigrul impetuos de la Pesta anului 1918 ... într-o "pisică de angora "** Vaida ar fi putut rămâne în istorie prin gestul făcut la Budapesta , în 1918. **El însă se șterge din istoria contemporană prin " a doua sa copilărie istorică "** (NRA, "Parlamentul românesc" , 18 ian.'33)

i.) V.Rădulescu -Mehedinți (PNT) / 1 febr.'33

▣ Replici la discursuri : demisia lui Maniu

(DAD, MO 31, 1 febr.'33, p. 923-927)

LD :Revezi xeroxul !

[LD : destul de greu l-a venit "majoritarului " V.Rădulescu -Mehedinți , să susțină atitudinea echivocă, duală, a **PNT**, în problema relațiilor cu **MSRegele** : / a declarat că "majoritatea " sprijină guvernul Vaida ; / a declarat că "majoritatea " este mândră că Regele nu i-a retras încrederea ; / a declarat că gestul lui Maniu are valoare etică ; / l-a lăudat pe Mihalache pentru demnitatea sa ; Într-un cuvânt, **a dat fiecăruia ce i se cuvine , ca un "Solon autohton "** : / Regelui -totala supunere față de Dinastie, Coroană, MSR Carol ; / Lui Maniu și Mihalache : prețuirea personalității, demnității ; / Lui Vaida : deplină încredere

Nu-i de mirare că a declanșat o furtună de replici, polemici ,... etc etc

VRădulescu -M / 1 febr.'33

▣ Moravuri, Mentalități .

"Trăim într-o țară în care încă mai există moravurile bizantine ,

trăim într-o țară în care **alta este atitudinea pe față ,**

și alta este atitudinea pe care o avem în ascuns ."

-Leonte Moldovan : Crezi că defetismul este mai bun decât bizantinismul ? (zgomot)

-Eug.Titeanu : Dle Mehedinți, vă rog să precizați ce au susținut

d.Maniu și d.Vaida la 8 iunie 1930 ?

-V.Rădulescu -M : "Dlor , noi facem constatarea îmbucurătoare că

bizantinismul nu a otrăvit întreg sufletul românesc,

și că cuviința și demnitatea se găsesc încă în straturile adânci ale poporului nostru."

Mihalache

[-----] Dacă am fi nepărtinitori, am recunoaște un mare adevăr :

acela că, atunci **când se va scrie istoria politică a regimului parlamentar în România,**

când se va descrie **viața noastră de stat** de către aceia care au trăit-o,

când **se vor înșira dificultățile** pe care le-a întâlnit regimul parlamentar în România,

se va da de o etapă foarte importantă pentru această istorie ,

se va găsi în această istorie un om care se prezintă în fața Suveranului

cu cuviință și demnitate . Este o mândrie pentru acest popor ,

că acest om era **îmbrăcat în haine țărănești și se chiamă Ion Mihalache .**

(**aplauze la PNT**) **DI Mihalache va rămâne în istoria politică**

pentru **consolidarea regimului parlamentar** [?!] , pentru că **a spus MSRegelui :**

< Nu pot primi să fiu jignit de un subaltern și prefer să mă retrag . >

Pentru a împăca **sentimentul său de demnitate** cu respectul neprecupețit pentru Coroană,

" a trebuit să se sacrifice personal."

Maniu

Gestul capătă o și mai mare amploare și importanță , prin **intervenția primului ministru,**

" Să-mi spuneți dvs , cu cuget curat , **care om din România , în zilele noastre , prin propria lui voință, s-a dezlipit de scaunul de prim-ministru , afară de dl Maniu ? "** (**aplauze la PNT**)

[-----]

PNT

lată un exemplu frumos din istoria parlamentarismului ,
când doi fruntași politici " vor să împace "

demnitatea personală cu respectul cuvenit Coroanei .

PNT nu i-ar fi urmat dacă ei s-ar fi dat la propagandă contra Coroanei .

Ei au făcut "sacrificiul propriei personalități " , pentru "satisfacerea unui interes superior " .

Din acest p.d.v., **PNT este neconținut "solidar cu d. Maniu și d.Mihalache "**

(aplauze la PNT) Ei au făcut foarte bine.

Regele Carol

" Noi nu putem lupta cu Coroana , avem respect față de ea."

Dar avem convingerea că **gestul etic al dlor Maniu și Mihalache**

va avea urmări , contribuind la **temeinicia vieții noastre constituționale** .

Încetul cu încetul **vor dispărea acele obstacole care împiedică funcționarea normală**
a regimului parlamentar .

Guvernul Vaida

Degeaba opoziția se miră că noi , în frunte cu d.Maniu și Mihalache ,

sustinem guvernul Vaida ! (aplauze la PNT)

-Oct.Goga : Dar nu despre asta este vorba ! Dvs faceți un fel de panegiric

d-lor Mihalache și Maniu , **remarcând valoarea etică a atitudinii lor.**

Dar dl Maniu a dat o anumite interpretare prerogativelor regale , și ... a plecat .

Iar d. Vaida a dat altă interpretare și ... a preluat guvernul.

Este o bifurcație de opinie. Dvs , **partidul, majoritatea ,**

cu care opinie sunteți ? cu cine vă aliați ?

-Cezar Spineanu : Cu amândouă

-V.Rădulescu M : Dnii Maniu și Mihalache, la consfătuire,

au spus că vor da concurs guvernului Vaida .

-R.Franasaovici (PNL) : Dar nu despre asta este vorba .**Care este opinia dvs ?**

-V.Rădulescu : **opoziția vrea să găsească " război" între dnii Vaida și Maniu ?!**

... În momentul când dl Maniu a fost în dezacord cu MSR și s-a retras,

recomandând pe d. Vaida,

putea partidul face altceva decât să se solidarizeze cu d.Maniu și guverul Vaida ? "

-dr.I.Costinescu : Să fi plecat cu toții ! (zgomot, întreruperi ...)

-V.Rădulescu -Mehedinți : "Noi prețuim demnitatea dlui Maniu (aplauze la PNT)

Criza de guvern s-a soluționat așa cum s-a soluționat .

A fost soluționată "demnitatea regimului democratic în România ."

Pe dvs vă doare acest lucru !

Ați fi dorit un conflict deschis cu Coroana ,

sau unul în partid , între d.Maniu și d.Vaida .

Oricâte intrigi veți face , nu puteți să ne stricați unitatea . (aplauze PNT)

lată de ce majoritatea , dând toată încrederea guvernului Vaida, își exprimă tot respectul

față de șeful partidului ."(aplauze prelungi la PNT)

Dezbatere : demisia lui Maniu -Mihalache / 31 ian.'33

Vezi fișierul următor